

Klimatpolitik

Sammanfattning

Utskottet föreslår att riksdagen antar regeringens förslag till ändringar i plan- och bygglagen som syftar till att förbättra kommunernas beredskap för klimatets förändring. Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 augusti 2018.

Utskottet föreslår vidare att riksdagen antar regeringens förslag till ändringar i drivmedelslagen som syftar till att underlätta för konsumenter att göra informerade och miljöanpassade val av drivmedel. Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2019.

Utskottet föreslår att riksdagen lägger skrivelse 2017/18:238 En klimatstrategi för Sverige till handlingarna. I skrivelsen redovisar regeringen de åtgärder som hittills vidtagits för att nå klimatmålen samt riktningen för det fortsatta arbetet.

Med anledning av följdmotioner till skrivelsen och motioner från allmänna motionstiden 2017/18 föreslår utskottet två tillkännagivanden till regeringen. Utskottet föreslår att riksdagen ställer sig bakom det som utskottet anför om att

- klimatpolitiken ska sträva efter att uppnå minskade utsläpp med bibehållen god ekonomisk tillväxt samt bygga på långsiktiga spelregler som inte driver jobb eller utsläpp ur Sverige och EU
- dubbla styrmedel inom klimatpolitiken är problematiskt och bör undvikas.

Utskottet avstyrker övriga klimatpolitiska motionsyrkanden som behandlas i detta betänkande, främst med hänvisning till pågående arbete och gällande regelverk. Vissa motionsyrkanden tar upp samma eller i huvudsak samma frågor som riksdagen har behandlat tidigare under valperioden, och dessa behandlas därför förenklat i ett särskilt avsnitt.

I ärendet finns 36 reservationer (S, M, SD, MP, C, V, L, KD).

Behandlade förslag

Proposition 2017/18:163 Nationell strategi för klimatanpassning.

Proposition 2017/18:229 Miljöinformation om drivmedel.

2 yrkanden i följdmotioner.

Skrivelse 2017/18:238 En klimatstrategi för Sverige.

Cirka 20 yrkanden i följdmotioner.

Ett nittiototal yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2017/18.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut.....	5
Redogörelse för ärendet.....	10
Ärendet och dess beredning.....	10
Utgångspunkter för klimatpolitiken.....	10
Skrivelsens och propositionernas huvudsakliga innehåll	18
Utskottets överväganden.....	20
Det internationella klimatarbetet	20
EU:s klimatpolitik	30
Inriktningen för svensk klimatpolitik	44
Horisontella styrmedel.....	61
El- och värmeproduktion.....	72
Skogs- och jordbruksnäringen.....	74
Hållbara bränslen.....	78
Riskbedömning i kommunernas översiktsplan och marklovsplikt	88
Miljöinformation om drivmedel.....	90
Motioner som bereds förenklat.....	93
Reservationer	94
1. Sveriges roll i det internationella klimatarbetet, punkt 1 (SD)	94
2. Sveriges roll i det internationella klimatarbetet, punkt 1 (C).....	94
3. Internationella samarbetsformer, punkt 2 (M).....	95
4. Internationella samarbetsformer, punkt 2 (SD)	96
5. Internationella samarbetsformer, punkt 2 (V).....	96
6. Klass- och genusperspektiv i klimatförhandlingarna m.m., punkt 3 (V).....	97
7. EU:s klimatpolitik, punkt 4 (SD).....	98
8. EU:s klimatpolitik, punkt 4 (C).....	99
9. EU:s klimatpolitik, punkt 4 (V).....	99
10. Reformering av EU:s utsläppshandelssystem, punkt 5 (C).....	100
11. Reformering av EU:s utsläppshandelssystem, punkt 5 (V)	100
12. Tilldelning av utsläppsrätter för den EES-interna flygtrafiken m.m., punkt 6 (C).....	101
13. Inriktningen för svensk klimatpolitik, punkt 7 (S, MP, V)	102
14. Målen för svensk klimatpolitik, punkt 8 (SD)	103
15. Målen för svensk klimatpolitik, punkt 8 (V)	103
16. Nationellt klimatbidrag (INDC), punkt 9 (V).....	104
17. Sverige som ett klimatföredöme, punkt 10 (M, C, L, KD)	105
18. Nationella åtgärder på klimatområdet, punkt 11 (SD).....	105
19. Beräkning av klimatutsläpp, punkt 11 (M).....	106
20. Beräkning av klimatutsläpp, punkt 12 (V).....	107
21. Utvärdering av svensk klimatpolitik m.m., punkt 13 (SD).....	107
22. Utvärdering av svensk klimatpolitik m.m., punkt 13 (V)	108
23. Klimatintegrering, punkt 14 (L)	109
24. Klimatanpassning, punkt 15 (L)	109
25. Dubbla styrmedel inom klimatpolitiken, punkt 16 (S, MP, V).....	110
26. Kostnadseffektiva styrmedel inom klimatpolitiken, punkt 17 (M, C, L, KD)	111
27. Principen om att förorenaren betalar, punkt 18 (M, C, L, KD).....	112
28. Effektiv prissättning på klimatutsläpp, punkt 19 (C).....	112

29. Stöd till solceller m.m., punkt 20 (SD)	113
30. Konkurrenskraftigt jordbruk, punkt 21 (SD)	113
31. Växthusgasutsläpp från skogs- och jordbruksmark, punkt 22 (C)	114
32. Hållbara bränslen, punkt 23 (SD)	115
33. Främjande av svensk biogasteknik m.m., punkt 24 (SD)	115
34. Utsläpp från arbetsmaskiner, punkt 25 (C)	116
35. Miljöinformation om drivmedel, punkt 27 (C)	117
36. Miljöinformation om drivmedel, punkt 27 (V)	117
Särskilda yttranden	119
1. Motioner som bereds förenklat, punkt 29 (M)	119
2. Motioner som bereds förenklat, punkt 29 (SD)	119
3. Motioner som bereds förenklat, punkt 29 (C)	119
4. Motioner som bereds förenklat, punkt 29 (V)	119
5. Motioner som bereds förenklat, punkt 29 (L)	119
6. Motioner som bereds förenklat, punkt 29 (KD)	120
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	121
Proposition 2017/18:163	121
Proposition 2017/18:229	121
Följdmotionerna	121
Skrivelse 2017/18:238	121
Följdmotionerna	122
Motioner från allmänna motionstiden 2017/18	124
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens lagförslag	134
<i>Bilaga 3</i>	
Motionsyrkanden som avstyrks av utskottet	137

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Sveriges roll i det internationella klimatarbetet

Riksdagen avslår motionerna

2017/18:3686 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 8,

2017/18:3887 av Martin Kinnunen och Runar Filper (båda SD) yrkande 1,

2017/18:4148 av Olle Felten m.fl. (-) yrkande 5 och

2017/18:4154 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 1.

Reservation 1 (SD)

Reservation 2 (C)

2. Internationella samarbetsformer

Riksdagen avslår motionerna

2017/18:1141 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 5,

2017/18:3352 av Jonas Jacobsson Gjörtlér m.fl. (M) yrkande 18 och

2017/18:4154 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkandena 13 och 14.

Reservation 3 (M)

Reservation 4 (SD)

Reservation 5 (V)

3. Klass- och genusperspektiv i klimatförhandlingarna m.m.

Riksdagen avslår motionerna

2017/18:283 av Jan Lindholm (MP) yrkande 5,

2017/18:1141 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkandena 1 och 2 samt

2017/18:1713 av Jan Lindholm (MP).

Reservation 6 (V)

4. EU:s klimatpolitik

Riksdagen avslår motionerna

2017/18:1141 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkandena 10 och 12,

2017/18:3686 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkandena 25 och 26 samt

2017/18:3887 av Martin Kinnunen och Runar Filper (båda SD) yrkande 7.

Reservation 7 (SD)

Reservation 8 (C)

Reservation 9 (V)

5. Reformering av EU:s utsläppshandelssystem

Riksdagen avslår motionerna

2017/18:1141 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 14 och

2017/18:3686 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkandena 27 och 30.

Reservation 10 (C)

Reservation 11 (V)

6. Tilldelning av utsläppsrätter för den EES-interna flygtrafiken m.m.

Riksdagen avslår motion

2017/18:3686 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkandena 28 och 31.

Reservation 12 (C)

7. Inriktningen för svensk klimatpolitik

Riksdagen ställer sig bakom det som utskottet anför om att klimatpolitiken ska sträva efter att uppnå minskade utsläpp med bibehållen god ekonomisk tillväxt samt bygga på långsiktiga spelregler som inte driver jobb eller utsläpp ur Sverige och EU, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2017/18:3730 av Kristina Yngwe m.fl. (C, M, KD, L) yrkande 1 och

2017/18:4153 av Kristina Yngwe m.fl. (C, M, L, KD) yrkande 1.

Reservation 13 (S, MP, V)

8. Målen för svensk klimatpolitik

Riksdagen avslår motionerna

2017/18:1141 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 16,

2017/18:3887 av Martin Kinnunen och Runar Filper (båda SD) yrkande 15 och

2017/18:4154 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 10.

Reservation 14 (SD)

Reservation 15 (V)

9. Nationellt klimatbidrag (INDC)

Riksdagen avslår motion

2017/18:1141 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 6.

Reservation 16 (V)

10. Sverige som ett klimatföredöme

Riksdagen avslår motionerna

2017/18:3730 av Kristina Yngwe m.fl. (C, M, KD, L) yrkande 8 och

2017/18:4153 av Kristina Yngwe m.fl. (C, M, L, KD) yrkande 4.

Reservation 17 (M, C, L, KD)

11. Nationella åtgärder på klimatområdet

Riksdagen avslår motion

2017/18:4154 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 3.

Reservation 18 (SD)

12. Beräkning av klimatutsläpp

Riksdagen avslår motionerna

2017/18:1141 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkandena 8 och 9,

2017/18:3352 av Jonas Jacobsson Gjörtler m.fl. (M) yrkande 2 och

2017/18:4148 av Olle Felten m.fl. (-) yrkandena 1–4.

Reservation 19 (M)

Reservation 20 (V)

13. Utvärdering av svensk klimatpolitik m.m.

Riksdagen avslår motionerna

2017/18:1141 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 20,

2017/18:3524 av Josef Fransson (SD),

2017/18:3887 av Martin Kinnunen och Runar Filper (båda SD) yrkande 5 och

2017/18:4154 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkandena 2 och 11.

Reservation 21 (SD)

Reservation 22 (V)

14. Klimatintegrering

Riksdagen avslår motion

2017/18:2820 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 2.

Reservation 23 (L)

15. Klimatanpassning

Riksdagen avslår motion

2017/18:2820 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 3.

Reservation 24 (L)

16. Dubbla styrmedel inom klimatpolitiken

Riksdagen ställer sig bakom det som utskottet anför om att dubbla styrmedel inom klimatpolitiken är problematiskt och bör undvikas, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2017/18:4153 av Kristina Yngwe m.fl. (C, M, L, KD) yrkande 3 och

2017/18:4154 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 4.

Reservation 25 (S, MP, V)

17. Kostnadseffektiva styrmedel inom klimatpolitiken

Riksdagen avslår motion

2017/18:4153 av Kristina Yngwe m.fl. (C, M, L, KD) yrkande 2.

Reservation 26 (M, C, L, KD)

18. Principen om att förorenaren betalar

Riksdagen avslår motion

2017/18:3730 av Kristina Yngwe m.fl. (C, M, KD, L) yrkande 7.

*Reservation 27 (M, C, L, KD)***19. Effektiv prissättning på klimatutsläpp**

Riksdagen avslår motion

2017/18:3686 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 24.

*Reservation 28 (C)***20. Stöd till solceller m.m.**

Riksdagen avslår motionerna

2017/18:4148 av Olle Felten m.fl. (-) yrkande 6 och

2017/18:4154 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 5.

*Reservation 29 (SD)***21. Konkurrenskraftigt jordbruk**

Riksdagen avslår motion

2017/18:4154 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkandena 6 och 7.

*Reservation 30 (SD)***22. Växthusgasutsläpp från skogs- och jordbruksmark**

Riksdagen avslår motion

2017/18:3772 av Kristina Yngwe m.fl. (C) yrkande 41.

*Reservation 31 (C)***23. Hållbara bränslen**

Riksdagen avslår motion

2017/18:4154 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkandena 8 och 9.

*Reservation 32 (SD)***24. Främjande av svensk biogasteknik m.m.**

Riksdagen avslår motionerna

2017/18:3888 av Martin Kinnunen och Runar Filper (båda SD) yrkande 7 och

2017/18:4154 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 12.

*Reservation 33 (SD)***25. Utsläpp från arbetsmaskiner**

Riksdagen avslår motion

2017/18:3686 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 21.

*Reservation 34 (C)***26. Riskbedömning i kommunernas översiktsplan och marklovsplikt**

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i plan- och bygglagen (2010:900) och avslår motionen.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2017/18:163 och avslår motion 2017/18:2109 av Karin Svensson Smith (MP) yrkandena 1 och 7.

27. Miljöinformation om drivmedel

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i drivmedelslagen (2011:319) och avslår motionerna.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2017/18:229 och avslår motionerna

2017/18:3686 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 15,

2017/18:4138 av Jens Holm m.fl. (V) och

2017/18:4152 av Kristina Yngwe m.fl. (C).

Reservation 35 (C)

Reservation 36 (V)

28. Skrivelsen

Riksdagen lägger skrivelse 2017/18:238 till handlingarna.

29. Motioner som bereds förenklat

Riksdagen avslår de motionsyrkanden som finns upptagna under denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden.

Stockholm den 12 juni 2018

På miljö- och jordbruksutskottets vägnar

Kristina Yngwe

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Kristina Yngwe (C), Maria Malmer Stenergard (M), Isak From (S), Martin Kinnunen (SD), Åsa Coenraads (M), Johan Büser (S), Stina Bergström (MP), Gunilla Nordgren (M), Monica Haider (S), Lars Tysklind (L), Jens Holm (V), Marianne Pettersson (S), Leif Hård (S), Jesper Skalberg Karlsson (M), Cassandra Sundin (SD), Lars-Axel Nordell (KD) och Marie Olsson (S).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I detta betänkande behandlar utskottet regeringens proposition 2016/17:163 Nationell strategi för klimatanpassning, proposition 2017/18:229 Miljöinformation om drivmedel och två följdmotioner med sammanlagt två yrkanden samt regeringens skrivelse 2017/18:238 En klimatstrategi för Sverige och tre följdmotioner med sammanlagt 24 motionsyrkanden. Dessutom behandlas 93 motionsyrkanden från allmänna motionstiden 2017/18. Ett antal av dessa behandlas förenklat.

Regeringens förslag till riksdagsbeslut och motionsförslagen återges i bilaga 1. Regeringens lagförslag finns i bilaga 2.

Lagförslagen har granskats av Lagrådet. Regeringen har följt Lagrådets förslag.

Utgångspunkter för klimatpolitiken

Det klimatpolitiska ramverket

Sverige har ratificerat FN:s ramkonvention om klimatförändringar (nedan klimatkonventionen) som trädde i kraft 1994. Klimatkonventionens mål är att halten av växthusgaser i atmosfären ska stabiliseras på en nivå som innebär att människans påverkan på klimatsystemet inte blir farlig. Kyotoprotokollet till klimatkonventionen innehåller rättsligt bindande begränsningsåtaganden för utsläpp av växthusgaser för de flesta utvecklade länder. Den andra åtagandeperioden, vilken möjliggjordes genom den s.k. Dohaändringen som antogs i december 2012, sträcker sig från 2013 t.o.m. 2020. Sverige har ratificerat Dohaändringen, som dock ännu inte har trätt i kraft.

Vid klimatkonventionens 21:a partsmöte (COP 21) i Paris i december 2015 enades världens länder om ett nytt globalt klimatavtal under klimatkonventionen (nedan Parisavtalet). Enligt Parisavtalet ska den globala uppvärmningen hållas under 2 grader Celsius och ansträngningar göras för att hålla ökningen under 1,5 grader Celsius jämfört med förindustriell nivå. Parisavtalet trädde i kraft den 4 november 2016. Till dags dato har 178 av klimatkonventionens 197 parter ratificerat avtalet.

Det nya avtalet innebär att länder utarbetar, meddelar och upprätthåller s.k. nationellt fastställda bidrag. Parterna ska successivt öka sina bidrag, och dessa ska förnyas vart femte år. En gemensam översyn av världens samlade ansträngningar för att minska klimatpåverkan ska göras vart femte år. Ett arbetsprogram för det samlade regelverket för avtalet ska beslutas i december 2018 i samband med klimatkonventionens 24:e partsmöte (COP 24).

Under 2015 antog världens länder 17 nya globala hållbarhetsmål till 2030, den s.k. Agenda 2030. Att bekämpa klimatförändringarna är ett av dessa.

I fråga om EU-gemensamma åtgärder ligger följande kvantitativa mål till grund för EU:s klimatpolitik, som även har stor betydelse för hur svensk klimatpolitik ska bedrivas:

- I oktober 2009 antog Europeiska rådet EU:s långsiktiga mål som är att till 2050 minska utsläppen av växthusgaser med 80–95 procent jämfört med 1990.
- Till 2020 ska EU:s utsläpp minska med 20 procent jämfört med 1990, andelen energi från förnybara energikällor ska öka till 20 procent och energiförbrukningen ska minska med 20 procent. Målsättningen genomförs genom de rättsakter som antagits på EU-nivå under ett samlat klimat- och energipaket till 2020.
- I oktober 2014 antog Europeiska rådet slutsatser med riktlinjer för ett ramverk för EU:s klimat- och energipolitik till 2030 (nedan 2030-ramverket). Enligt beslutet ska utsläppen av växthusgaser till 2030 ha minskat med minst 40 procent inom EU jämfört med 1990, och 27 procent förnybar energi och 27 procent bättre energieffektivitet ska uppnås. Enligt beslutet ska målet gälla för hela ekonomin. Dessutom ska regler fastställas för hur växthusgaser från markanvändning, förändrad markanvändning och skogsbruk (LULUCF) ska bokföras.

Europeiska rådets slutsatser från oktober 2014 antogs före Parisavtalet och är för låga för att nå Parisavtalets mål. Regeringen anser därför att EU behöver höja sina klimatambitioner (skr. 2017/18:238).

EU:s system för handel med utsläppsrätter för växthusgaser (nedan EU ETS) infördes 2005 genom Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/87/EG av den 13 oktober 2003. EU ETS innebär att utsläppstaket för energiintensiva industrier som kraftverk, stålverk och cementfabriker sänks för varje år. För varje ton koldioxid som företagen släpper ut måste de överlämna utsläppsrätter. Systemet reformerades 2009.

Sedan 2015 har förhandlingar pågått om följande tre s.k. klimaträttsakter som genomför 2030-ramverket, varav en innebär ytterligare reformering av EU ETS:

- Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/410 av den 14 mars 2018 om ändring av direktiv 2003/87/EG för att främja kostnadseffektiva utsläppsminskningar och koldioxidsnåla investeringar, och beslut (EU) 2015/1814
- förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om inbegripande av utsläpp och upptag av växthusgaser från markanvändning, förändrad markanvändning och skogsbruk i ramen för klimat- och energipolitiken fram till 2030 m.m., nedan LULUCF-förordningen (COM(2016) 479 final). Den slutliga rättsakten undertecknades den 30 maj 2018.
- förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om bindande årliga minskningar av medlemsstaternas växthusgasutsläpp 2021–2030 för att skapa en motståndskraftig energiunion och fullgöra åtagandena enligt

Parisavtalet m.m., nedan ansvarsfördelningsförordningen, alternativt ESR (Effort Sharing Regulation), för utsläppsminskningar i sektorer utanför EU ETS (COM(2016) 482 final). Den slutliga rättsakten undertecknades den 30 maj 2018.

Klimaträttsakterna träder i kraft under 2018 och fastställer bl.a. att utsläppsmålet till 2030 ska nås genom att utsläppen inom EU ETS minskas med 43 procent fram till 2030 jämfört med 2005. Utsläppen i sektorer utanför EU ETS ska minskas med 30 procent under samma tidsperiod. Även andra delar av EU:s lagstiftning och processer har stor inverkan på EU:s och medlemsstaternas möjlighet att nå Parisavtalets målsättningar. Enligt regeringen bör all relevant EU-lagstiftning och alla processer underlätta snarare än motverka möjligheten att nå Parisavtalets långsiktiga klimatmål (prop. 2017/18:1 utg.omr. 20).

Vad gäller det nationella klimatpolitiska ramverket styr följande mål den klimatpolitiken:

- Miljömålssystemet som består av ett generationsmål för miljöarbetet, 16 miljökvalitetsmål som anger det tillstånd i den svenska miljön som miljöarbetet ska leda till samt ett antal etappmål som anger steg på vägen till miljökvalitetsmålen och generationsmålet.
- Miljökvalitetsmålet Begränsad klimatpåverkan beslutades av riksdagen 1999 (prop. 2009/10:155, bet. 2009/10:MJU25, rskr. 2009/10:377). I juni 2017 beslutade riksdagen om en ny precisering för miljömålet om att den globala medeltemperaturökningen ska begränsas till långt under 2 grader Celsius över förindustriell nivå, och ansträngningar görs för att hålla ökningen under 1,5 grader Celsius över förindustriell nivå (prop. 2016/17:146, bet. 2016/17:MJU24, rskr. 2016/17:320). Den nya preciseringen ligger därmed i linje med temperaturmålet i Parisavtalet.
- I juni 2017 beslutade riksdagen även om ett nytt etappmål som beskriver det långsiktiga klimatmålet. Enligt det nya målet ska Sverige senast 2045 inte ha några nettoutsläpp av växthusgaser till atmosfären, för att därefter uppnå negativa utsläpp. De kvarvarande utsläppen från verksamheter inom svenskt territorium ska vara minst 85 procent lägre än utsläppen 1990.

För de sektorer som omfattas av ESR gäller följande etappmål:

- Växthusgasutsläppen 2020 bör vara 40 procent lägre än utsläppen 1990. Regeringens ambition är att målet fullt ut ska nås med nationella åtgärder.
- Växthusgasutsläppen bör senast 2030 vara minst 63 procent lägre än utsläppen 1990. Högst 8 procentenheter av utsläppsminskningarna får ske genom kompletterande åtgärder.
- Växthusgasutsläppen bör senast 2040 vara minst 75 procent lägre än utsläppen 1990. Högst 2 procentenheter av utsläppsminskningarna får ske genom kompletterande åtgärder.

- Riksdagen har även antagit ett etappmål om att växthusgasutsläppen från inrikes transporter (utom inrikes luftfart som ingår i EU ETS) ska minska med minst 70 procent senast 2030 jämfört med 2010.

I juni 2017 beslutade riksdagen om ett klimatpolitiskt ramverk (prop. 2016/17:146, bet. 2016/17:MJU24, rskr. 2016/17:320) i syfte att skapa långsiktighet och stabilitet i svensk klimatpolitik. Ramverket består av följande tre pelare:

- nya mål för klimatpolitiken (se redovisning ovan)
- en klimatlag som lagfäster att regeringens politik ska utgå från klimatmålen
- inrättandet av ett klimatpolitiskt råd som ska utvärdera regeringens samlade politik för att se hur förenlig den är med klimatmålen.

Klimatlagen trädde i kraft den 1 januari 2018. Av lagen följer att regeringen varje år ska presentera en klimatredovisning i budgetpropositionen som ska ge en samlad bild av regeringens klimatarbete och utgöra en utgångspunkt för det klimatpolitiska rådets granskning av regeringens klimatpolitik. Vidare ska regeringen vart fjärde år ta fram en klimatpolitisk handlingsplan som bl.a. ska redovisa hur klimatmålen ska uppnås. I december 2017 inrättade regeringen det klimatpolitiska rådet som startade sin verksamhet den 1 januari 2018. Samtidigt inrättades ett kansli för klimatpolitiska rådet vid forskningsrådet Formas.

Utsläppsutveckling och uppföljning av etappmålen till 2030

Inom EU har utsläppen av växthusgas minskat under en längre tid; 2015 uppgick utsläppen inom EU:s nuvarande 28 medlemsstater till 4,3 miljarder ton koldioxidequivaler. Det är 24 procent lägre än 1990. Utvecklingen skiljer sig markant mellan olika medlemsstater. I Sverige uppgick utsläppen till 52,9 miljoner ton koldioxidequivaler 2016, vilket kan jämföras med de 71,5 miljoner ton som släpptes ut 1990. Det motsvarar en minskning med 26 procent. I beräkningen omfattas inte nettoutsläpp och nettoupptag inom skogsbruk och annan markanvändning samt utrikes transporter. Samtidigt anför regeringen att dagens utsläppsnivåer är långt ifrån hållbara. De närmaste årens utveckling är enligt regeringen avgörande för om man ska lyckas nå målen i Parisavtalet och därmed minska skadeverkningarna av klimatförändringarna.

De svenska utsläppen inom EU ETS uppgick 2016 till 19,7 miljoner ton koldioxidequivaler och inom ESR till 32,6 miljoner ton koldioxidequivaler. Av Naturvårdsverkets preliminära statistik för 2017 framgår att de klimatpåverkande utsläppen inom Sveriges gränser uppgick till 52,2 miljoner ton under året. Utsläppen minskade därmed med 1,4 procent under 2017. Enligt Statistiska centralbyråns (SCB) preliminära miljöräkenskaper för 2017 var utsläppen av växthusgaser från den svenska ekonomin oförändrade jämfört med 2016. Av SCB:s räkenskaper framgår att utsläppen från hushållen

och tillverkningsindustrin minskar, men de ökar från transportbranschen. Under samma period har ekonomin vuxit med 2,4 procent.

SCB och Naturvårdsverket har även tagit fram statistik för växthusgasutsläpp orsakade av svensk konsumtion. Naturvårdsverket påpekar att utsläppen som sker i andra länder till följd av svensk konsumtion emellertid inte kan beräknas med samma noggrannhet som de territoriella utsläppen, dvs. utsläpp inom Sveriges gränser, som ingår i Sveriges internationella klimatåtaganden och rapporteras till FN. Enligt regeringen går det ändå att säga att de konsumtionsbaserade utsläppen per person är ungefär dubbelt så stora som de territoriella utsläppen samt att utsläppen i andra länder orsakade av svensk konsumtion ökat med nästan 50 procent under de senaste två decennierna medan de konsumtionsbaserade utsläppen inom Sverige minskat med 30 procent (skr. 2017/18:238).

Naturvårdsverket har gjort en första uppföljning av de etappmål för klimat som gäller till 2030. Det första etappmålet gäller samtliga sektorer i Sverige som omfattas av ESR. För dessa sektorer ska utsläppen senast 2030 vara minst 63 procent lägre än 1990, varav 8 procentenheter kan täckas av kompletterande åtgärder. Det andra etappmålet handlar specifikt om inrikes transporter. Utsläppen från dessa (förutom flyget, som ingår i EU ETS) ska minska med minst 70 procent senast 2030 jämfört med 2010.

De senaste scenarierna över utsläpp och upptag av växthusgaser i Sverige togs fram under 2016–2017. De utgår från att styrmedel som fanns i juni 2016 behålls under hela scenarioperioden till 2030. Utfallet landade på 44 procents minskning av utsläppen till 2030 jämfört med 1990 i ESR, och 35 procents minskning jämfört med 2010 i transportsektorn. Nästan hälften av betinget från 1990 till 2030 är därmed uppfyllt, och det återstår att minska utsläppen med drygt 15 miljoner ton koldioxidekvivalenter för att nå ESR-målet. För transportmålet måste utsläppen minska med drygt 10 miljoner ton.

En klimatstrategi för Sverige

Ärendet och dess beredning i Regeringskansliet

Den 1 juli 2010 beslutade regeringen att tillsätta en parlamentarisk beredning med uppgift att föreslå hur Sveriges miljö kvalitetsmål och generationsmål skulle kunna nås (dir. 2010:74). Beredningen antog namnet Miljömålsberedningen. Beredningens övergripande uppdrag var att utveckla strategier med etappmål, styrmedel och åtgärder inom områden som regeringen prioriterat. Den 22 juni 2016 redovisade Miljömålsberedningen ett delbetänkande med förslag till etappmål och en samlad klimat- och luftvårdsstrategi för Sverige (SOU 2016:47).

Enligt regeringens proposition (och riksdagens beslut) om ett klimatpolitiskt ramverk för Sverige (prop. 2016/17:146, bet. 2016/171:MU24, rskr. 2016/17:320) bör det klimatpolitiska arbetet utgå från ett långsiktigt, tidssatt utsläppsmål fastställt av riksdagen. Delar av det klimatpolitiska ramverket regleras genom att det införs en ny klimatlag. Lagen

innehåller grundläggande bestämmelser om regeringens klimatpolitiska arbete. Vidare reglerar lagen ett planerings- och uppföljningssystem, med årliga klimatredovisningar och klimatpolitiska handlingsplaner. Lagen trädde i kraft den 1 januari 2018.

Regeringen har meddelat att den ska återkomma till Miljömålsberedningens andra delbetänkande i de delar som inte behandlades i propositionen Ett klimatpolitiskt ramverk för Sverige (prop. 2016/17:146). I regeringens skrivelse En klimatstrategi för Sverige (skr. 2017/18:238) behandlas beredningens förslag till strategi för en samlad och långsiktig klimatpolitik.

Nationell strategi för klimatanpassning

Ärendet och dess beredning i Regeringskansliet

Regeringen beslutade i november 2015 att tillsätta en särskild utredare med uppdrag att analysera hur ansvaret fördelas mellan staten, landstingen, kommunerna och enskilda i fråga om att vidta åtgärder för att anpassa pågående och planerad markanvändning och bebyggd miljö till ett gradvis förändrat klimat. Utredningen redovisade sitt slutbetänkande (SOU 2017:42) i maj 2017. Utredningen lämnade flera rekommendationer och förslag, varav endast några innebär lagändringar. I proposition 2017/18:163 Nationell strategi för klimatanpassning föreslår regeringen att två av utredningens föreslagna lagändringar ska genomföras.

I propositionen behandlar regeringen också förslag och rekommendationer som lämnats i andra rapporter. I mars 2015 redovisade Statens meteorologiska och hydrologiska institut (SMHI) ett regeringsuppdrag om det arbete med klimatanpassning som skett sedan Klimat- och sårbarhetsutredningen (SOU 2007:60) lades fram. I redovisningen redovisades även återstående behov av åtgärder samt förslag på fortsatt arbete med klimatanpassning. I regeringens skrivelse Kontrollstation för de klimat- och energipolitiska målen till 2020 samt klimatanpassning (skr. 2015/16:87) och i budgetpropositionen för 2018 (prop. 2017/18:1 utg.omr. 20) meddelade regeringen sin avsikt att återkomma till riksdagen under mandatperioden med en nationell strategi för klimatanpassning. I propositionen presenteras en sådan nationell strategi.

Lagrådet har yttrat sig i ärendet. Regeringen har följt Lagrådets förslag.

Gällande rätt

Av 4 kap. 1 § plan- och bygglagen (2010:900), förkortad PBL, följer att kommunerna har ansvaret för att ny bebyggelse i detaljplaner lokaliseras till lämplig mark utifrån risken för olyckor som ras och skred eller översvämningar och erosion. När detaljplanen arbetas fram ska kommunen därför pröva om marken är lämplig för den avsedda bebyggelsen. Enligt 4 kap. 5 § PBL ska kommunen i detaljplanen ange gränser för allmänna platser, kvartersmark och vattenområden. Dessutom kan kommunen enligt 4 kap. 10

§ PBL reglerar markens höjdläge i detaljplanen, vilket skapar ytterligare förutsättningar för att kontrollera och styra vattnets vägar. Kommunen kan även enligt 4 kap. 16 § 1 PBL bestämma i vilken utsträckning markytan ska vara genomsläpplig för vatten, dvs. inte hårdgjord. Enligt regeringen är möjligheten att stoppa planstridiga åtgärder med stöd av bestämmelsen om rättelseförelägganden i 11 kap. 20 § PBL inte tillräcklig.

Vidare ska varje kommun enligt 3 kap. 1 § PBL ha en aktuell översiktsplan som omfattar hela kommunen. Översiktsplanen ska ange inriktningen för den långsiktiga utvecklingen av den fysiska miljön. Kravet på långsiktighet tillkom i syfte att stärka översiktsplanens funktion som ett strategiskt dokument. I detta sammanhang pekade lagstiftaren även på klimatfrågans betydelse för en hållbar utveckling i kommunen (prop. 2009/10:170 Del 1 s. 176). Av 2 kap. 5 § PBL och 3 kap. 4 § PBL följer att kommunen i översiktsplanen ska redovisa sin bedömning av hur hänsyn ska tas till risken för olyckor (inbegripet ras och skred), översvämningar och erosion. Det saknas emellertid krav på att kommunerna ska ge sin syn på klimatrelaterade risker som avser den redan byggda miljön. Det finns inte heller någon skyldighet för kommunerna att arbeta strategiskt med hur riskerna kan minska eller upphöra.

Miljöinformation om drivmedel

Ärendet och dess beredning i Regeringskansliet

I budgetpropositionen för 2017 angav regeringen att man vill underlätta för konsumenter att göra upplysta och miljöanpassade val av drivmedel och att man därför avsåg att se över möjligheterna att göra information om drivmedels miljöpåverkan obligatorisk (prop. 2016/17:1 utg.omr. 20 s. 86). Senare redovisade regeringen att man avser att införa ett system som ställer krav på miljöinformation om drivmedel för att underlätta för konsumenter att välja de bästa drivmedlen (prop. 2017/18:1 utg.omr. 20 s. 106). En promemoria med förslag om miljöinformation om drivmedel har därför utarbetats inom Regeringskansliet.

Lagrådet har yttrat sig i ärendet. Regeringen har följt Lagrådets förslag.

Gällande rätt

Bränslekvalitetsdirektivet och drivmedelslagen

I Europaparlamentets och rådets direktiv 98/70/EG av den 13 oktober 1998 om kvaliteten på bensin och dieselbränslen (bränslekvalitetsdirektivet) anges att drivmedelsleverantörer ska minska sina utsläpp av växthusgaser med minst 6 procent till 2020. Bränslekvalitetsdirektivet genomförs i svensk lagstiftning med drivmedelslagen (2011:319) och drivmedelsförordningen (2011:346). Minskningskravet kan uppfyllas genom både användning av biodrivmedel och utsläppsreduktioner uppströms för det fossila bränsle som används. Växthusgasminskningar från biodrivmedel får endast åberopas om de uppfyller hållbarhetskriterierna i Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/28/EG av

den 23 april 2009 om främjande av användningen av energi från förnybara energikällor (förnybartdirektivet).

Samtliga levererade drivmedelskvaliteter ska räknas in. Även el som används i elfordon är att betrakta som ett drivmedel och kan räknas in. En leverantör kan saluföra en och samma drivmedelskvalitet under olika försäljningsnamn på tankstationen; t.ex. levereras miljöklass 1 diesel (MK1) under två olika försäljningsnamn, en med upp till 25 procent och en med upp till 50 procent vätebehandlade vegetabiliska oljor (HVO).

EU:s bränslekvalitetsdirektiv (och drivmedelslagen) har regler för inblandning av vissa biodrivmedel i bensen och dieselbränsle för att säkerställa att drivmedlen ska kunna användas i de fordon som typgodkänts för marknaden.

Förnybartdirektivet och hållbarhetslagen

I Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/28/EG av den 23 april 2009 om främjande av användningen av energi från förnybara energikällor (förnybartdirektivet) fastställs ett antal kriterier för att biodrivmedel ska kunna anses vara hållbara. De ska säkerställa att biodrivmedel och andra flytande bibränslen har framställts på ett hållbart sätt. Om energi från biodrivmedel och flytande bibränslen ska räknas med i nationella mål eller kvoter eller ges finansiellt stöd samt betraktas som drivmedel med biogent ursprung måste de hållbarhetskriterier som fastställs i direktivet vara uppfyllda. I Sverige genomförs direktivets krav på hållbarhet med lagen (2010:598) om hållbarhetskriterier för biodrivmedel och flytande bibränslen. Enligt lagen ska den som är skattskyldig för ett biodrivmedel kunna styrka att ett bränsle är hållbart genom ett hållbarhetsbesked som utfärdats av Energimyndigheten.

Biodrivmedel måste minska utsläppen av växthusgaser med minst 50 procent i förhållande till de utsläpp som hade blivit följden om fossila bränslen i stället hade använts. Det gäller produktion i anläggningar som tagits i drift senast den 5 oktober 2015. För produktion i anläggningar som tagits i drift efter den 5 oktober 2015 är motsvarande krav 60 procent. Minskningen avser de utsläpp som uppstår i hela produktionskedjan. Produktionskedjan omfattar den produktionsprocess som börjar med odling av biomassan, inbegripet framställning av gödsel för odlingen, fram t.o.m. användningen av biodrivmedlet eller det flytande bibränslet. För biodrivmedel och flytande bi-bränslen som framställts av avfall eller restprodukter gäller samma krav på minskade utsläpp, men beräkningen görs då från den plats där avfallet eller restprodukten uppstod.

Skrivelsens och propositionernas huvudsakliga innehåll

En klimatstrategi för Sverige

I skrivelse 2017/18:238 En klimatstrategi för Sverige presenterar regeringen de åtgärder som hittills vidtagits för att nå klimatmålen och riktningen för det fortsatta arbetet.

I fråga om det internationella klimatarbetet redovisar regeringen att man driver på för ett effektivt och ambitiöst genomförande av Parisavtalet, och utvecklingspolitiken är här en viktig del. Inom EU verkar regeringen för skärpta mål och åtgärder. Därefter redovisas ett antal nationella åtgärder. Regeringen bedömer att klimat behöver integreras i alla politikområden och på alla nivåer i samhället för att styra om mot en cirkulär och biobaserad ekonomi utan utsläpp av växthusgaser. Basen är tydliga styrmedel inklusive prissättning av utsläpp. Närings-, forsknings- och innovationspolitiken behöver stödja omställningen.

En handlingsplan för fossilfria transporter och elektrifiering redovisas utifrån etappmålet om att utsläppen av växthusgaser från inrikes transporter (utom flyget) senast 2030 ska vara minst 70 procent lägre än 2010. De åtgärder som vidtagits redovisas liksom behovet av ytterligare åtgärder. Enligt regeringen behöver Sverige bli ett transporteffektivt samhälle genom samhällsplanering, fossilfria och energieffektiva fordon, fartyg och flyg som går på hållbara drivmedel samt överflyttning av transporter till järnväg och sjöfart. Utsläppen från luftfart behöver minska, och även sjöfarten behöver effektiviseras och förbättra sin klimatprestanda.

Enligt regeringen behövs det även mer kunskap om möjligheterna att nå negativa utsläpp fram till och bortom 2045. Regeringen avser därför att tillsätta en utredning om bl.a. ökad kolsänka, avskiljning och lagring av koldioxid.

Nationell strategi för klimatanpassning

I proposition 2017/18:163 Nationell strategi för klimatanpassning föreslår regeringen två ändringar i plan- och bygglagen (2010:900), förkortad PBL, som syftar till att förbättra kommunernas beredskap för klimatets förändring. Den ena ändringen innebär ett krav på att kommunerna i översiktsplanen ska ge sin syn på risken för skador på den byggda miljön till följd av översvämning, ras, skred och erosion som är klimatrelaterade samt på hur sådana risker kan minska eller upphöra. Den andra ändringen innebär att kommunen i en detaljplan får bestämma att det krävs marklov för markåtgärder som kan försämra markens genomsläpplighet och som inte vidtas för att anlägga en gata, väg eller järnväg som är förenlig med detaljplanen.

I propositionen redovisar regeringen även en nationell strategi för klimatanpassning i syfte att långsiktigt stärka klimatanpassningsarbetet och den nationella samordningen av detta arbete. Strategin aviserades i regeringens skrivelse Kontrollstation för de klimat- och energipolitiska målen till 2020

samt klimatanpassning (rskr. 2015/16:87). Genom strategin möter regeringen också skyldigheter under Parisavtalet samt i EU:s strategi för klimatanpassning där en nationell strategi för klimatanpassning lyfts fram som ett centralt analytiskt instrument avsett att förklara och prioritera åtgärder och investeringar.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 augusti 2018.

Miljöinformation om drivmedel

I proposition 2017/18:229 Miljöinformation om drivmedel föreslås att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får utfärda föreskrifter om att den som bedriver en verksamhet som tillhandahåller ett flytande eller gasformigt drivmedel är skyldig att informera konsumenter om drivmedlets utsläpp av växthusgaser och andra förhållanden som har betydelse för att bedöma drivmedlets miljöpåverkan. Bestämmelsen ska även omfatta den som tillhandahåller ett flytande eller gasformigt drivmedel och samtidigt tillhandahåller el som drivmedel.

Bestämmelser om detta ska föras in i drivmedelslagen (2011:319) och ska träda i kraft den 1 januari 2019.

Utskottets överväganden

Det internationella klimatarbetet

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsförslag om Sveriges roll i det internationella klimatarbetet, internationella samarbetsformer och klimatinvesteringar samt klass- och genusperspektiv i klimatförhandlingarna m.m.

Jämför reservation 1 (SD), 2 (C), 3 (M), 4 (SD), 5 (V) och 6 (V).

Skrivelsen

Sveriges roll i det internationella klimatarbetet

I skrivelsen gör regeringen bedömningen att Sverige i de internationella klimatförhandlingarna under klimatkonventionen såväl enskilt som genom EU bör driva på för ett effektivt och ambitiöst genomförande av Parisavtalet. Regeringen framhåller att Parisavtalet, som trädde i kraft den 4 november 2016, bygger på och vidareutvecklar det gällande internationella ramverket inom klimatområdet och stärker genomförandet av klimatkonventionen. För första gången har världen ett globalt klimatavtal där alla länder åtar sig att bidra med allt ambitiösare åtaganden utifrån ansvar, förmåga och nationella förutsättningar. Regeringen framhåller att alla länder, inklusive EU, nu måste överväga hur klimatarbetet kan stärkas. Nyckeln till att minska de globala utsläppen är att rikare länder går före och minskar utsläppen samt utvecklar och sprider lösningar, samtidigt som utvecklingsländer ges stöd i sin klimatomställning och klimatanpassning.

För ett effektivt genomförande av Parisavtalet och klimatkonventionen verkar regeringen i klimatförhandlingarna särskilt för följande:

- En utformning av den femåriga cykeln för utsläppsminskningar, så att den driver på och leder till högre ambitioner från alla parter i linje med vad som krävs för att klara temperaturmålen i Parisavtalet.
- En utformning av den globala översynen så att den synliggör var Parisavtalets parter befinner sig i förhållande till de långsiktiga målen och visar på hur ambitionen kan höjas. Översynen bör utformas så att den hanterar utsläppsbegränsningar, klimatanpassning och genomförandestöd på ett balanserat sätt utifrån avtalets tre långsiktiga mål.
- En utveckling av ett robust transparensystem som tillhandahåller transparent, rättvisande, fullständig, konsekvent och jämförbar information för hela avtalet.

- Att nya internationella samarbetsformer utvecklas på ett sätt som möjliggör kostnadseffektiva lösningar och prissättning av utsläpp av växthusgaser.
- Att internationell klimatfinansiering bidrar effektivt till utsläppsminskningar och klimatanpassning i utvecklingsländer, särskilt för sårbara länder såsom de minst utvecklade länderna, små östater och afrikanska länder.

För ett effektivt genomförande av Parisavtalet avser regeringen även att verka för bl.a. en fortsatt balans mellan utsläppsbegränsningar, klimatanpassning och klimatfinansiering när Parisavtalet genomförs samt att efterlevnadsmekanismen utformas så att den främjar ett effektivt genomförande genom att bidra till att skapa tillit och förtroende mellan parterna, ta itu med kapacitetsproblem och skydda mot s.k. friåkning.

Internationella samarbetsformer och klimatinvesteringar

Regeringen konstaterar att det internationella klimatarbetet länge har handlat om att synliggöra klimatutmaningen och om mellanstatliga förhandlingar om hur klimatförändringarna ska begränsas. I skrivelsen framhåller regeringen att det globala klimatarbetet under de senaste åren alltmer har övergått till en klimatomställning där klimatsmarta insatser genomförs i större skala. Klimatvänliga alternativ blir alltmer konkurrenskraftiga, och en global omställning bort från en fossilberoende ekonomi har inletts. Regeringen konstaterar att icke-statliga aktörer såsom civilsamhället, näringslivet och lokala beslutsfattare spelar en allt större roll i klimatarbetet med att minska de globala utsläppen av växthusgaser genom konkreta klimatinsatser och åtaganden. Regeringen ser mycket positivt på denna utveckling och anser att civilsamhället tjänar som påtryckande kraft och inspiration i de mellanstatliga klimatförhandlingarna, som i sin tur kan leda till att länder höjer sina klimatmål. Enligt regeringen är det tydligt att samhällets aktörer nu alltmer vill delta i den globala omställning som världen behöver för att klara klimat- och hållbarhetsmålen.

Regeringen framhåller att Sverige länge varit engagerat i att utveckla internationella instrument under FN:s klimatkonvention som leder till verifierade och certifierade utsläppsminskningar med miljöintegritet och hållbar utveckling i fokus. Sverige har sedan 2002 haft ett program för internationella klimatinvesteringar som fokuserat på instrumenten under Kyotoprotokollet, de s.k. flexibla mekanismerna, och då framför allt mekanismen för ren utveckling (clean development mechanism, CDM) och inledningsvis även på gemensamt genomförande (joint implementation, JI). Sveriges engagemang har förutom utsläppsminskningar i de uppåt 100 projekt och tio fonder som Statens energimyndighet deltagit i även bidragit till att utveckla metodiken och regelverket för instrumenten.

Regeringen framhåller att riksdagen har antagit flera etappmål som rör klimatet. I fråga om de sektorer som omfattas av ESR innebär ett etappmål att

växthusgasutsläppen 2020 bör vara 40 procent lägre än utsläppen 1990. Regeringens ambition är att det målet fullt ut ska nås med nationella åtgärder.

Klass- och genusperspektiv i klimatförhandlingarna m.m.

I skrivelsen framhåller regeringen att för ett effektivt genomförande av Parisavtalet avser regeringen även att verka för bl.a. följande:

- Att ett tydligt jämställdhetsperspektiv genomsyrar förhandlingarna och genomförandet av avtalet. Exempelvis genom att sträva efter ett jämställt deltagande i beslutsprocesser och beslutande organ, samt att fortsätta att arbeta för integrering av ett stärkt jämställdhetsperspektiv i alla förhandlingsspår.
- Rapporterings- och granskningssystem för klimaträttvisa som inger förtroende hos parterna och ett effektivt genomförande med incitament för jämställdhetsintegrering.

Därtill framhåller regeringen att FN:s klimatpanel (IPCC) bildades 1988 för att sammanställa information om de globala klimatförändringarna. Sedan dess har IPCC:s rapporter spelat en särskilt viktig roll för att ge underlag om klimatet och människans påverkan på klimatsystemet, effekter av klimatförändringar samt människans möjligheter att minska sin påverkan och anpassa sig till de förändringar som inte kan undvikas. IPCC har en central roll i att sammanställa och förmedla kunskap, men är samtidigt underfinansierad och har svårt att genomföra alla de insatser som planeras de närmaste åren. Regeringen beslutade därför om ett kompletterande stöd till IPCC:s arbete under 2017 och 2018. Regeringen verkar också för att öka det svenska bidraget av expertis och kunskapsunderlag till IPCC:s arbete. Regeringen framhåller att den därför har höjt SMHI:s förvaltningsanslag för att myndigheten ska kunna stärka sitt arbete med att leverera kunskapsunderlag om klimatförändringarna och bidra aktivt till IPCC:s arbete.

Motionerna

Sveriges roll i det internationella klimatarbetet

Enligt partimotion 2017/18:3686 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 8 ska Sverige vara ledande i det globala och regionala klimat- och miljöarbetet. För att nå de mål som sju partier enades om i Miljömålsberedningens klimatbetänkande anser motionärerna att det krävs ett nytt ledarskap i klimatpolitiken som främjar förnybar energi, minskar utsläppen från transporterna och åter gör Sverige till en ledande kraft i EU och det globala klimatarbetet.

I kommittémotion 2017/18:3887 av Martin Kinnunen och Runar Filper (båda SD) yrkande 1 föreslås att Sverige ska bidra till att dämpa eller på annat sätt motverka de negativa konsekvenserna av global uppvärmning. Utsläpp av växthusgaser är negativa för den globala utvecklingen, och Sverige bör bidra till att lösa, dämpa eller på annat sätt motverka effekterna av denna

problematik. Enligt motionärerna spelar den ekonomiska utvecklingen en viktig roll eftersom brist på resurser gör länder mer sårbara för klimatets nycker. Vidare i kommittémotion 2017/18:4154 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 1 föreslås att det globala perspektivet inom klimatpolitiken ska ges en mer central plats. Enligt motionärerna kommer det globala perspektivet i skymundan i svensk klimatpolitik, t.ex. i regeringens skrivelse 2017/18:238. Motionärerna framhåller att varken Sverige eller EU på egen hand kan styra de globala koldioxidutsläppen i någon betydande utsträckning, utan det krävs globala åtgärder.

Enligt motion 2017/18:4148 av Olle Felten m.fl. (-) yrkande 5 ska det globala klimatarbetet styras mot faktabaserade minskningskrav där de relativa och absoluta utsläppen är störst. Motionärerna anför också att det måste till en utvärdering av olika länders minskning av klimatstörande utsläpp så att det går att avgöra var insatta resurser kan göra bäst nytta.

Internationella samarbetsformer och klimatinvesteringar

Ett antal motioner tar upp frågan om internationella samarbetsformer och investeringar. I kommittémotion 2017/18:3352 av Jonas Jacobsson Gjörtler m.fl. (M) yrkande 18 föreslås att utgångspunkten för klimatpolitiken ska vara största möjliga minskning av växthusgaser per satsad krona. Av denna anledning bör en viktig del av de svenska insatserna göras genom flexibla mekanismer såsom CDM (clean development mechanism) och JI (joint implementation), vilka ger länder möjlighet att komplettera sina nationella utsläppsminskningar genom att förvärva utsläppsminskningar från projekt i andra länder. Eftersom klimatutmaningen är global spelar det till syvende och sist ingen roll var i världen utsläppsminskningarna sker.

Enligt kommittémotion 2017/18:4154 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 13 bör internationella klimatinvesteringar ökas på bekostnad av ineffektiva åtgärder i Sverige. Enligt motionärerna visar beräkningar att internationellt samarbete utgör lågt hängande frukter för utsläppsminskningar i ett globalt perspektiv. Enligt yrkande 14 i samma motion framhålls vidare att arbetet med att snabbt sjösätta nya internationella samarbetsformer för verkningsfulla internationella insatser för utsläppsminskningar ska prioriteras högre.

Enligt partimotion 2017/18:1141 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 5 ska etappmålet om utsläppsminskning till 2020 för den icke handlande sektorn (ESR) uppnås helt och hållet genom nationella insatser för utsläppsminskningar. Motionärerna anser vidare att internationella klimatinvesteringar är nödvändiga men att dessa inte bör användas för att nå det nationella klimatmålet. Därför ska Sveriges köp av utsläppskrediter via CDM för att uppnå det nationella klimatmålet upphöra.

Klass- och genusperspektiv i klimatförhandlingarna m.m.

Motionärerna föreslår i partimotion 2017/18:1141 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 1 att Sverige i internationella klimatförhandlingar och övriga forum som berör klimatfrågan bör uppmärksamma de globala skillnaderna liksom klass- och genusaspekter. Motionärerna påpekar att det finns stora skillnader mellan fattigas och rikas klimatpåverkan även inom länder. Därför behöver det synliggöras vilka som överskrider sitt miljöutrymme och med hur mycket samt att det är kvinnor som drabbas hårdast av miljöförändringarna. I yrkande 2 i samma motion framhåller motionärerna att Sverige i olika forum som berör klimatfrågan även bör verka för att kvinnors delaktighet och makt stärks i arbetet för att bromsa klimatförändringarna. Enligt motionärerna bör politiska åtgärder mot klimatförändringarna inte vara könsneutrala.

I motion 2017/18:283 av Jan Lindholm (MP) yrkande 5 framhålls vikten av att utkräva ansvar från alla länder i FN-systemet att bidra till finansieringen av IPCC:s arbete. Enligt motionären måste Sverige inom ramen för FN ställa tuffa krav på att alla medlemsländer bidrar till att IPCC kan fortsätta sitt arbete med kunskapsuppbyggnad kring klimatproblematiken. Samma motionär föreslår i motion 2017/18:1713 att Sverige ska verka för inrättandet av en global klimat- och miljöombudsmannafunktion. En sådan ombudsman behövs enligt motionären inte bara för att följa upp och påtala när avtalen inte följs utan även för att dela ut sanktioner i olika former när det behövs för avtalens efterlevnad.

Tidigare behandling och kompletterande uppgifter

Sveriges roll i det internationella klimatarbetet

I betänkande 2016/17:MJU24 Ett klimatpolitiskt ramverk framhöll utskottet följande i fråga om Sveriges roll i det internationella klimatarbetet (s. 26):

Utskottet anser i likhet med regeringen att Sverige ska vara ett ledande land i det globala arbetet med att förverkliga Parisavtalets ambitiösa målsättningar och ta ansvar för våra historiska utsläpp. Sverige bör vidare bedriva en ambitiös och långsiktigt hållbar nationell klimatpolitik och vara en förebild för andra länder, med bibehållen konkurrenskraft och på ett sätt som inte innebär att utsläppen av växthusgaser ökar utanför Sveriges gränser.

I budgetpropositionen för 2018 (prop. 2017/18:1 utg.omr. 20) framhåller regeringen att Sverige och andra rika länder enligt klimatkonventionen har ett särskilt ansvar för att ta ledningen i klimatarbetet så att det globala målet kan nås. Parisavtalet har nu trätt i kraft och höjer den globala ambitionen avsevärt. Ett omfattande arbete med att genomföra avtalet har inletts. Sverige ska ta en ledande roll i genomförandet av klimatavtalet från Paris och även av FN:s nya globala mål för en hållbar utveckling, Agenda 2030. Regeringen prioriterar särskilt arbetet med att höja den globala ambitionen för utsläppsminskningar i linje med Parisavtalets temperaturmål. I avtalet åtar sig alla länder att bidra med allt ambitiösare klimatplaner utifrån ansvar, förmåga och nationella förutsättningar.

Regeringen anser att en väl fungerande process för ambitionshöjning, s.k. ambitionscykel, är avgörande. Aktuell vetenskap om klimatförändringar, deras effekter och möjligheterna att begränsa både förändringarna och effekterna ska ligga till grund för arbetet.

Sedan världens länder enades om Parisavtalet har spelplanen för det internationella klimatsamarbetet ändrats. USA, som ratificerade Parisavtalet i september 2016, meddelade i juni 2017 att man avser att gå ur avtalet. Enligt regeringen är det av stor vikt att Sverige och EU visar internationellt ledarskap genom att stå fast vid överenskommelserna under Parisavtalet och genomföra dem. En diskussion om forskningens betydelse för klimatarbetet har också aktualiserats. Enligt regeringen bör Sverige nu med än större kraft sprida budskapet att en ambitiös klimatpolitik kan främja ekonomisk utveckling. Detta budskap har med stort genomslag utgått från den internationella kommissionen för ekonomi och klimat och dess forskningsprojekt New Climate Economy (NCE). Regeringen påpekar att Sverige är ett av de länder som tog initiativ till kommissionen och som under flera år bidragit till dess och NCE:s finansiering.

Internationella samarbetsformer och klimatinvesteringar

Parisavtalet innebär att nya samarbetsformer ska utformas och på sikt ersätta Kyotoprotokollets flexibla mekanismer såsom mekanismen för ren utveckling (CDM) och gemensamt genomförande (JI). De nya mekanismerna kommer att utvecklas inom ramen för klimatkonventionen.

Energimyndigheten presenterade i oktober 2016 respektive juni 2017 två utredningar om hur internationella samarbeten kan stödja genomförandet av Parisavtalet. Utredningarna genomfördes i samråd med Sida och Naturvårdsverket och i dialog med Skogsstyrelsen och pekar på att internationella insatser krävs, inte minst i medelinkomstländerna, för att nå Parisavtalets långsiktiga mål. I den utredning som Energimyndigheten presenterade i juni 2017 föreslås följande två huvudsakliga insatser:

- program för omställning av energisystem – ett sektorsövergripande och styrmedelsbaserat program med sikte på att bidra till omställning av energisystem i ett eller flera medelinkomstländer
- program för sektorsinsatser – ett sektorsprogram som bidrar till omställning genom att rikta en prissignal till aktörer i en sektor i ett eller flera medelinkomstländer.

I budgetpropositionen för 2018 (prop. 2017/18:1 utg.omr. 20) har regeringen presenterat en satsning på 30 miljoner kronor 2018 och 50 miljoner kronor från 2019 till internationella klimatinsatser för att bidra till ökad ambition i genomförandet av Parisavtalet, bl.a. genom samarbetsformer enligt avtalets artikel 6. Satsningen ska finansiera insatser som utvecklar nya internationella samarbetsformer och resultatbaserad klimatfinansiering inom ramen för Parisavtalet, och särskilt dess artikel 6. Insatserna inriktas mot metodutveckling där

ett särskilt fokus ska läggas på mätning, rapportering och verifiering av klimatnytta och bidraget till hållbar utveckling. Detta ska framför allt ske på sektornivå och i första hand riktas mot medelinkomstländer och energi-relaterade utsläpp. Sverige kan enligt regeringen delta i de internationella samarbetsformerna utan att de utsläppsenheter som insatserna genererar tillgodoräknas för de nationella målen. Insatserna kan även utgöra resultat-baserad klimatfinansiering om utsläppsenheterna annulleras utan att tillgodoräknas för de nationella målen. Utöver de flexibla mekanismerna under Kyotoprotokollet och de internationella samarbetsformerna under Parisavtalet har Sverige bidragit till klimatåtgärder i utvecklingsländer genom det bilaterala och multilaterala utvecklingssamarbetet. Sverige är t.ex. den största givaren per capita till den gröna klimatfonden (GCF).

I budgetpropositionen framhåller regeringen även att regeringens bilaterala miljö- och klimatsamarbete under 2016 och 2017 bl.a. bidrog till att utveckla och upprätthålla viktiga kanaler och plattformar för samarbete med strategiska länder och bidrog till kapacitetsbyggande och en effektivare miljöförvaltning i samarbetsländerna. Parisavtalet tydliggör vikten av att involvera många olika samhällsaktörer i klimatarbetet, och flera initiativ presenterades och nya utfästelser gjordes under den globala aktionsagendan vid COP 22. Sverige var bl.a. engagerat i partnerskapet som syftar till att stödja utvecklingsländer i att utveckla och genomföra sina klimatplaner. Regeringen framhåller att Sverige har varit pådrivande i bl.a. frågor som rör jämställdhet och urfolksrättigheter och bidragit i utformandet av en ambitiös aktionsplan för jämställdhet under COP 22. Regeringen har även varit pådrivande för att främja ökade investeringar i förnybar energi samt en långsiktig utfasning av investeringar i fossil energi i de internationella finansiella institutionerna.

Regeringen framhåller vidare att Sveriges tydliga profilering i energifrågor och förhållningssätt till fossil energi har bidragit till att Sveriges profil stärkts. För att påskynda den globala utfasningen av subventioner av fossila bränslen deltar Sverige tillsammans med Nya Zeeland, Costa Rica, Danmark, Norge, Finland, Etiopien och Schweiz i gruppen Friends of Fossil Fuel Subsidy Reform (FFFSR). Sverige stöder även Global Subsidies Initiative (GSI) med att bygga upp kunskap och stödja reform och utfasning av subventioner i utvecklingsländer, bl.a. i Indien och i Indonesien. Sverige har också fortsatt varit aktivt i styrkommittén för Carbon Pricing Leadership Coalition (CPLC) som verkar för att sprida kunskap om vikten av att sätta pris på utsläpp av växthusgaser. Sverige har fortsatt sitt stöd till internationella kunskapsbyggande projektet New Climate Economy (NCE) som styrs av The Global Commission on the Economy and Climate. Projektet analyserar samhälls-ekonomiska kostnader för och vinster av klimatåtgärder och fokuserade under förra året på finansieringsfrågor. Projektet bedöms ha bidragit till den internationella diskussionen om klimatåtgärders ekonomi.

Vid det avslutande förhandlingsmötet om ökade medel till den globala miljöfonden Global Environment Facility (GEF) i april 2018 gjorde 29 givarländer utfästelser om bidrag motsvarande en förstärkning av fonden med

34 miljarder kronor. Sveriges bidrag uppgår till drygt 2 miljarder kronor, vilket innebär en drygt 50-procentig ökning av Sveriges bidrag för perioden 2018–2022 jämfört med perioden 2014–2018. Med den överenskomna resursförstärkningen beräknas den globala miljöfonden kunna bidra till dubbelt så stora utsläppsminskningar jämfört med nuvarande verksamhet.

Klass- och genusperspektiv i klimatförhandlingarna m.m.

I budgetpropositionen för 2018 (prop. 2017/18:1 utg.omr. 20) påpekar regeringen att Parisavtalet tydliggör vikten av att involvera många olika samhällsaktörer i klimatarbetet. Flera initiativ presenterades och nya utfästelser gjordes under den globala aktionsagendan vid COP 22. Sverige var bl.a. engagerat i partnerskapet som syftar till att stödja utvecklingsländer med att utveckla och genomföra sina klimatplaner. Sverige har varit pådrivande i bl.a. frågor som rör jämställdhet och urfolksrättigheter och bidragit i utformandet av en ambitiös aktionsplan för jämställdhet under COP 22. Regeringen påpekar även att kvinnor på många platser drabbas värre än män av de katastrofer som klimatförändringar bidrar till på grund av ojämställda levnadsförhållanden. Regeringen verkar därför för att jämställdhetsaspekter ska genomsyra arbetet med att minska klimatpåverkan.

Av utrikesförvaltningens handlingsplan för feministisk utrikespolitik 2015–2018 framgår följande (s. 1 f.):

Som första land i världen ska Sverige bedriva en feministisk utrikespolitik. [...] Den feministiska utrikespolitiken ska bidra till konkreta resultat som stärker såväl jämställdheten som alla kvinnors och flickors fulla åtnjutande av de mänskliga rättigheterna. Arbetet ska ske genom att hela utrikespolitiken – inte minst arbetet för fred och säkerhet – omsätter ett systematiskt jämställdhetsperspektiv byggt på kunskap och analys. Den här handlingsplanen anger riktningen för utrikesförvaltningens arbete med den feministiska utrikespolitiken med hjälp av sex långsiktiga mål. Målen är breda för att motsvara utmaningarna, täcka hela den globala agendan och göra det möjligt att samverka med utrikespolitikens olika verktyg. Det gör att utrikesförvaltningen kan arbeta för alla kvinnors och flickors mänskliga rättigheter, inklusive genom att motverka alla former av våld och diskriminering som begränsar deras handlingsutrymme.

I regeringens skrivelse 2017/18:146 Politiken för global utveckling i genomförandet av Agenda 2030 redovisar regeringen att den kommer att ta fram en ny strategi inom utvecklingssamarbetet för global jämställdhet och kvinnors och flickors rättigheter 2018–2022. En viktig del av strategin kommer att vara stöd till kvinnorättsorganisationer, men också stöd till stärkt jämställdhetsstatistik, forskning, metoder och arbetssätt, vilket är en förutsättning för att stärka genomförandet och uppföljningen av Agenda 2030. Regeringen fortsätter sitt arbete med att inom Regeringskansliet integrera ett jämställdhetsperspektiv i all verksamhet. Vidare redovisar regeringen att utrikesförvaltningens arbete även styrs av årliga handlingsplaner för den feministiska utrikespolitiken. Målet för den feministiska utrikespolitiken är att bidra till jämställdhet och alla kvinnors och flickors fulla åtnjutande av de

mänskliga rättigheterna. Under 2018 kommer arbetet bl.a. att fokusera på kvinnors och flickors rättigheter i humanitära situationer, på flykt och i migration.

Som svar på interpellation 2017/18:39 anförde statsrådet Isabella Lövin den 7 november 2017 bl.a. att regeringen har en feministisk utrikespolitik och en framträdande roll i pådrivandet av höga ambitioner i arbetet med genusfrågor och uppmärksammandet av kvinnors och flickors särskilda utsatthet och behov vid klimatförändringar. Statsrådet framhöll att under COP 23 (FN:s klimatmöte i Bonn november 2017) förväntade sig regeringen ett antagande av en åtgärdsplan för jämställdhet, en s.k. gender action plan, och att Sverige självklart skulle komma att vara aktivt i denna viktiga process.

Som statsrådet aviserat antog parterna vid FN:s klimatmöte i Bonn i november 2017 (COP 23) en åtgärdsplan för jämställdhet just i syfte att öka kvinnors deltagande i FN:s klimatkonventions (UNFCCC) processer. Handlingsplanen syftar också till att öka medvetenheten om, liksom stödja utvecklingen och ett effektivt genomförande av, en könsrelaterad klimatpolitik på regional, nationell och lokal nivå.

Enligt uppgift från Naturvårdsverket är Parisavtalet internationell lag och består dels av en bindande avtalsdel, dels en icke-bindande beslutsdel. Om en part skulle bryta mot den bindande delen finns ingen sanktion bestämd i avtalet, vilket är gängse när det gäller internationella konventioner. Avtalets efterlevnad bygger på gemensamt ansvar och förtroende. I fråga om en global klimat- och miljöombudsman som skulle ha till uppgift att utdela sanktioner vid överträdelser mot beslutade klimatkonventioner har förslaget behandlats tidigare av utskottet, bl.a. i betänkande 2011/12:MJU25 Klimatpolitik och geologisk lagring av koldioxid. Motionsförslaget avstyrktes då med hänvisning till att utskottet utgår från att regeringen i internationella sammanhang driver klimatfrågan på alla framkomliga sätt för att uppnå beslutade mål.

Utskottets ställningstagande

Sveriges roll i det internationella klimatarbetet

Utskottet konstaterar inledningsvis att enligt Parisavtalet har rikare länder som Sverige ett särskilt ansvar för att gå före i det globala klimatarbetet. Utskottet delar därför regeringens bedömning att Sverige i de internationella klimatförhandlingarna under klimatkonventionen såväl enskilt som genom EU bör driva på för ett effektivt och ambitiöst genomförande av Parisavtalet. I ljuset av USA:s frånträde från avtalet är sådant internationellt ledarskap av särskild betydelse. Utskottet delar också regeringens syn på att Sverige nu med än större kraft än tidigare bör sprida budskapet om att en ambitiös klimatpolitik kan främja ekonomisk utveckling.

Som tidigare bedömer utskottet därmed att Sverige redan är aktivt pådrivande i det internationella klimatarbetet liksom i genomförandet av Parisavtalet. Sverige agerar som ett föregångsland och sätter det internationella klimatarbetet högt på dagordningen. Mot denna bakgrund anser

utskottet att de förslag som väckts i motionerna 2017/18:3686 (C) yrkande 8, 2017/18:3887 (SD) yrkande 1, 2017/18:4154 (SD) yrkande 1 och 2017/18:4148 (-) yrkande 5 i huvudsak är att betrakta som tillgodosedda och att de därför kan lämnas utan vidare åtgärd.

Internationella samarbetsformer och klimatinvesteringar

Enligt Parisavtalet ska rikare länder gå före och minska utsläppen samt utveckla och sprida lösningar samtidigt som utvecklingsländer ska ges stöd i sin klimatomställning och klimatanpassning. Av denna anledning ser utskottet mycket positivt på att Sverige har ett stort engagemang när det gäller att utveckla internationella instrument under klimatkonventionen som leder till verifierade utsläppsminskningar med miljöintegritet och hållbar utveckling i fokus. Utskottet noterar att utöver de flexibla mekanismerna under Kyoto-protokollet och de internationella samarbetsformerna under Parisavtalet bidrar Sverige till klimatåtgärder i utvecklingsländer genom bilateralt och multilateralt utvecklingssamarbete.

Med hänvisning till det arbete som redan pågår bedömer utskottet att de behov av åtgärder som framhålls i motionerna 2017/18:3352 (M) yrkande 18 och 2017/18:4154 (SD) yrkandena 13 och 14 är att betrakta som tillgodosedda. Motionerna avstyrks följaktligen.

I fråga om etappmålet om en 40-procentig utsläppsminskning till 2020 jämfört med 1990 för den icke handlande sektorn (ESR) påminner utskottet om att regeringens ambition redan är att målet fullt ut ska nås med nationella åtgärder. Därmed föreslår utskottet att motion 2017/18:1141 (V) yrkande 5 lämnas utan vidare åtgärd.

Klass- och genusperspektiv i klimatförhandlingarna m.m.

I fråga om klass- och genusperspektiv i klimatförhandlingarna noterar utskottet att regeringen redan aktivt strävar efter ett jämställt deltagande i beslutsprocesser och beslutande organ samt efter att fortsätta att arbeta för integrering av ett stärkt jämställdhetsperspektiv i alla förhandlingsspår. Regeringen har också haft en framträdande roll i arbetet med genusfrågor och uppmärksammandet av kvinnors och flickors särskilda utsatthet och behov vid klimatförändringar. Därtill påminner utskottet om att parterna vid FN:s klimatomöte i Bonn i november 2017 (COP 23) antog en åtgärdsplan för jämställdhet just i syfte att öka kvinnors deltagande i FN:s klimatkonventions beslutandeprocesser.

Utskottet anser mot denna bakgrund att de förslag om klass- och genusperspektiv i klimatförhandlingarna som väckts i motion 2017/18:1141 (V) yrkandena 1 och 2 är att betrakta som tillgodosedda och därmed kan lämnas utan vidare åtgärd.

När det gäller finansiering av IPCC konstaterar utskottet att regeringen under 2017 och 2018 ger ett kompletterande finansiellt stöd till panelens arbete. Regeringen har också höjt SMHI:s förvaltningsanslag för 2018, bl.a.

för att öka det svenska bidraget av expertis och kunskande till IPCC:s arbete. Motion 2017/18:283 (MP) yrkande 5 lämnas därmed utan vidare åtgärd.

Även motion 2017/18:1713 (MP) lämnas utan vidare åtgärd med hänvisning till att internationella klimatöverenskommelser bygger på gemensamt ansvar och förtroende. Liksom tidigare utgår utskottet från att regeringen i internationella sammanhang driver klimatfrågan på alla framkomliga sätt för att anslutna parter ska tillmötesgå gemensamt beslutade mål.

EU:s klimatpolitik

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om de EU-gemensamma klimatmålen, stärkning och reformering av EU:s utsläppshandelssystem (EU ETS) inklusive sjöfartssektorns inkludering i systemet, markanvändning, förändrad markanvändning och skogsbruk (LULUCF) samt tilldelning av utsläppsrätter för det EES-interna flyget.

Jämför reservation 7 (SD), 8 (C), 9 (V), 10 (C), 11 (V) och 12 (C).

Skrivelsen

EU-gemensamma mål och ambitionsnivå

I skrivelsen framhåller regeringen att klimatfrågan är en av regeringens tre prioriteringar i EU-arbetet. EU har en avgörande roll som ledare i klimatfrågan, både för att bidra till att nå Parisavtalets långsiktiga mål och för att visa omvärlden att det går att förena god ekonomisk tillväxt med klimathänsyn. Regeringen gör därför bedömningen att Sverige bör verka för att EU ska vara världsledande i klimatarbetet.

Det nyligen antagna klimatramverket för EU är ett viktigt verktyg för att EU ska nå sina klimatmål till 2030. Enligt regeringen är ambitionen dock för låg, och EU:s klimatmål behöver skärpas. Sverige bör driva på för att EU:s klimatmål för 2030 skärps till en minskning av växthusgasutsläppen med cirka 55 procent jämfört med 1990 och för att EU ska anta ett nettonollmål senast för 2050 med negativa utsläpp därefter.

Regeringen anser också att all relevant EU-lagstiftning och alla relevanta EU-processer bör bidra till och inte motverka Parisavtalets långsiktiga klimatmål. Ambitiösa koldioxidkrav för både lätta och tunga fordon behövs. På ett övergripande plan är det centralt med en revidering av energiskattdirektivet och statsstödsregelverket och en långtidsbudget för EU som stöder Parisavtalet. Regeringen framhåller också att senast under 2020 bör EU presentera en ambitiös långsiktig klimatstrategi för FN:s klimatsekretariat.

Stärkning och reformering av EU:s utsläppshandelssystem inklusive sjöfartssektorns inkludering i systemet

Regeringen framhåller att det viktigaste instrumentet i EU:s klimatpolitik är EU:s system för handel med utsläppsrätter (EU ETS) som omfattar ungefär hälften av unionens utsläpp. Sedan det infördes 2005 har det inneburit en kvantitativ begränsning av utsläpp från anläggningar inom energi- och industrisektorerna. Utsläppsmålet till 2030 ska nås genom att utsläppen inom EU ETS minskas med 43 procent fram till 2030 jämfört med 2005. Samtidigt ska utsläppen i sektorer utanför EU ETS minskas med 30 procent under samma tidsperiod. Regeringen anser att all relevant EU-lagstiftning och alla relevanta EU-processer bör bidra till och inte motverka Parisavtalets långsiktiga klimatmål. Inom EU behöver framför allt taket i systemet för handel med utsläppsrätter sänkas i snabbare takt. Regeringen anser att Sverige bör driva på för en sådan skärpning. Skärpningen behöver genomföras på ett sätt som inte leder till ökad risk för koldioxidläckage.

I fråga om inkludering av sjöfartssektorn i EU ETS redovisar regeringen att de sammantagna utsläppen från internationell sjöfart och flyg globalt har ökat kraftigt sedan 1990-talet, även om den ytterligare klimatpåverkan som orsakas av förbränning på hög höjd inte räknas in. Miljömålsberedningen föreslår att utsläpp från utrikes flyg och sjöfart inte ska ingå i det långsiktiga nationella utsläppsminskningmålet till 2045. I stället bör målsättningar för utsläppsminskningar för internationellt flyg och sjöfart antas på global nivå inom Internationella civila luftfartsorganisationen (ICAO) respektive Internationella sjöfartsorganisationen (IMO).

För att nå målet i Parisavtalet att hålla den globala temperaturökningen långt under 2 grader anser regeringen att även sjöfarten behöver minska utsläppen av växthusgaser till nära noll. Sverige bör därför verka för att internationella målsättningar för den internationella sjöfartens klimat- och luftutsläpp kommer på plats. Regeringen anser att nationella åtgärder såsom särskilda satsningar på elektrifiering och biobränslen för sjöfart kan komplettera de internationella insatserna.

Regeringen anser vidare att Sverige ska fortsätta att delta aktivt och påverka inom internationella forum såsom IMO och inom EU för att främja internationella lösningar för att skapa en stark sjöfartssektor med hög miljöprofil. En viktig del i detta är arbetet med att genomföra IMO:s miljöskyddskommittés arbetsplan för att minska växthusgasutsläppen från den internationella sjöfarten. Regeringen påpekar i skrivelsen att IMO:s miljökommitté (MEPC) avser att hålla sin 72:a session i april 2018 (se ytterligare redovisning nedan).

Därtill konstaterar regeringen att transporter med inrikes sjöfart har potential att med rätt förutsättningar leda till en överflyttning av transporter från väg till sjöfart, vilket skulle minska utsläpp av växthusgaser och luftföroreningar liksom trängsel, vägslitage och buller. Regeringen avser att införa ett tillfälligt eco-bonussystem för sjöfarten om 50 miljoner kronor per år under perioden 2018–2020. Syftet med eco-bonussystemet är att stimulera en

överflyttning av gods från väg till sjöfart och därmed minska utsläpp av luftföroreningar genom att stödja nya intermodala transportlösningar. Eco-bonusen kompenserar för de merkostnader som kan vara förenade med att etablera sjötransportlösningar som en del av transportkedjan. Efter 2020 kommer systemet att utvärderas. Systemet behöver godkännas av kommissionen innan det kan införas.

Markanvändning, förändrad markanvändning och skogsbruk (LULUCF)

I skrivelsen lyfter regeringen fram att för ett effektivt genomförande av Parisavtalet avser regeringen att verka för att sektorn för markanvändning, förändrad markanvändning och skogsbruk (LULUCF) kan bidra till höga ambitioner med hjälp av hållbar produktion av bioenergi och livsmedel samt fossilsnåla material från jord- och skogsbruket.

Regeringen påpekar att i LULUCF-sektorn redovisas nettoutsläpp och nettoupptag av växthusgaser från skogsmark, åkermark och annan mark enligt rapporteringen under klimatkonventionen. Sektorn ingår inte i Sveriges nationella mål, men däremot i Sveriges åtaganden under Kyotoprotokollet, och kommer att ingå i Sveriges åtagande gentemot EU fr.o.m. 2021. Sektorns nettoutsläpp och nettoupptag behandlas vanligen separat från övriga sektors utsläpp bl.a. på grund av att den innehåller såväl utsläpp som upptag av växthusgaser och att processerna är reversibla, dvs. en kategori som vid ett tillfälle utgör ett upptag kan vid ett annat tillfälle vara ett utsläpp. Ytterligare en orsak är att flödena, som i hög grad beror på biologiska processer, är svåra att mäta, med stor osäkerhet som följd.

För hela LULUCF redovisades för 2016 ett nettoupptag, dvs. nettoupptag minus nettoutsläpp i sektorn, av växthusgaser om 43 miljoner ton koldioxidkvivalenter. Under perioden 1990 till 2016 uppgick det årliga nettoupptagets storlek i medeltal till nästan 40 miljoner ton koldioxidkvivalenter, men det varierar mycket från år till år. Storleken på nettoupptaget påverkas framför allt av årlig tillväxt i skogen och avverkningsvolymen, som i sin tur påverkas starkt av konjunkturen, samt olika typer av störningar såsom bränder och stormar. Kategorin skogsmark, som omfattar såväl marken och träden som buskarna i skogen, redovisar de största nettoupptagen av koldioxid inom LULUCF. Det beror på stora arealer skog där växande träd binder stora mängder koldioxid.

Regeringen redovisar vidare att nettoupptaget ökade i kategorin skogsmark mellan 1990 och 2016, vilket i huvudsak beror på att tillväxten av träden ökade mer än avverkningen. Den totala mängden levande biomassa som utgörs av träd påverkas av förhållandet mellan avverkning och tillväxt respektive inlagring av kol i skogsmark. Även storleken på trävaruindustrins årliga produktion har stor betydelse för nettoupptaget eftersom långlivade träprodukter binder upp koldioxid och således bidrar med ett redovisat upptag de år produktionen är hög.

Regeringen redovisar också att nettoupptaget i långlivade träprodukter är högre nu än 1990 till följd av ökad produktion av trävaror. Utsläpp i LULUCF sker också genom avgång av koldioxid från utdikad organogen mark, vilken tidigare i stor utsträckning varit våtmark, i såväl skogsbruket som jordbruket samt från bebyggd mark. Skogs- och jordbruksmarken utgörs till en del av våtmarker som har dikats för att det ska gå att odla skog eller bedriva jordbruk. Dikningen innebär att syrehalten i marken ökar, vilket leder till att torven bryts ned och att koldioxid avgår till atmosfären. Utsläppen som redovisas i kategorin bebyggd mark sker främst på grund av att koldioxid frigörs vid avskogning i samband med husbyggen och vägbyggen.

Regeringen lyfter även fram att kommissionen i juli 2016 presenterade ett förslag till en förordning som inkluderar utsläpp och upptag av LULUCF-sektorn i EU:s ramverk för klimat och energi till 2030 (COM(2016) 479 final). I förslaget formuleras medlemsländernas åtaganden så att varje medlemsland förbinder sig att säkerställa att nettoupptagen inte ska minska, eller i de fall nettoutsläpp för sektorn redovisas, att nettoutsläppen inte ska öka inom landets territorium under åtagandeperioden. Den 14 december 2017 nåddes en preliminär överenskommelse mellan det estniska ordförandeskapet och Europaparlamentet (den slutliga rättsakten undertecknades den 30 maj 2018, se redovisning nedan).

Tilldelning av utsläppsrätter för det EES-interna flyget

I skrivelsen påminner regeringen om att enligt Miljömålsberedningen behöver flyget minska sin klimatpåverkan på sikt och Sverige behöver ta sin del av ansvaret för att minska även dessa utsläpp. Miljömålsberedningen föreslår dock att utsläpp från utrikes flyg och sjöfart inte ska ingå i det långsiktiga nationella utsläppsminskningmålet till 2045. I stället bör målsättningar för utsläppsminskningar för internationellt flyg och sjöfart antas på global nivå inom ICAO respektive IMO.

Regeringen påpekar att sedan Miljömålsberedningens betänkande presenterades har en överenskommelse nåtts i ICAO om ett globalt styrmedel, det s.k. Carbon Offsetting and Reduction Scheme for International Aviation (Corsia), för flyget. ICAO:s beslut innebär att utsläppen från internationellt flyg ska stabiliseras på 2020 års nivå. Regeringen anser att det är positivt att en överenskommelse har nåtts men att ambitionsnivån för Corsia behöver höjas över tid. Regeringen avser att fortsätta driva på för en sådan höjning av ambitionsnivån. Utsläppshandelns styrverkan är avhängig priset på utsläppsrätter. Det finns i dag ett stort överskott av utsläppsrätter på marknaden med låga priser som följd. Regeringen har av denna anledning varit drivande i förhandlingarna om översynen av utsläppshandelssystemet för åtgärder som minskar överskottet och ökar styrverkan. Regeringen påminner om att det är beslutat att sådana åtgärder kommer att vidtas under handelsperioden 2021–2030 (se redovisning nedan om det reformerade EU ETS-direktivet).

Regeringen redovisar vidare att internationellt flyg står för en växande andel av de globala utsläppen, och enligt prognoser förväntas utsläppen öka kraftigt till 2050 om inte tillräckliga åtgärder vidtas. Eftersom utsläppen främst kommer från internationellt flyg krävs det att stater samarbetar för att nå de klimatvinster som behövs. Sverige ingår i sådana samarbeten i främst ICAO och EU. Chicagokonventionen förbjuder drivmedelsbeskattning och andra skatter på utrikes resor som korrelerar med bränsleförbrukning. Det medför att sådan beskattning inte är tillåten enligt vare sig EU:s energiskattedirektiv eller bilaterala luftfartsavtal baserade på Chicagokonventionen. I Sverige beskattas flygbränsle som används för privat ändamål med energiskatt och koldioxidskatt, medan flygbränsle som används för annat än privat ändamål är skattebefriat. Enligt mervärdesskattelagen (1994:200) beskattas inrikes persontransporter med flyg med den lägsta skattesatsen. Persontransporter som till någon del genomförs i ett annat land beskattas inte alls i Sverige.

Därtill framhåller regeringen att inkluderandet av flyg inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES) i EU ETS sedan 2012 var ett viktigt steg i att gemensamt reglera flygets klimatpåverkan. Åtgärden har dock än så länge en begränsad styrande verkan på grund av det låga koldioxidpriset inom handelssystemet. Att enas om internationella åtgärder som är tillräckliga för att flyget ska bidra med sin andel till klimatomställningen är en långsam process, och det är enligt regeringen därför viktigt att vidta nationella åtgärder som Sverige har rådighet över. Därför har en skatt på flygresor införts.

Andra vägar framåt kan enligt regeringen vara att förbättra konsumenternas möjlighet att göra klimatsmarta val genom förbättrad konsumentinformation. Regeringen överväger att ge lämplig myndighet i uppdrag att undersöka möjligheten att ställa krav på redovisning av flygresors klimatpåverkan vid försäljning och marknadsföring av resor i Sverige. Här kan insikter från forskningen om s.k. nudging eller beteendeinsatser som styrmedel nyttjas. För att siffror för klimatpåverkan ska bli jämförbara såväl mellan olika transportsätt som mellan olika flygbolag är det enligt regeringen av vikt att en enhetlig metod för beräkningar av klimatpåverkan utarbetas och används.

Motionerna

EU-gemensamma mål och ambitionsnivå

Enligt partimotion 2017/18:3686 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 25 behöver takten ökas i EU:s klimatarbete och i det internationella klimatarbetet så att Parisavtalets mål uppnås. Motionärerna anser att Sverige måste ligga på för att se till att alla delar av EU:s regler bidrar till klimatmålen. I yrkande 26 föreslås att Sverige även ska verka för att EU ska uppdatera sin färdplan för att ställa om till en koldioxidsnål ekonomi till 2050.

I partimotion 2017/18:1141 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 10 föreslås att Sverige ska verka för att EU antar följande klimatmål för 2030: till 2030 ska utsläppen av växthusgaser minska med minst 60 procent jämfört med 1990, och minskningarna ska göras inom Europa. Detta ska vara bindande

krav med åtaganden för alla EU-länder. I yrkande 12 i samma motion föreslår motionärerna att Sverige även ska verka för att EU antar en målsättning att nå nollutsläpp senast 2050 och att all energiproduktion då ska vara förnybar.

I kommittémotion 2017/18:3887 av Martin Kinnunen och Runar Filper (båda SD) yrkande 7 anförs att Sverige tills vidare ska ha Europeiska rådets rambeslut från 2014 som riktlinje för sina åtaganden när det gäller reduktioner av utsläpp av växthusgaser. Enligt det beslutet ska utsläppen av växthusgaser minska med minst 40 procent inom EU fram till 2030 jämfört med 1990, vilket innebär 46 procent för Sveriges del. Sverigedemokraternas mål är att försöka uppfylla åtagandet från 2014 och sedan utvärdera utvecklingen innan nya mål sätts upp.

Stärkning och reformering av EU:s utsläppshandelssystem inklusive sjöfartssektorns inkludering i systemet

I två motioner efterlyses en förstärkning av EU:s utsläppshandelssystem (EU ETS). I partimotion 2017/18:1141 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 14 föreslås en reformering av handelssystemet. Motionärerna anser att systemet måste reformeras i grunden. Bland annat måste taket för koldioxidutsläppen från Europas industrianläggningar skrivas ned ytterligare, och ett minimipris på utsläppsrätter bör införas. Dessutom ska alla utsläppsrätter auktioneras ut och inkomsterna från detta tillfalla medlemsländerna.

Enligt partimotion 2017/18:3686 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 27 behöver prissignalen i EU ETS stärkas genom att större delar av överskottet av utsläppsrätter tas bort och andelen utsläppsrätter som köps på auktion ökas. Kraven ska skärpas så att det lönar sig för de företag som är bäst i klassen. De många undantagen för de medlemsländer som har lägre BNP än EU:s genomsnitt måste också upphöra, och de fonder som skapats för omställning måste inriktas mot klimatsmarta innovationer för att ge stöd till de som går före i teknikutvecklingen. I yrkande 30 samma motion föreslås även att sjöfartssektorn inkluderas i EU:s utsläppshandel senast 2023 om inget internationellt avtal för att minska dess klimatpåverkan kommit till stånd till dess. Enligt motionärerna måste Sverige vara pådrivande för att ett ambitiöst avtal kommer på plats.

Markanvändning, förändrad markanvändning och skogsbruk (LULUCF) samt tilldelning av utsläppsrätter för det EES-interna flyget

I partimotion 2017/18:3686 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 31 anförs att Sverige ska verka för ett trovärdigt system för LULUCF med begränsade flexibiliteter som stimulerar ersättning av fossilt material med biobaserat material och ett växande hållbart skogsbruk. Motionärerna menar att Sverige även måste stå upp för ett regelverk som stimulerar ersättning av fossilt material med biobaserat material och ett växande hållbart skogsbruk.

Enligt yrkande 28 i samma motion behöver tilldelningen av utsläppsrätter till den EU-interna flygtrafiken skärpas så att den lyder under samma regler som övriga delar av utsläppshandeln.

Tidigare behandling och kompletterande uppgifter

EU-gemensamma mål och ambitionsnivå

EU:s långsiktiga mål är att minska utsläppen av växthusgaser med 80–95 procent till 2050 jämfört med 1990 års nivå. Enligt Europeiska miljöbyrån minskade utsläppen av växthusgaser inom EU med knappt 24 procent mellan 1990 och 2015, vilket enligt regeringen (prop. 2017/18:1 utg.omr. 20 s. 36) är mer än vad som krävs för att nå målet till 2020. Under 2014 beslutade EU om ett ramverk för klimat- och energipolitiken som bl.a. innebär att utsläppen av växthusgaser ska ha minskat med minst 40 procent till 2030 jämfört med 1990. Arbetet med att genomföra klimatramverket pågår (se närmare redovisning ovan).

I budgetpropositionen för 2018 (prop. 2017/18:1 utg.omr. 20 s. 107 f.) framhåller regeringen att den verkar för höjda klimatambitioner på EU-nivå. Regeringen anser att EU:s klimatmål är för låga och inte i linje med EU:s ansvar och förmåga under Parisavtalet. Därför behöver EU redan före 2020 höja de klimatambitioner som beslutats inom unionen. EU bör i linje med Parisavtalet senast 2020 presentera en långsiktig strategi för utveckling mot låga växthusgasutsläpp med nya mål för utsläppsminskningar som är tillräckliga för att nå temperaturmålen i Parisavtalet och som sträcker sig till 2050 och därefter.

Regeringen framhåller även att den har spelat en avgörande och pådrivande roll för att minska det totala utsläppsutrymmet i EU ETS bl.a. genom att driva igenom att utsläppsrätter kommer att annulleras löpande i systemet fr.o.m. 2024.

I budgetpropositionen understryker regeringen vidare att den har förstärkt insatserna för att EU:s befintliga och kommande rättsakter och processer ska utformas och vid behov moderniseras med utgångspunkt i fördraget och unionen samt utifrån Parisavtalets långsiktiga klimatmål. Detta gäller t.ex. förutsättningar för att bedriva ett kostnadseffektivt arbete med att utveckla miljöskatter och andra ekonomiska styrmedel som bestäms av energiskatte-direktivet, samt av statsstödsriktlinjerna för miljöskydd och energi efter 2020. Därutöver är EU-gemensamma styrmedel inom transport-, energi- och jordbrukssektorerna viktiga, liksom frågor om EU:s långsiktiga budget, forskningssamarbete och handelsfrågorna. Regeringen anser att nuvarande utsläppskrav för fordon måste skärpas efter 2020. EU:s regelverk bör utvecklas så att det främjar klimatarbetet med överflyttning till mer effektiva transporter och ökad andel förnybara bränslen.

Enligt uppgift från Miljö- och energidepartementet verkar regeringen aktivt både inom de pågående trepartsförhandlingarna om styrningsförordningen,

om energieffektiviseringsdirektivet och om förnybartdirektivet och i andra sammanhang, för att EU ska nå följande:

- mål om nollutsläpp senast 2050
- att målet om förnybar energi höjs från minst 27 procent till minst 35 procent
- att målet för energieffektivisering höjs från minst 27 procent till 35 procent.

I fråga om klimatmål på nationell nivå framhåller regeringen i budgetpropositionen för 2018 (prop. 2017/18:1 utg.omr. 20 s. 48) att regeringens målsättning är 100 procent förnybar energi för Sverige. Vidare har regeringen tillsammans med Moderaterna, Centerpartiet och Kristdemokraterna slutit en överenskommelse om Sveriges långsiktiga energipolitik som utgör en gemensam färdplan för en kontrollerad övergång till ett helt förnybart elsystem, med mål om 100 procent förnybar elproduktion 2040. I proposition 2017/18:228 Energipolitikens inriktning föreslår regeringen att Sverige 2040 ska ha 100 procent förnybar elproduktion. Den föreslagna inriktningen är ett mål och inte ett stoppdatum som t.ex. skulle förbjuda kärnkraft. Riksdagen ska besluta om förslaget den 19 juni 2018.

Stärkning och reformering av EU:s utsläppshandelssystem inklusive sjöfartssektorns inkludering i systemet

Europeiska rådets vägledning från 2014 innebär bl.a. att utsläppstaket i EU:s utsläppshandelssystem (EU ETS) ska minska med 2,2 procent årligen fr.o.m. 2021 för att på så sätt säkerställa att utsläppen inom EU ETS minskar med minst 40 procent fram till 2030 jämfört med 2005. Bland annat för att tillgodose denna målsättning presenterade kommissionen i juli 2015 ett förslag till översyn av EU ETS för den fjärde handelsperioden 2021–2030 (COM(2015) 337 final).

Regeringen framhåller i budgetpropositionen för 2018 (prop. 2017/18:1 utg.omr. 20) att den har spelat en avgörande och pådrivande roll i förhandlingarna för att minska det totala utsläppsutrymmet i EU ETS genom att driva att utsläppsrätter kommer att annulleras löpande i systemet fr.o.m. 2024. Regeringen har också drivit att systemet måste ge incitament till utsläppsminskningar genom att premiera de mest effektiva anläggningarna. Regeringen kommer också att verka för en skärpning av utsläppstaket i EU ETS vid kommande översyn. Skärpningen behöver genomföras på ett sätt som inte leder till ökad risk för att industriproduktion flyttar till länder som inte har motsvarande koldioxidkostnader (s.k. koldioxidläckage).

En preliminär överenskommelse om översynen av EU ETS nåddes mellan det estniska ordförandeskapet och Europaparlamentet i november 2017, och den slutliga rättsakten undertecknades den 14 mars 2018 – Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/410 av den 14 mars 2018 om

ändring av direktiv 2003/87/EG för att främja kostnadseffektiva utsläppsminskningar och koldioxidsnåla investeringar, och beslut (EU) 2015/1814.

Det nya direktivet innebär att systemet förändras på bl.a. följande sätt:

- Majoriteten av utsläppsrätter kommer att auktioneras ut under perioden 2021–2030. De mest konkurrensutsatta industrisektorerna kommer att fortsätta att tilldelas gratis utsläppsrätter, samtidigt som gratis tilldelning till icke-konkurrensutsatta industrisektorer kommer att fasas ut till 2030.
- Ett antal fonder kommer att inrättas med bl.a. intäkter från auktionering av utsläppsrätter inom EU ETS. Innovationsfonden kommer att finansiera demonstrationsprojekt inom förnybar energi, avskiljning och lagring av koldioxid (s.k. CCS) och inom den energiintensiva industrin. Moderniseringsfonden är en särskild satsning för medlemsstater med lägre inkomster som i första hand kommer att finansiera projekt inom förnybar energi, energieffektivisering och elinfrastruktur.
- För att minska det stora överskottet av utsläppsrätter på marknaden (dvs. stärka prissignalen) kommer en fördubbling av utsläppsrätter att överföras till en särskild reserv för marknadsstabilitet (MSR) mellan 2019 och 2023.
- Utsläppsrätter i MSR kommer att annulleras löpande fr.o.m. 2023. Enligt uppgift från Miljö- och energidepartementet kommer cirka 2,6 miljoner utsläppsrätter att annulleras 2023, alltså betydligt mer än enligt rådets allmänna inriktning. Det kan även komma att annulleras utsläppsrätter automatiskt framöver för de år då det finns ett stort överskott.

Direktivet trädde i kraft den 8 april 2018 och ska vara införlivat senast den 9 oktober 2019. I direktivet finns en översynsklausul som innebär att systemet kan skärpas under den period som direktivet gäller för, dvs. 2021–2030.

Konjunkturinstitutet (KI) har på uppdrag av regeringen analyserat under vilka förutsättningar och i vilken utsträckning nationella åtgärder påverkar det totala utsläppsutrymmet inom EU ETS när löpande annulleringar ur marknadsstabilitetsreserven genomförs. Uppdraget innefattar även en analys av vilka faktorer som avgör om nationella åtgärder leder till minskade utsläpp inom EU eller inte och vilka av dessa som är dominerande. Specialutredningen presenterades den 30 april 2018. Sammanfattningsvis konstaterar KI att den automatiska annulleringen av utsläppsrätter innebär att Sverige genom lokala och nationella åtgärder påverkar den totala mängden utsläpp som ingår i EU:s handel med utsläppsrätter. Det kräver emellertid att de nationella åtgärderna snabbt leder till svenska utsläppsminskningar, och därför kan t.ex. åtgärder som medför att aktörer snabbt byter till fossilfria bränslen vara aktuella. Systemet gör att svenska åtgärder kan påverka utsläppen så länge som antalet utsläppsrätter i omlopp överstiger 833 miljoner. Är antalet lägre fungerar systemet precis som tidigare – en minskning av utsläppen från den svenska handlande sektorn innebär att andra länder släpper ut i stället eller att utsläppen görs vid ett annat tillfälle. Den nya ordningen kan däremot inte motivera långsiktiga justeringar av svensk klimatpolitik.

När det gäller frågan om att utvidga systemet med utsläppsrätter till fler sektorer och till alla växthusgaser har utskottet vid upprepade tillfällen behandlat detta ämne, bl.a. i betänkandena 2015/16:MJU20 Klimat- och energimålen – Kontrollstation 2015 m.m. och 2016/17:MJU24 Ett klimatpolitiskt ramverk för Sverige. Utskottet hänvisade då till att det finns andra initiativ för att reglera växthusgaser, t.ex. Montrealprotokollet. Utskottet anförde även att både Sverige och EU bör fortsätta att driva på för långtgående resultat av förhandlingarna inom bl.a. IMO om utsläpp av växthusgaser samt inom förhandlingarna enligt Montrealprotokollet. Utskottet konstaterade att globala lösningar är bäst för att få ned utsläppen, men poängterade att om man inte lyckas få fram effektiva lösningar inom de internationella organisationerna återstår möjligheten att inkludera såväl fler transporter som fler växthusgaser i EU ETS.

Under 2013 lade kommissionen fram en strategi för att gradvis integrera sjöfartsutsläpp i EU:s klimatpolitik (COM(2013) 479 final). Strategin ska genomföras i tre steg:

1. övervakning, rapportering och verifiering av koldioxidutsläpp från stora fartyg med EU-hamnar
2. mål för minskning av växthusgaser för sjöfartssektorn
3. ytterligare åtgärder på lång sikt inklusive marknadsbaserade åtgärder.

Åtgärder inom sjöfartssektorn återfinns även i det reformerade EU ETS-direktivet, Europaparlamentets och rådets direktiv 2018/410. Av skältext 4 framgår följande:

Unionen och dess medlemsstater har i enlighet med Parisavtalet förpliktat sig till ett utsläppsminskingsmål som omfattar hela ekonomin. Arbetet med att begränsa utsläppen från den internationella sjöfarten genom Internationella sjöfartsorganisationen (IMO) pågår och bör uppmuntras. IMO har inlett ett förfarande för att under 2018 anta en inledande utsläppsminskingsstrategi för att minska växthusgasutsläppen från den internationella sjöfarten. Antagandet av ett ambitiöst utsläppsminskingsmål som en del av denna inledande strategi har blivit en brådskande angelägenhet och är viktigt för att säkerställa att den internationella sjöfarten bidrar med en skälig andel av de ansträngningar som krävs för att uppnå målet på långt under 2 °C, som man enats om i Parisavtalet. Kommissionen bör se över detta regelbundet och rapportera minst en gång om året till Europaparlamentet och rådet om de framsteg som uppnåtts i IMO mot ett ambitiöst utsläppsminskingsmål och om kompletterande åtgärder för att säkerställa att sektorn på ett lämpligt sätt bidrar till de ansträngningar som krävs för att uppnå de mål man enats om i Parisavtalet. IMO eller unionen bör inleda arbetet från och med 2023, däribland det förberedande arbetet med antagande och genomförande med vederbörlig uppmärksamhet från alla berörda parter.

IMO:s miljökommittés (MEPC) session i april 2018 resulterade bl.a. i att man antog en initial strategi för minskning av växthusgasutsläpp från fartyg med ett antal mål och principer för organisationens fortsatta arbete med att utveckla konkreta styrmedel. IMO fastslog att målet är att de årliga utsläppen av växthusgaser från den internationella sjöfarten ska kulminera så snart som

möjligt och därefter minska med åtminstone 50 procent till 2050 jämfört med 2008 års nivå. Man ska också sträva mot fossilfrihet så snart som möjligt. Strategin är den internationella sjöfartens bidrag för att Parisavtalets temperaturmål ska kunna nås. Miljökommitténs session resulterade även i ett beslut om att ett gränsvärde för svavel (0,5 procent) i bränsleolja ska träda i kraft den 1 januari 2020.

I trafikutskottets betänkande 2017/18:TU13 Fossiloberoende transporter anförde utskottet följande i sitt ställningstagande om sjöfartens omställning till fossilfrihet:

Energimyndigheten är samordningsansvarig för omställningen till en fossilfri transportsektor och har tagit fram rapporten Sjöfartens omställning till fossilfrihet (ER 2017:10). I rapporten konstateras att eftersom sjöfarten är internationell till sin karaktär, och statens rådighet därmed är begränsad, kommer det även att krävas internationella överenskommelser för att minska sjöfartens klimatpåverkan. Vidare framhålls att Sverige bör fortsätta att vara pådrivande inom IMO och EU i frågor som rör energieffektivisering och förnybara drivmedel samt aktivt verka för att det snarast införs en internationell målsättning om att minska sjöfartens klimatpåverkan och ytterligare internationella klimatåtgärder och styrmedel. Utskottet anser att [...] internationella lösningar är rätt väg att gå för att minska sjöfartens klimatpåverkan. Utskottet anser vidare att det är tydligt att det också är så regeringen arbetar.

Markanvändning, förändrad markanvändning och skogsbruk (LULUCF) samt tilldelning av utsläppsrätter för det EES-interna flyget

Den 20 juli 2016 presenterade kommissionen ett förslag till förordning som inkluderar växthusgaser från markanvändning, förändrad markanvändning och skogsbruk (LULUCF) som en separat del i EU:s ramverk för klimat och energi till 2030 (COM(2016) 479 final). Utgångspunkten i förordningsförslaget är att varje medlemsstat förbinder sig till att säkra att nettoupptagen i LULUCF-sektorn inte ska minska, eller i de fall nettoutsläpp för sektorn redovisas, att nettoutsläppen inte ska öka. Förändrade utsläpp och upptag bokförs enligt de regler som förordningen innehåller och som är olika för olika marktyper, som exempelvis åkermark eller skogsmark. För att klara åtagandet får medlemsländerna utnyttja s.k. flexibiliteter. I de fall en medlemsstat redovisar ett ökat nettoupptag, dvs. ett överskott av utsläppsenheter, får dessa överföras till kommande år eller till andra medlemsstater eller i begränsad omfattning användas för att nå målet för de utsläpp som omfattas av ansvarsfördelningsförordningen. I de fall det redovisas ett underskott av utsläppsenheter i LULUCF-sektorn kan medlemsstaten köpa utsläppsenheter från andra medlemsstater eller överföra utsläppsenheter från den tilldelning som gjorts under ansvarsfördelningsförordningen. Under den andra perioden (2026–2030) kan utsläppsenheter som sparats från den första perioden (2021–2025) utnyttjas.

Den svenska ståndpunkten i förhandlingarna om LULUCF (och ESR) har utformats enligt överläggningar med miljö- och jordbruksutskottet i april och

juni 2017. I förhandlingen har Sverige bl.a. drivit att referensnivån för skogsbruk bör baseras på prognos om framtida hållbar avverkningsnivå utan hänsyn till tidigare avverkningsnivåer och att den bör beräknas av medlemsländerna själva. I budgetpropositionen för 2018 (prop. 2017/18:1 utg.omr. 20) framhåller regeringen att man under förhandlingarna har arbetat för att påverka EU:s politik i en ambitiös riktning.

Vid den tredje trepartsförhandlingen den 14 december 2017 nåddes en informell överenskommelse mellan det estniska ordförandeskapet och Europaparlamentet. Överenskommelsen innebär bl.a. att medlemsstaterna ska beräkna referensnivån för skogsbruk utifrån historiska parametrar utifrån referensperioden 2000–2009. Skogsrika länder som redovisar minskande nettoupptag kan få en kompensation för att klara sitt åtagande. Vidare innebär överenskommelsen en flexibilitet för medlemsstater i redovisningen av förvaltade skogar där dessa utgör betydelsefulla kolsänkor. Dock kan denna flexibilitetsmekanism endast aktiveras om EU gemensamt följer den s.k. regeln om icke-debitering, dvs. alla medlemsländer måste garantera att deras sammanlagda utsläpp från LULUCF-sektorn är i balans och inte är större än koldioxidupptaget. Den slutliga rättsakten undertecknades den 30 maj 2018.

Enligt uppgift från Miljö- och energidepartementet innebär den slutliga förordningen en länk mellan LULUCF och utsläppsmålen i ESR, vilket betyder att LULUCF ingår i målen, om än på andra villkor än andra sektorer. Enligt departementet är det viktigt att komma ihåg att LULUCF-sektorn skiljer sig markant från andra sektorer eftersom denna sektor har väsentligt högre mätosäkerheter. Att räkna hela upptaget i skog och skogsmark som ett negativt utsläpp som kan kvittas mot utsläpp i ESR skulle strida mot internationellt överenskomna beräkningsregler och var därför aldrig ett alternativ i EU-förhandlingarna.

I fråga om flygtrafikens klimatpåverkan beslutade riksdagen i december 2016 om ett tillkännagivande enligt vilket regeringen uppmanas att verka för globala lösningar där luftfarten (och även sjöfarten) kan bära sina klimatkostnader (bet. 2016/17:TU4, rskr. 2016/17:101).

Med vissa undantag ingår luftfart med start och landning inom EES i EU ETS. Övrig internationell luftfart regleras varken inom EU ETS eller genom ESR. Det finns inga särskilda regler för det EU-interna flyget.

I december 2017 antog Europaparlamentet och rådet förordning (EU) 2017/2392 om ändring av direktiv 2003/87/EG för att förlänga nuvarande begränsningar i tillämpningsområdet för luftfartsverksamhet m.m. av vilken det följer att flygningar inom EES även i fortsättningen omfattas av EU ETS och att flygningar utanför EES ska vara undantagna från systemet. Detta ska gälla på obestämd tid, och förordningen gäller retroaktivt fr.o.m. den 1 januari 2017. Förordningen syftar också till att öppna för ett gemensamt genomförande inom EU av det inom ICAO beslutade globala styrmedlet Corsia som ska börja tillämpas 2021 (se redovisning ovan).

Den 26 april 2018 gav regeringen i uppdrag åt Energimyndigheten att främja hållbara biobränslen för flyg. I uppdraget ingår att Energimyndigheten

ska verka för att inrikesflyget ställer om till fossilfria drivmedel och för att även internationell bunkring vid svenska flygplatser så långt det är möjligt sker med förnybara drivmedel. För detta ändamål ska myndigheten under perioden utlysa medel för att stödja forskning om och utveckling av hållbara biobränslen för flyg samt inrätta ett innovationskluster som samlar hela värdekedjan och som tar fram en gemensam behovsanalys för att klara omställningen till fossilfrihet inom flyget. Slutredovisning av uppdraget och redovisning av hur medlen har använts ska lämnas till Regeringskansliet senast den 31 mars 2021.

I trafikutskottets betänkande 2017/18:TU10 Luftfart anförde utskottet följande i fråga om luftfartens klimatpåverkan:

Sammanfattningsvis anser utskottet att frågan om olika insatser på nationell och internationell nivå för att främja och stimulera användningen av biodrivmedel och insatser för att minska luftfartens klimatpåverkan har mycket stor betydelse för den framtida utvecklingen. Utskottet kan med tillfredsställelse konstatera att regeringen gett uttryck för att den genom olika insatser tar frågan om ökad användning av biodrivmedel och minskat fossilberoende på stort allvar. Utskottet välkomnar den utredning som regeringen har tillsatt om ökad användning av biodrivmedel för flyget. Utskottet ser även positivt på att regeringen har uttalat ett tydligt ställningstagande för att Sverige bör vara pådrivande i ICAO, EU och andra internationella forum för att klimatstyrmedlen på internationell nivå blir så effektiva och optimala som möjligt i syfte att uppnå en verklig omställning av det internationella flygets fossilberoende och klimatbelastning.

Utskottets ställningstagande

EU-gemensamma mål och ambitionsnivå

Liksom regeringen anför i skrivelsen spelar EU en avgörande roll som ledare i det internationella klimatarbetet, dels för att bidra till att nå Parisavtalets långsiktiga mål, dels för att visa omvärlden att det går att förena god ekonomisk tillväxt med klimathänsyn. Det är därför angeläget att samtliga EU:s regelverk och processer bidrar till ett effektivt genomförande av avtalet snarare än att motverka dess målsättningar. Utskottet delar också regeringens syn på att EU:s klimatmål behöver skärpas, och välkomnar att regeringen i relevanta forum driver på för mer ambitiösa utsläppsmål. Som redovisas ovan arbetar regeringen särskilt för att EU senast under 2020 ska presentera en långsiktig klimatstrategi till FN:s klimatsekretariat.

I avvaktan på det arbete och de diskussioner som nu förs på EU-nivå finner utskottet inget skäl att föreslå någon åtgärd med anledning av motionerna 2017/18:3686 (C) yrkandena 25 och 26, 2017/18:1141 (V) yrkandena 10 och 12 samt 2017/18:3887 (SD) yrkande 7. Motionsyrkandena avstyrks.

Stärkning och reformering av EU:s utsläppshandelssystem inklusive sjöfartens inkludering i systemet

Utskottet vill inledningsvis framhålla att EU:s utsläppshandelssystem (EU ETS) nyligen reformerats efter 2,5 år av intensiva förhandlingar. Utskottet vill också framhålla att regeringen bedrev ett aktivt påverkansarbete i förhandlingarna och att den slutliga rättsakten på många sätt är en avsevärd förbättring jämfört med kommissionens ursprungliga förslag, inte minst i fråga om stärkning av prissignalen. Till följd av inrättandet av en reserv för marknadsstabilitet kommer närmare 2,6 miljoner utsläppsrätter att annulleras 2023, vilket är långt mer än rådets målsättning från 2014. Dessutom kommer majoriteten av utsläppsrätter att auktioneras ut under nästkommande handelsperiod.

Den slutliga rättsakten trädde i kraft så nyligen som den 8 april 2018. Utskottet noterar att det pågår arbete i EU:s medlemsstater med att införliva direktivet, och anser inte att det nu är läge att initiera en ny reformering av EU ETS. Samtidigt välkomnar utskottet att regeringen fortsätter att verka för en skärpning av utsläppstaket. Med anledning av det redovisade föreslår utskottet att motionerna 2017/18:1141 (V) yrkande 14 och 2017/18:3686 (C) yrkande 27 avslås.

I fråga om sjöfartssektorns klimatarbete vidhåller utskottet sin tidigare uppfattning att Sverige såväl enskilt som inom EU behöver driva på för högre miljöhänsyn inom t.ex. IMO. Utskottet vidhåller också att denna sektor bäst regleras genom globala åtgärder, och ser därför mycket positivt på att det inom IMO nyligen beslutats om en övergripande strategi för att tillmötesgå Parisavtalets utsläppsminskningmål. I avvaktan på det klimatarbete som därmed redan pågår inom den internationella sjöfarten anser utskottet att motion 2017/18:3686 (C) yrkande 30 kan lämnas utan vidare åtgärd.

Markanvändning, förändrad markanvändning och skogsbruk (LULUCF) samt tilldelning av utsläppsrätter för det EES-interna flyget

När det gäller sektorn markanvändning, förändrad markanvändning och skogsbruk (LULUCF) avstyrker utskottet motion 2017/18:3686 (C) yrkande 31 med hänvisning till att det helt nyligen slöts en överenskommelse vid första läsningen mellan rådet och Europaparlamentet i fråga om kommissionens förslag till förordning som inkluderar växthusgaser från sektorn som en separat del i EU:s klimat- och energiramverk. Den slutliga rättsakten innebär att en flexibilitetsmekanism möjliggörs, men utskottet påminner om att mekanismen endast kan aktiveras så länge EU gemensamt kan garantera att de sammanlagda utsläppen från LULUCF-sektorn är i balans och inte större än koldioxidupptaget. Därtill vill utskottet betona att det aldrig var ett alternativ under förhandlingarna att räkna hela upptaget i skog och skogsmark som ett negativt utsläpp som kan kvittas mot utsläpp i ESR. Det skulle strida mot tidigare överenskomna beräkningsregler.

När det gäller tilldelning av utsläppsrätter för det EES-interna flyget påminner utskottet om att rådet och Europaparlamentet i december 2017 antog en förordning som innebär att flygningar inom EES även i fortsättningen omfattas av EU ETS och att flygningar utanför EES ska vara undantagna från systemet. Utskottet påminner också om att den EES-interna luftfarten liksom den handlande sektorn i stort nyligen reformerades på ett sätt som innebär att prissignalen stärks och prisvolatiliteten dämpas. I ljuset av denna utveckling ser utskottet ingen anledning att förorda det förslag som väckts i motion 2017/18:3686 (C) yrkande 28. Motionsyrkandet avstyrks.

Inriktningen för svensk klimatpolitik

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bifaller två motionsyrkanden om att klimatpolitiken ska sträva efter att uppnå minskade utsläpp med bibehållen god ekonomisk tillväxt samt bygga på långsiktiga spelregler som inte driver jobb eller utsläpp ur Sverige och EU.

Riksdagen avslår motionsyrkanden om de nationella klimatmålen, nationellt klimatbidrag, nationella åtgärder på klimatområdet, beräkning av klimatutsläpp samt utvärdering och analys av svensk klimatpolitik m.m.

Jämför reservation 13 (S, MP, V), 14 (SD), 15 (V), 16 (V), 17 (M, C, L, KD), 18 (SD), 19 (M), 20 (V), 21 (SD) och 22 (V).

Skrivelsen

Inriktningen för svensk klimatpolitik

Regeringen framhåller i skrivelsen att under de senare åren har ett arbete pågått på global, europeisk och nationell nivå för att ge klimatpolitiken en tydligare struktur och förutsägbarhet. Parisavtalet från 2015 är det första rättsligt bindande klimatavtalet på global nivå där alla parter har åtaganden som ska genomföras. Avtalet innebär bl.a. att ett system för rapportering och uppföljning av länders klimatåtaganden har etablerats. Under 2014 beslutade EU:s stats- och regeringschefer i Europeiska rådet om ett ramverk för klimat- och energipolitiken som bl.a. innebär att utsläppen av växthusgaser ska ha minskat med minst 40 procent till 2030 jämfört med 1990. På nationell nivå beslutade riksdagen med bred majoritet i juni 2017 om ett klimatpolitiskt ramverk som innehåller en klimatlag och nya ambitiösa klimatmål. Sammantaget sätter detta ramar för hur svensk klimatpolitik ska bedrivas.

Regeringen framhåller vidare att Sverige ska bli världens första fossilfria välfärdsland. Alla samhällssektorer ska bidra i klimatomställningen, och klimatpolitiken ska integreras i regeringens samlade politik. Världen behöver länder som visar att det går att förena hållbar utveckling med välfärd och god

konkurrenskraft. Genom att visa det ledarskapet kan Sverige få med sig fler länder i omställningen. Regeringen har därmed klimatfrågan som en av sina huvudsakliga prioriteringar. Enligt regeringen är minskad klimatpåverkan grunden för en långsiktig och hållbar ekonomi samt ett ökat välbefinnande. Regeringen anser vidare att det gröna samhällsbygget skapar konkurrenskraftiga jobb inom nya områden där svenska företag ligger i framkant.

Koldioxidläckage

Regeringen bedömer att svensk konsumtion leder till utsläpp av klimatpåverkande växthusgaser såväl i Sverige som i andra länder. Regeringen anser att åtgärder behövs både nationellt och internationellt för att minska klimatpåverkan i andra länder till följd av svensk konsumtion och bidra ytterligare till att uppfylla generationsmålet och Parisavtalets mål. Utsläpp i andra länder orsakade av svensk konsumtion behöver i ökad utsträckning följas upp för att ge bättre förståelse för hur vår konsumtion påverkar klimatet och hur vi kan bidra till att begränsa dessa utsläpp. Naturvårdsverket har därför fått i uppdrag att utveckla mätmetoderna och komplettera med fler mått med fokus på de områden där det finns potential att minska utsläppen. Underlaget kan tjäna som utgångspunkt vid utvecklandet av nya och förbättrade åtgärder.

Regeringen bedömer vidare att hållbarheten i handeln måste öka och utsläpp till följd av svensk konsumtion måste minska. Genomförandet av den nyligen antagna strategin för hållbar konsumtion är en viktig del i detta. I linje med strategin krävs ett fortsatt fokus på hållbar konsumtion av livsmedel, hållbara transporter och hållbart boende samt på att öka kunskapen om konsumtionens klimatkonsekvenser och fördjupad samverkan mellan staten och olika samhällsaktörer på området. Även flyget bör i högre grad stå för sina klimatkostnader, och det är viktigt att främja användandet av biobränsle inom flyget. Det är också viktigt att arbeta vidare med nya effektiva åtgärder för att ytterligare gynna hållbara konsumtionsmönster.

Som skäl till regeringens bedömningar framhålls bl.a. följande. Enligt det generationsmål för miljöarbetet som beslutats av riksdagen ska vi till nästa generation lämna över ett samhälle där de stora miljöproblemen i Sverige är lösta, utan att orsaka ökade miljö- och hälsoproblem utanför landets gränser. Av detta följer att konsumtionsmönstren i fråga om varor och tjänster ska orsaka så små miljö- och hälsoproblem som möjligt. Beräkningar av växthusgasutsläpp orsakade av svensk konsumtion kan därför ge viktig information i arbetet för att minska dessa utsläpp. Enligt sådana beräkningar går det att säga att utsläppen i andra länder orsakade av svensk konsumtion har ökat med nästan 50 procent under de senaste två decennierna medan de konsumtionsbaserade utsläppen inom Sverige minskat med 30 procent.

Regeringen påpekar vidare att den konsumtionsbaserade statistikens kvalitet och upplösning har utvecklats successivt och att det arbetet fortsätter. Den konsumtionsbaserade statistiken utvecklas genom ett långsiktigt samarbete mellan Naturvårdsverket och SCB. Därtill finansierar Naturvårdsverket

ett forskningsprogram (Prince) som syftar till att utveckla fler konsumtionsbaserade indikatorer och till att identifiera de produktgrupper som ger störst miljöpåverkan samt i vilka länder vår import ger den största miljöpåverkan.

Regeringen anser att åtgärder behövs både nationellt och internationellt för att minska klimatpåverkan i andra länder till följd av svensk konsumtion och bidra ytterligare till att uppfylla generationsmålet och Parisavtalets mål. Två tredjedelar av de konsumtionsbaserade utsläppen kommer från hushållens konsumtion och resten från offentlig konsumtion och investeringar. Enligt SCB:s beräkningar svarar livsmedel och transporter för ungefär en tredjedel vardera av hushållens totala konsumtionsbaserade utsläpp. Vår ökade köttkonsumtion och utrikes flygresor är särskilt bidragande till klimatpåverkan från svensk konsumtion. Regeringen har bl.a. av detta skäl antagit en strategi för hållbar konsumtion och en svensk flygstrategi. I flygstrategin tydliggör regeringen ett antal fokusområden och prioriteringar som den ser som viktiga för flyget på kort och lång sikt. Bland annat anges som mål att flygets miljö- och klimatpåverkan ska minska.

Strategin för hållbar konsumtion tar sikte på vad staten i ett första steg kan göra i samverkan med andra centrala aktörer, såsom kommuner, näringsliv och det civila samhällets organisationer, för att underlätta för enskilda konsumenter att konsumera mer hållbart. Regeringen har även avsatt medel för att inrätta ett forum för miljösmart konsumtion vid Konsumentverket. Regeringen verkar också för effektiva tredjepartscertifierade miljömärkningar. Regeringen har genomfört förändrade skatteregler för att bl.a. främja reparationer, öka återanvändning och förlänga produkters livslängd. Det finns potential att införa nya effektiva åtgärder för att ytterligare gynna hållbara konsumtionsmönster.

Därtill framhåller regeringen att växthusgasutsläppen från livsmedelskonsumtionen behöver minska. Samtidigt har livsmedelsstrategin som målsättning att öka produktionen i Sverige. Animalieproduktion har generellt sett en relativt stor klimatpåverkan jämfört med annan livsmedelsproduktion. Både i Sverige och i övriga västvärlden behöver vi därför förändra vårt beteende i riktning mot en mer hållbar köttkonsumtion. Ett effektivt sätt att minska växthusgasutsläppen är genom minskat matsvinn och förändrade konsumtionsvanor med mer vegetabilier och mindre kött. Regeringen anser att produktionen även behöver bli mer hållbar och att de utsläpp som den ger upphov till behöver minska. Det kommer även i fortsättningen att krävas riktade åtgärder inom miljöarbetet och ett förstärkt arbete i internationella sammanhang.

Beräkning av klimatutsläpp

I fråga om utsläppsutvecklingen redovisar regeringen att utsläppen av växthusgaser i Sverige minskar. År 2016 uppgick utsläppen till 52,9 miljoner ton koldioxidekvivalenter, vilket kan jämföras med de 71,5 miljoner ton som släpptes ut 1990. Det motsvarar en minskning med 26 procent. Utsläppen

omfattar inte nettoutsläpp och nettoupptag inom skogsbruk och annan markanvändning eller utrikes transporter. Såväl utsläpp som upptag av växthusgaser motsvarar mänskliga aktiviteter inom Sveriges gränser, vilket innebär att inte alla kolflöden täcks in.

Regeringen påpekar att utsläpp som orsakats av svenskars konsumtion går att uppskatta med modellberäkningar. Naturvårdsverket publicerar regelbundet detta kompletterande mått för att visa Sveriges utsläpp. Dessa beräkningar är dock osäkra eftersom det inte finns tillgång till fullständiga data från andra länder, i synnerhet låg- och medelinkomstländer. Enligt regeringen tyder dock beräkningarna på att växthusgasutsläppen orsakade av svensk konsumtion inom och utanför landets gränser är avsevärt större än utsläppen inom Sveriges gränser, exklusive LULUCF. Två tredjedelar av de konsumtionsbaserade utsläppen kommer från hushållens konsumtion och resten från offentlig konsumtion och investeringar. Enligt SCB:s beräkningar svarar livsmedel och transporter för ungefär en tredjedel vardera av hushållens totala konsumtionsbaserade utsläpp. Ökad köttkonsumtion och utrikes flygresor är särskilt bidragande till global klimatpåverkan från svensk konsumtion.

Utvärdering och analys av svensk klimatpolitik m.m.

I skrivelsen redovisar regeringen att den nu har tillsatt klimatpolitiska rådet, som är ett oberoende, tvärvetenskapligt expertorgan med uppgift att bistå regeringen med en oberoende utvärdering av hur regeringens samlade politik är förenlig med klimatmålen. Klimatpolitiska rådet kommer bl.a. att ha i uppgift att utvärdera om inriktningen inom olika relevanta politikområden bidrar till eller motverkar möjligheten att nå klimatmålen. Rådet ska också belysa effekter av beslutade och föreslagna styrmedel från ett brett samhällsperspektiv, identifiera politikområden där ytterligare åtgärder behövs, analysera hur målen på kort och lång sikt kan nås på ett kostnadseffektivt sätt samt granska och bedöma kvaliteten på de underlag och modeller som regeringen bygger sin politik på. Rådet ska även bidra till en ökad diskussion i samhället om klimatpolitiken. Ett kansli för klimatpolitiska rådet har inrättats vid forskningsrådet Formas.

Regeringen redovisar vidare att klimatpolitiska rådet kommer att lämna en årlig rapport med sina bedömningar av klimatpolitiken, och även lämna en rapport vart fjärde år om regeringens klimatpolitiska handlingsplan. Den sistnämnda rapporten ska lämnas senast tre månader efter det att regeringen har lämnat sin klimatpolitiska handlingsplan. Samlat bedömer regeringen att det klimatpolitiska ramverket ökar transparensen i klimatpolitiken och underlättar en tuff granskning, vilket i sin tur skapar bättre förutsättningar för ett ambitiöst genomförande av Sveriges åtaganden under Parisavtalet och inom EU.

Motionerna

Inriktningen för svensk klimatpolitik

Två motionsyrkanden handlar om den övergripande inriktningen för svensk klimatpolitik. Enligt kommittémotion 2017/18:3730 av Kristina Yngwe m.fl. (C, M, KD, L) yrkande 1 ska klimatpolitiken bygga på långsiktiga spelregler som inte driver jobb eller utsläpp ur Sverige och EU. På så vis kan Sverige vara ett föregångsland inom klimatpolitiken och visa att en ambitiös klimatpolitik och bibehållen konkurrenskraft kan gå hand i hand.

Vidare i motion 2017/18:4153 av Kristina Yngwe m.fl. (C, M, L, KD) yrkande 1 föreslås att klimatpolitiken ska sträva efter att uppnå minskade utsläpp med bibehållen god ekonomisk tillväxt. Motionärerna anför att genom att man inför styrmedel som gynnar teknikutveckling kan tillväxt och minskade utsläpp gå hand i hand. Därmed kan Sverige visa internationellt ledarskap och visa vägen så att andra länder kan följa efter.

I fråga om de nationella klimatmålen föreslås i kommittémotion 2017/18:3887 av Martin Kinnunen och Runar Filper (båda SD) yrkande 15 att Sverige inte ska ställa upp sektorsvisa mål inom klimatpolitiken. Klimatmål bör i stället formuleras i termer av det miljöproblem vi vill lösa och inte i termer av de medel vi har för att lösa det. Mål om förnybart, energi-effektivisering och en koldioxidfri fordonsflotta bör därför överges. Även i kommittémotion 2017/18:4154 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 10 föreslås att de sektorsvisa målen inom klimatpolitiken avvecklas.

I partimotion 2017/18:1141 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 16 föreslås att Sverige senast 2040 ska ha nollutsläpp av växthusgaser till atmosfären. Klimatmålet ska nås genom utsläppsminskningar inom landet, omfatta utsläpp inom såväl den handlande som den icke handlande sektorn, dvs. oavsett om det innefattar utsläpp som omfattas av EU:s handel med utsläppsrätter eller de som hanteras nationellt, och avse de utsläpp som är skapade av mänsklig verksamhet. I yrkande 6 föreslås vidare att Sverige inför den kommande översynen av Parisavtalet ska presentera ett nationellt klimatbidrag, s.k. INDC (intended nationally determined contribution, alternativt NDC, nationally determined contribution), som kompletterar och går utöver EU:s. Motionärerna lyfter fram att enligt bl.a. FN:s sekretariat för klimatkonventionen räcker inte de samlade klimatbidragen för att förhindra en global temperaturhöjning till max 2 grader. Därför bör Sverige presentera ett eget klimatbidrag.

Koldioxidläckage

Ett antal motioner tar sikte på problemet med koldioxidläckage. I kommittémotion 2017/18:4154 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 3 framförs vikten av att svensk klimatpolitik inte leder till åtgärder som gör att utsläpp av växthusgaser flyttar till andra länder.

I kommittémotion 2017/18:3730 av Kristina Yngwe m.fl. (C, M, KD, L) yrkande 8 föreslås att Sverige ska vara ett föregångsland i klimatpolitiken,

vilket förutsätter att nationella krav inte bidrar till koldioxidläckage. Motionärerna anför att samtidigt som skarpa och verkningfulla styrmedel införs för att minska de territoriella utsläppen är det också viktigt att säkerställa att den svenska konkurrenskraften bibehålls så att inte företag får krav och kostnader som leder till att verksamheter flyttas utomlands och att utsläppen i stället ökar i andra länder. Ur miljöperspektiv är en sådan utveckling ofta särskilt olycklig, eftersom svenska industrier och företag ofta har kommit längre i sitt klimat- och miljöarbete än företag i många andra länder. Likaså i motion 2017/18:4153 av Kristina Yngwe m.fl. (C, M, L, KD) yrkande 4 anför att klimatåtgärder i Sverige inte ska leda till export av utsläpp.

Beräkning av klimatutsläpp

Ett antal motionsyrkanden berör frågan om beräkning av klimatutsläpp. Enligt kommittémotion 2017/18:3352 av Jonas Jacobsson Gjörtler m.fl. (M) yrkande 2 bör regeringen utarbeta ett ramverk för hur minskningar av klimatutsläpp beräknas. Motionärerna anför att för att kunna bedöma olika klimatsatsningars kostnadseffektivitet är det avgörande att deras förväntade utsläppsminskningar beräknas på ett sätt som är enhetligt, genomarbetat och transparent. Därefter kan den förväntade utsläppsminskningen ställas i relation till satsningens kostnad.

I partimotion 2017/18:1141 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 8 föreslås att Naturvårdsverket ges i uppdrag att till sin årliga officiella statistik över växthusgasutsläpp i Sverige som rapporteras till FN:s klimatkonvention även rapportera de konsumtionsbaserade utsläppen. Fram till dess att ett etappmål för konsumtionsrelaterade utsläpp införts anser motionärerna att det är av stor betydelse att dessa utsläpp uppmärksammas. I yrkande 9 i samma motion föreslås att Sverige ska verka för att en konsumtionsbaserad bokföring av växthusgasutsläppen blir central i de internationella klimatförhandlingarna. För att uppnå rättvisa klimatavtal måste den rika världens ökade konsumtion beaktas.

I motion 2017/18:4148 av Olle Felten m.fl. (-) yrkandena 1–3 framhålls behovet av en komplettering med en beskrivning av relationerna mellan aktivitet och utsläpp, behovet av en komplettering med en beskrivning av utsläppsrelationen mellan befolkning och utsläpp samt behovet av en komplettering med en beskrivning av utsläppsförhållandena mellan land och stad liksom glesbygd respektive mindre orter och stad. Vidare i yrkande 4 i samma motion föreslår motionärerna en utvärdering av olika länders relativa och absoluta minskning av klimatstörande utsläpp. För att klimatstrategin ska bli relevant behöver den enligt motionärerna relateras till behoven av energi i olika sammanhang, både verksamhetsrelaterade och geografiskt relaterade.

Utvärdering och analys av svensk klimatpolitik m.m.

I kommittémotion 2017/18:4154 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 11 anför motionärerna att alla klimatpolitiska åtgärder ska föregås av kostnads-

och nyttoanalyser. Regeringen bör därför ge Miljömålsberedningen nya direktiv för klimatpolitiken. Målet för svensk klimatpolitik ska utgå från hur man så kostnadseffektivt som möjligt kan bidra till att minska utsläpp av klimatgaser på global nivå. Enligt yrkande 2 i samma motion finns det behov av en analys av den svenska föregångspolitiken på klimatområdet. Om en föregångspolitik med syfte att påverka andra länders politik ska sjuösättas bör en ordentlig analys göras, menar motionärerna. En föregångspolitik kan enligt dem få direkt negativa konsekvenser om den till följd av försämrade konkurrenskraft exporterar utsläpp, jobb och tillväxt till andra länder där energiförsörjningen är beroende av fossila energikällor.

Även enligt kommittémotion 2017/18:3887 av Martin Kinnunen och Runar Filper (båda SD) yrkande 5 bör regeringen göra en analys av effekterna av föregångspolitiken på klimatområdet. Motionärerna anser att en genomgripande analys av föregångspolitiken och risken för koldioxidläckage skyndsamt behöver genomföras så att inte svensk produktion försvinner utomlands till stor skada för samhället men med ringa nytta för miljömålen.

Enligt motion 2017/18:3524 av Josef Fransson (SD) bör regeringen tillsätta en kommitté bestående av erkända vetenskapsmän inom olika naturvetenskapliga discipliner för att utkristallisera faktoider i klimatdebatten. För att göra debatten om klimatvetenskapen mer nyanserad är det högst önskvärt att tydliggöra vad som är sant och vad som är falskt, vad som är teori och vad som är fakta. Den föreslagna kommittén bör få i uppgift att lyfta och vända på olika argument, för att senare presentera sina slutsatser för allmänheten.

I partimotion 2017/18:1141 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 20 föreslås att en utredning tillsätts för att belysa effekterna av att införa koldioxidransonering i Sverige. Förutom beräkningar av kostnaderna för att införa ransonering behövs underlag för bl.a. hur det påverkar andra styrmedel och de offentliga investeringarna för att minska utsläppen av koldioxid.

Tidigare behandling och kompletterande uppgifter

Inriktningen för svensk klimatpolitik

När det gäller målen för svensk klimatpolitik beslutade riksdagen i juni 2017 om ett nytt etappmål som beskriver det långsiktiga klimatmålet. Enligt det nya målet ska Sverige senast 2045 inte ha några nettoutsläpp av växthusgaser till atmosfären, för att därefter uppnå negativa utsläpp. De kvarvarande utsläppen från verksamheter inom svenskt territorium ska vara minst 85 procent lägre än utsläppen 1990.

Utskottet anförde bl.a. följande i fråga om de nationella klimatmålen i betänkande 2017/18:24 Ett klimatpolitiskt ramverk för Sverige:

I Miljömålsberedningens förslag till mål för utsläppsminskningarna i Sverige 2045 var det en utgångspunkt att världen i övrigt också agerar så att de globala utsläppen minskar i enlighet med Parisavtalet. Sverige bör agera internationellt, inom EU och genom den nationella klimatpolitiken för att driva på för en sådan utveckling. [...] Utskottet kan avslutningsvis

konstatera att förslaget till utsläppsmål överensstämmer med Miljömålsberedningens förslag. Utskottet anser mot bakgrund av det anförda att det regeringen föreslår om ett långsiktigt utsläppsmål bör godkännas av riksdagen. [...]

Etappmålen till 2030 och 2040 gäller för växthusgasutsläppen i ESR-sektorn. Det främsta skälet till förslaget är att verksamheterna inom EU:s system för handel med utsläppsrätter redan omfattas av ett europeiskt tak för utsläppen och att det därför vore ineffektivt att även införa ett inhemskt tak för dessa utsläpp.

Utskottet anser i likhet med regeringen att en effektiv, långsiktig och transparent klimatpolitik förutsätter tydliga etappmål. De behöver vara både ambitiösa och trovärdiga för att driva på klimatomställningen. De etappmål som föreslås uppfyller enligt utskottet dessa kriterier. Samtidigt kan, som regeringen anför, målen behöva skärpas i framtiden. Utskottet noterar vidare att förslaget till etappmål överensstämmer med Miljömålsberedningens förslag.

När det gäller Miljömålsberedningens förslag om ett långsiktigt mål till 2045 anförde beredningen följande (SOU 2016:21 s. 35 f.):

Förslaget tar sin utgångspunkt i Parisavtalet. [...] Ett mål om att väl underskrida två graders temperaturökning och sträva mot att temperaturökningen begränsas till högst 1,5 grader innebär enligt forskningen att den återstående globala utsläppsbudgeten blir ännu mer begränsad jämfört med den ”utsläppsbudget” som EU:s 2050 mål och den svenska netto-nollvisionen utgår från. Enligt globala så kallade 1,5-gradersbanor skulle målet i Parisavtalet kunna nås om de globala utsläppen av koldioxid når netto noll runt 2050, för att därefter vara negativa under resten av århundradet.

[...] Beredningen menar att det nu är centralt att alla parter under avtalet, enskilda länder, kommuner, företag och civilsamhället snarast tar ytterligare steg för att på allvar agera i enlighet med Parisavtalet. Ett första sådant steg för Sverige är att den svenska netto-nollvisionen nu preciseras och tidigareläggs med innebörden att den ska uppnås år 2045 för att Sverige därefter ska kunna uppnå negativa utsläpp. Beredningens förslag till nationellt mål för 2045, som motsvarar ett genomsnittligt utsläpp på knappt 0,9 ton per capita och sammanlagda netto-noll-utsläpp vid samma tid, innebär att Sverige tar på sig ett ambitiöst åtagande. Målet är ambitiöst till exempel jämfört med vad landet skulle tilldelas i form av utsläppsutrymme enligt fördelnings- och rättvisepprinciper som utgår från att länders genomsnittliga utsläpp per capita ska konvergera på sikt. Slutsatsen gäller även jämfört med de globala 1,5-gradersbanor som hittills tagits fram.

[...] Sverige kan även vara ett föregångsland för en global utveckling mot nära nollnivåer, genom att begränsa utsläppen från delar av ekonomin, främst energisektorn inklusive transportsektorn till låga nivåer redan före 2045 och samtidigt bidra till teknisk utveckling i sektorer där det i dagsläget saknas utvecklade lösningar globalt för hur utsläppen ska kunna minska till mycket låga nivåer.

I proposition 2016/17:146 Ett klimatpolitiskt ramverk för Sverige redovisar regeringen att en majoritet av de remissinstanser som valde att särskilt kommentera nivån på det långsiktiga målet ansåg att det är ambitiöst, att det är positivt att det långsiktiga målet är konkret och att det finns en bred politisk enighet bakom målet. Flera instanser i näringslivet ansåg att målet är en stor

utmaning och att det riskerar att skapa sämre förutsättningar för svenskt näringsliv. Vissa föreslog en senareläggning till 2050.

I budgetpropositionen för 2018 (prop. 2017/18:1 utg.omr. 20 s. 103 f.) framhåller regeringen att sambandet mellan ekonomisk tillväxt och ökade utsläpp har brutits i Sverige. Sedan 1990 har utsläppen av växthusgaser i Sverige minskat med 25 procent. Under samma period ökade BNP med 74 procent. Samtidigt har de konsumtionsbaserade utsläppen som sker i andra länder men som orsakats av vår svenska konsumtion enligt Naturvårdsverket ökat med drygt 50 procent. Regeringen anser att en hållbar konsumtion har stor betydelse för både den enskilda konsumenten och samhället i stort. I strategin för hållbar konsumtion som presenterades i budgetpropositionen för 2017 tar regeringen fasta på behovet av de ökade kunskaperna om konsumtionens konsekvenser för enskilda, samhället och miljön.

Enligt regeringen skapar det gröna samhällsbygget en långsiktigt hållbar ekonomi, en god miljö samt ett ökat välstånd och förbättrad hälsa i hela Sverige. Enligt regeringen skapas också förutsättningar för samarbeten för innovationer och för att näringslivet ska kunna exportera framtidens lösningar. Konkurrens-kraftiga jobb skapas inom nya områden där svenska företag ligger i framkant.

I budgetpropositionen påpekar regeringen att det klimatpolitiska ramverket som riksdagen antog den 15 juni 2017 ger långsiktighet och stabilitet i svensk klimatpolitik. För första gången lagstadgar Sverige bestämmelser om regeringens klimatpolitiska arbete, vad arbetet ska syfta till och hur det ska bedrivas. Detta innebär att den nuvarande och kommande regeringar har en skyldighet att föra en klimatpolitik som utgår från klimatmålen och att tydligt redovisa hur arbetet fortskrider. En central utgångspunkt för arbetet är att klimatpolitiska och budgetpolitiska mål ska ges förutsättningar att samverka med varandra. Ramverket innebär också att ambitionen i klimatpolitiken höjs, vilket är centralt för att Sverige ska kunna leva upp till målsättningarna i Parisavtalet.

I juni 2016 enades regeringen, Moderaterna, Centerpartiet och Kristdemokraterna om en ramöverenskommelse om Sveriges långsiktiga energipolitik. Överenskommelsen utgör en gemensam färdplan för en kontrollerad övergång till ett helt förnybart elsystem, med mål om 100 procent förnybar elproduktion 2040. Målet med energiöverenskommelsen är bl.a. att skapa långsiktighet och tydlighet för marknadens aktörer och bidra till nya jobb och investeringar i Sverige.

I budgetpropositionen framhåller regeringen även att utsläpp från industrins förbränning och processer utgör omkring en tredjedel av de samlade utsläppen i Sverige. En stor del av de direkta utsläppen från industrin kommer från några särskilt energi- och koldioxidintensiva branscher – däribland järn och stål, metall, kemisk industri, raffinaderier, massa och papper samt mineralindustrin inklusive cement. De flesta av dessa branscher, utom massa och papper, har en stor andel processrelaterade växthusgasutsläpp som är svåra att minska. För att stödja tekniksprång som minskar de processrelaterade utsläppen i dessa

branscher inför regeringen Industriklivet. Industriklivet syftar till att stödja genomgripande åtgärder för att kraftigt minska de processrelaterade utsläppen i industrin. Industriklivet består av stöd både till förstudier och till investeringar. Vidare i budgetpropositionen (prop. 2017/18:1 utg.omr. 18 s. 148) anför regeringen att Industriklivet syftar till tekniksprång som är nödvändiga för att på längre sikt åstadkomma väsentliga utsläppsminskningar, inte utsläppsminskningar på marginalen i närtid.

I december 2017 beslutade riksdagen om att anvisa 300 000 000 kronor för 2018 till anslaget 1:20 Industriklivet inom utgiftsområde 20 (prop. 2017/18:1, bet. 2017/18: MJU1, rskr. 2017/18:115). Anslaget är nytt och får användas för utgifter kopplade till åtgärder som bidrar till att minska industrins processrelaterade utsläpp, såsom forskning, förstudier och investeringar. Anslaget får också användas till utgifter för berörda myndigheters arbete kopplade till stödet. Regeringen beräknar att tillföra anslaget 300 miljoner kronor per år t.o.m. 2040.

Inför klimatmötet i Paris 2015 startade regeringen initiativet Fossilfritt Sverige, som bl.a. arbetar med att ta fram branschvisa färdplaner i syfte att lyfta affärsmässiga möjligheter för företag och branscher att bli fossilfria samtidigt som konkurrenskraften stärks. I april 2018 överlämnade nio branscher sina färdplaner för fossilfri konkurrenskraft till regeringen. Målet med arbetet är att få en konkret bild av hur omställningen av de olika branscherna kan gå till samt att identifiera utmaningar, möjligheter och behovet av politisk hinderröjning.

I fråga om ett nationellt klimatbidrag som går utöver EU:s gemensamma INDC fastställde Europeiska rådet i oktober 2014 det bindande målet om att senast 2030 minska växthusgasutsläppen från hela ekonomin med minst 40 procent jämfört med 1990. Den 6 mars 2015 godkände rådet detta bidrag som unionens och medlemsstaternas planerade nationellt fast-ställda bidrag inom ramen för Parisavtalet. Avtalet innefattar en global översyn av de samlade åtagandena vart femte år med start 2023. Avtalet omfattar även principer för uppföljning och rapportering. Ett arbetsprogram för det samlade regelverket för avtalet ska beslutas i december 2018 i samband med klimatkonventionens 24:e partsmöte (COP 24).

Statsrådet Isabella Lövin anförde den 7 november 2017 som svar på interpellation 2017/18:39 att klimattoppmötet i Bonn, COP 23, (som hölls i november 2017) är viktigt för att avtalet och besluten som fattades i Paris 2015 ska bli verklighet, och att regeringens mål är att säkra att både Sverige och EU agerar föregångare i förhandlingarna. Sverige ska vara ett föregångsland och har deltagit aktivt i framtagandet av EU:s rådsslutsatser inför mötet i Bonn. Statsrådet anförde även att det är viktigt att tala om att Sverige är en självständig aktör under klimatförhandlingarna och står värd för exempelvis evenemang om klimatfinansiering och hur man ska mobilisera mer. Sverige driver frågor och har partnerskap med de minst utvecklade länderna, t.ex. de små önationerna. Sverige verkar alltså inte bara inom EU.

Statsrådet framhöll vidare att skärpta ambitioner absolut är en av regeringens prioriteringar inför 2018, då IPCC kommer att komma med sin en-och-en-halv-gradsrapport (som ska vara klar hösten 2018). Den kommer att visa hur mycket allvarligare läget är än vad vi hittills har kunnat basera våra åtaganden på. Regeringen driver att EU och hela världen måste kunna uppdatera sina åtaganden i ljuset av den rapporten.

Koldioxidläckage

I budgetpropositionen för 2018 (prop. 2017/18:1 utg.omr. 20) redovisar regeringen att sedan 1990 har utsläppen av växthusgaser i Sverige minskat med 25 procent. Under samma period ökade BNP med 74 procent. Samtidigt har de konsumtionsbaserade utsläppen som sker i andra länder men som orsakats av vår svenska konsumtion enligt Naturvårdsverket ökat med drygt 50 procent.

Regeringen anser att en hållbar konsumtion har stor betydelse för både den enskilda konsumenten och samhället i stort. I strategin för hållbar konsumtion som presenterades i budgetpropositionen för 2017 tar regeringen fasta på behovet av ökad kunskap om konsumtionens konsekvenser för enskilda, samhället och miljön. Därtill framför regeringen att den kommer att verka för en skärpning av utsläppstaket i EU ETS vid kommande översyn. Skärpningen behöver genomföras på ett sätt som inte leder till ökad risk för att industriproduktion flyttar till länder som inte har motsvarande koldioxidkostnader (s.k. koldioxidläckage).

I artikel 191.2 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget) fastställs att unionens politik ska bygga på principen att förorenaren bör betala och på denna grund föreskrivs i EU ETS en full övergång mot full auktionering. Samtidigt motiveras i EU ETS ett tillfälligt uppskjutande av full auktionering och riktad gratis tilldelning av utsläppsrätter utifrån strävan att undvika koldioxidläckage (se närmare redovisning om det reformerade EU ETS-direktivet ovan).

Enligt uppgift från Miljö- och energidepartementet kan regeringen i arbetet för att nå det nationella klimatmålet 2020 välja att på hemmaplan tillgodoräkna sig utsläppsutrymmen som internationella insatser bidragit till eller att skrota dessa utsläppsutrymmen, vilket ger större klimatnytta. Regeringen anser att Sverige ska nå sina mål med nationella utsläppsminskningar och skrotar därför internationella utsläppsenheter. Regeringen avser att annullera de utsläppsenheter som inte behövs för att uppfylla Sveriges åtagande inom EU för de sektorer som inte omfattas av EU ETS för 2016. Som princip ska därutöver överskott av utsläppsutrymme från den icke handlande sektorn utanför EU ETS annulleras i statsbudgeten varje år. I april 2018 beslutade regeringen om att skrota över 5 miljoner ton utsläppsutrymme, vilket motsvarar hälften av Sveriges årliga utsläpp från biltrafiken. Totalt under mandatperioden kommer regeringen därmed att skrota ett utrymme som motsvarar två års totala utsläpp i Sverige, dvs. cirka 106 miljoner ton koldioxidekvivalenter. Enligt regeringen

innebär skrotningen att Sverige har skapat klimatnytta på två fronter: dels genom projekten utomlands, dels genom att regeringen förbinder sig att inte tillgodoräkna sig utrymmet i arbetet för att nå de nationella målen. De internationella insatserna har främst varit klimatprojekt som t.ex. elproduktion i Brasilien och bioenergiprojekt i Indien. Projekten har genomförts under Kyotoprotokollet.

Beräkning av klimatutsläpp

Följande tre sätt används för att beräkna klimatpåverkande utsläpp, dvs. utsläpp av växthusgaser:

- Territoriella utsläpp. Baseras på detaljerade data om aktiviteter som utförs inom Sveriges gränser och används för att följa upp klimatmålen som satts upp för Sverige inom FN och EU och nationellt.
- Produktionsbaserade utsläpp. Baseras på detaljerad statistik om bränsleanvändning i kombination med de territoriella utsläppen. Statistiken omfattar utsläpp från svenska företag och personer både utanför och innanför Sveriges gränser och följer samma avgränsning som gäller för nationell ekonomisk statistik, dvs. nationalräkenskaperna.
- Konsumtionsbaserade utsläpp. Omfattar utsläpp som tar hänsyn till klimatpåverkan som svensk konsumtion orsakar i Sverige och andra länder. Beräknas modellbaserat, vilket ger stor osäkerhet när det gäller utsläpp i andra länder.

De tre olika beräkningarna skiljer sig främst åt i dels geografisk omfattning, dels metodologi. Beräkningssätten fångar därmed olika aspekter av Sveriges klimatpåverkan. Det gängse beräkningssättet för klimatpåverkande utsläpp är territoriella utsläpp, vilket bygger på internationellt överenskomna metoder och riktlinjer. Denna typ av beräkning används för att följa upp klimatmålen som satts upp inom FN och EU och nationellt för Sverige. Statistiken fördelas även geografiskt för att möjliggöra regional och lokal uppföljning av miljömål. Produktions- och konsumtionsbaserade utsläppsberäkningar används som kompletterande metoder.

Enligt Naturvårdsverkets regleringsbrev för 2018 ska verket utveckla mätmetoder för att få mer tillförlitlig statistik över utsläppen av växthusgaser i andra länder till följd av svensk konsumtion. Vid sidan av mätmetoder ska Naturvårdsverket bedöma om det finns andra indikatorer än konsumtionsutsläpp som kan användas för att följa upp konsumtionens klimatpåverkan. Fokus ska vara på områden där det finns potential att minska utsläppen. SCB, Livsmedelsverket och Jordbruksverket ska bistå med underlag och stöd. Naturvårdsverket ska vid genomförandet av uppdraget också ta till vara den kunskap och erfarenhet som finns hos Konsumentverket. Naturvårdsverket ska beskriva resultatet av arbetet och bedöma hur utvecklingen av mätmetoder och indikatorer kan bidra till en förbättrad uppföljning av åtgärder för att minska de konsumtionsrelaterade utsläppen. Underlaget ska tjäna som utgångspunkt

vid utvecklandet av nya och förbättrade åtgärder. Uppdraget ska redovisas till Regeringskansliet (Miljö- och energidepartementet) senast den 31 januari 2019.

Konsumtionens påverkan på klimatutsläppen lyftes särskilt fram i miljöbilagan till 2017 års ekonomiska vårproposition (prop. 2016/17:100 Miljöbilaga 3 s. 9 f.). Regeringen påpekade då att cirka två tredjedelar av de konsumtionsbaserade klimatutsläppen utgörs av hushållens konsumtion. Beräkningarna visar även att utsläppen från hushåll tenderar att minska medan utsläppen från transporter och livsmedel har ökat något sedan 1993. Det är främst den del av utsläppen i länder som står för ökningen, bl.a. till följd av ökad import av livsmedel och ökat internationellt resande. Det bör betonas att beräkningarna bygger på antaganden om handelns sammansättning och hur mycket olika länder släpper ut i sina produktionsprocesser. De ska därför ses som ungefärliga skattningar och inte exakta värden.

Regeringen framhöll vidare att enligt FN:s klimatkonvention ansvarar varje land primärt för de utsläpp som sker inom det egna territoriet. Statistik över konsumtionsbaserade utsläpp är ett komplement till den officiella, nationsbaserade statistiken som rapporteras till FN. Utsläpp från konsumtion kan beräknas på olika sätt. Avsikten med beräkningarna är att räkna ihop alla utsläpp som uppstått under tillverkningen och transporten av en vara eller tjänst fram till slutkonsumenten. Regeringen drog därmed slutsatsen att det inte spelar någon roll om en vara tillverkats i Sverige eller någon annanstans, så länge den konsumeras innanför Sveriges gränser.

De konsumtionsbaserade utsläppen kan delas upp i de utsläpp som sker i Sverige och de som sker i andra länder. Den nationella komponenten omfattar de utsläpp som kommer från inhemsk produktion och konsumeras eller investeras i Sverige. Den utländska komponenten omfattar de utsläpp som uppstår vid produktion och transport av importerade varor och tjänster. Där ingår även utlandsresor. Inhemsk produktion av varor och tjänster som exporteras och konsumeras av människor i andra länder är däremot inte inkluderade.

Vidare påpekade regeringen brister i metoden. Naturvårdsverket samordnar uppföljning och utvärdering av bl.a. generationsmålet och miljökvalitetsmålet Begränsad klimatpåverkan. Naturvårdsverket har, med hjälp av SCB, tagit fram statistik för växthusgasutsläpp orsakade av svensk konsumtion. Utsläppen i andra länder till följd av svensk konsumtion kan inte beräknas med samma noggrannhet som de nationella utsläppen och bör därför snarast tolkas i termer av utveckling över tid och inte i absolut nivå under enstaka år. Den konsumtionsbaserade statistikens kvalitet och upplösning har utvecklats successivt, och det arbetet fortsätter. Det sannolikt största hindret för att skatta konsumtionsbaserade utsläpp är avsaknaden av heltäckande data. För vissa länder, som EU-länderna, finns detaljerad handelsstatistik att tillgå. För majoriteten av alla andra länder är dock avsaknaden av såväl ekonomiska som miljömässiga data stor. Bristen gör att en del av beräkningarna i stället baseras på antaganden som kan få stor inverkan på resultaten. Svårigheten att göra

korrekta beräkningar förstärks av att varor och tjänster ofta tillverkas i flera länder där nivån på utsläppen varierar. Beräkningarna av konsumtionsbaserade utsläpp är därför begränsat användbara i praktiken.

Mot denna bakgrund bedömde regeringen att för att den negativa miljö- och klimatpåverkan ska kunna minska behövs förändringar i enskildas konsumtionsmönster. Regeringen avser att i högre utsträckning beakta konsumtionens konsekvenser för miljön. Regeringens politik tar bl.a. sikte på

- att öka kunskaperna om konsumtionens konsekvenser för enskilda, samhället och miljön
- att såväl nationellt som globalt stimulera beteendemönster som beaktar hållbarhetsaspekter
- att främja ett effektivt utnyttjande av resurser.

Regeringen underströk att konsumtionen i Sverige och övriga västvärlden behöver bli mer hållbar. I det avseendet anser regeringen att det är viktigt att det finns bra information att tillgå så att konsumenterna kan göra medvetna val. Livsmedelsverkets nya kostråd väger samman både hälsa och miljö, inklusive klimat. Produktionen, konsumtionen och exporten av ekologiska produkter bör öka. Regeringen har i enlighet med strategin för hållbar konsumtion avsatt medel till Konsumentverket för att inrätta ett forum för miljösmart konsumtion och för att stimulera miljösmarta konsumtionsmönster.

Utvärdering och analys av svensk klimatpolitik m.m.

I betänkande 2017/18:MJU24 Ett klimatpolitiskt ramverk för Sverige anförde utskottet följande om det klimatpolitiska råd som regeringen föreslagit:

Som regeringen anför i propositionen är klimatpolitiken komplex. Det är av fundamental betydelse att samtliga politikområden tar ett samlat och integrerat ansvar. Klimatutmaningens omfattning och de många och svåra av- och sammanvägningar som måste göras motiverar att man inrättar ett tvärvetenskapligt och oberoende expertorgan med bred kompetens som kan genomföra granskningar och bedömningar av klimatpolitiken som går utöver vad som görs av befintliga myndigheter och andra organisationer.

Utskottet ansluter sig till regeringens bedömning att det klimatpolitiska rådet bör ha i uppdrag att bl.a. utvärdera om inriktningen inom olika relevanta politikområden bidrar till eller motverkar möjligheten att nå klimatmålen, belysa effekter av beslutade och föreslagna styrmedel från ett brett samhällsperspektiv och analysera om målen, både kort- och långsiktigt, kan nås på ett sätt som ger goda förutsättningar för hög kostnadseffektivitet samtidigt som hållbarhetsbegreppets tre dimensioner beaktas. Rådet skiljer sig från och kompletterar befintliga myndigheter bl.a. genom det stora måttet oberoende, den fokuserade inriktningen på klimat, den tvärvetenskapliga expertis som rådet kommer att ha och uppdraget att aktivt granska olika politikområden och bedöma regeringens samlade politik med inverkan på klimatmålen.

I december 2017 inrättade regeringen det klimatpolitiska rådet, som startade sin verksamhet den 1 januari 2018. Samtidigt inrättades ett kansli för klimatpolitiska rådet vid forskningsrådet Formas.

Enligt uppdraget, förordningen (2017:1268) med instruktion för Klimatpolitiska rådet, ska rådet utvärdera de underlag och modeller som regeringen bygger sin politik på (2 § 5). Ledamöterna ska även analysera utvecklingen, utvärdera aktuella insatser, ge regeringen goda råd för fortsättningen och bidra till en ökad diskussion i samhället om klimatpolitiken. Vidare ska klimatpolitiska rådet bidra till att ambitionerna i det klimatpolitiska ramverket förverkligas samt att omställningen går i rätt riktning och i rätt tempo, både på kort och på lång sikt. Klimatpolitiska rådet ska senast den sista februari varje år lämna en rapport till regeringen med en bedömning av hur klimatarbetet och utsläppsutvecklingen fortskrider och hur regeringens politik är förenlig med klimatmålen.

Av klimatlagen följer också att regeringen varje år ska presentera en klimatredevisning i budgetpropositionen som ska ge en samlad bild av regeringens klimatarbete och utgöra en utgångspunkt för det klimatpolitiska rådets granskning av regeringens klimatpolitik. Vidare ska regeringen vart fjärde år ta fram en klimatpolitisk handlingsplan där den bl.a. ska redovisa hur klimatmålen ska uppnås.

I fråga om koldioxidransonering innebär det att enskilda personer tilldelas utsläppsrättigheter i stället för industribranscher, förbränningsanläggningar och flygoperatörer som regleras under EU ETS. Utskottet har tidigare uttalat sig om att utreda ett system med individuella utsläppsrätter (bl.a. i bet. 2011/12:MJU25). Utskottet pekade då på att den svenska klimatstrategin lägger stor tonvikt vid generella ekonomiska styrmedel som koldioxidskatt och utsläppshandel. Vidare anförde utskottet att syftet med styrmedlen är att uppnå ett pris på koldioxid som ska avspeglas i priset på varorna. Ett system med individuella utsläppsrätter skulle kräva uppgifter om hur stora växthusgasutsläpp alla varor orsakar. Enligt utskottet skulle ett sådant system dessutom leda till en mycket stor administrativ börda. Utskottet hänvisade vidare till det arbete som bedrivs för att de globala klimatförhandlingarna ska leda till ett globalt, rättsligt bindande ramverk som innebär att världens länder tar på sig tydliga utsläppsåtaganden. På detta sätt skulle enligt utskottet ett globalt pris på koldioxid skapas.

Enligt uppgift från Miljö- och energidepartementet planeras för närvarande ingen utredning om koldioxidransonering inom Regeringskansliet eller departementets myndigheter.

Utskottets ställningstagande

Inriktningen för svensk klimatpolitik

Klimatförändringarna är ett av vår tids största hot, vilket kräver kraftfulla internationella såväl som nationella åtgärder. I juni 2017 beslutade riksdagen om att Sverige senast 2045 inte ska ha några nettoutsläpp av växthusgaser till

atmosfären, för att därefter uppnå negativa utsläpp. Målet är ambitiöst och i linje med Sveriges mål att gå före i det internationella klimatarbetet.

För att nå målet krävs en långsiktig och stabil politik som på ett effektivt sätt ställer om samhället till en mer hållbar utveckling. I skrivelse 2017/18:238 En klimatstrategi för Sverige redovisar regeringen sin syn på hur denna omställning ska ske. Utskottet noterar emellertid att Naturvårdsverket har granskat regeringens politik och kommit fram till att varken den nuvarande eller den planerade politiken når fram till riksdagens klimatmål. För inrikes transporter exempelvis kommer utsläppen att behöva minskas med ytterligare upp till 3 miljoner ton fram till 2030. Utskottet noterar också att de klimatpåverkande utsläppen i andra länder har ökat under de senaste åren till följd av svensk konsumtion.

Utskottet vill påminna om att styrmedel som gynnar teknikutveckling kan bidra till att tillväxt och minskade utsläpp går hand i hand. Genom en sådan inriktning för svensk klimatpolitik kan Sverige fortsätta att vara ett föregångsland inom klimatpolitiken och samtidigt bibehålla god internationell konkurrenskraft. Utskottet vill även påminna om att klimatpolitiken måste bygga på långsiktiga spelregler. På så sätt ges samhällets olika aktörer bättre möjlighet att inkludera klimataspekten i den strategiska planeringen av sin verksamhet. En sådan politik ger i sin tur mindre risk för att svensk klimatpåverkan flyttar utomlands.

Utskottet bedömer emellertid att dessa båda aspekter inte lyfts fram i tillräcklig utsträckning i regeringens presenterade klimatstrategi. Mot denna bakgrund ser utskottet god anledning att återigen betona att klimatpolitiken ska sträva efter minskade utsläpp med bibehållen god ekonomisk tillväxt samt bygga på långsiktiga spelregler som inte driver jobb eller utsläpp ur Sverige och EU. Detta bör tillkännages för regeringen. Därmed tillstyrker utskottet motionerna 2017/18:3730 (C, M, KD, L) yrkande 1 och 2017/18:4153 (C, M, L, KD) yrkande 1.

I fråga om de nationella klimatmålen framhåller utskottet att nuvarande fastställda mål har bred förankring i riksdagen, vilket är en förutsättning för att klimatpolitiken ska vara långsiktig och stabil. Det långsiktiga målet om nettonollutsläpp beslutades av riksdagen så sent som i juni 2017. Utskottet påminner nu som då om att målet överensstämmer med Miljömålsberedningens förslag, och utskottet ser ingen anledning att i dagsläget justera detta etappmål. Med bestämdhet vidhåller utskottet även sin tidigare uppfattning att en verkningsfull klimatpolitik kräver tydliga etappmål.

Med hänvisning till det anförda avstyrker utskottet motionerna 2017/18:3887 (SD) yrkande 15, 2017/18:4154 (SD) yrkande 10 och 2017/18:1141 (V) yrkande 16.

När det gäller frågan om huruvida Sverige bör presentera ett nationellt klimatbidrag (INDC) som går längre än det EU-gemensamma bidraget noterar utskottet följande. EU:s medlemsstater har genom demokratiska beslut enats om att det bindande målet om att växthusgasutsläppen senast 2030 ska ha minskat med minst 40 procent jämfört med 1990 års nivåer ska vara unionens

och medlemsstaternas bidrag inom ramen för Parisavtalet. Samtidigt noterar utskottet att IPCC under hösten 2018 ska presentera sin en-och-en-halv-gradsrapport. Utskottet välkomnar att regeringen driver att samtliga avtalets parter måste kunna uppdatera sina åtaganden i ljuset av den rapporten. Motion 2017/18:1141 (V) yrkande 6 kan därmed lämnas utan vidare åtgärd.

Koldioxidläckage

Enligt det generationsmål för miljöarbetet som beslutats av riksdagen ska vi till nästa generation lämna över ett samhälle där de stora miljöproblemen i Sverige är lösta, utan att orsaka ökade miljö- och hälsoproblem utanför Sveriges gränser. Det är därför grundläggande att klimatpåverkan i andra länder till följd av svensk konsumtion begränsas i största möjliga mån.

Utskottet noterar med tillfredsställelse att regeringen vidtagit åtgärder för att driva utvecklingen i denna riktning. Till exempel är den övergripande strategin för hållbar konsumtion en viktig utgångspunkt. Regeringen har även beslutat om att annullera över 5 miljoner ton utsläppsutrymme, vilket motsvarar hälften av Sveriges årliga utsläpp från biltrafiken. Därtill har Naturvårdsverket i uppdrag att utveckla mätmetoder och nya mått för de områden där det finns potential att minska de konsumtionsbaserade utsläppen. Utskottet förutsätter att det kommande underlaget kommer att tjäna som utgångspunkt vid utformningen av fortsatta åtgärder.

Med hänvisning till de åtgärder som regeringen redan vidtagit för att motverka koldioxidläckage, och förutsatt att detta arbete fortsätter, anser utskottet att motionerna 2017/18:4154 (SD) yrkande 3, 2017/18:3730 (C, M, KD, L) yrkande 8 och 2017/18:4153 (C, M, L, KD) yrkande 4 kan lämnas utan vidare åtgärd.

Beräkning av klimatutsläpp

I fråga om bokföring av klimatutsläpp påminner utskottet om att svenska myndigheter använder internationellt beslutade beräkningsmodeller av territoriella utsläpp för att följa upp klimatmålen som satts upp inom FN och EU och nationellt. Produktions- och konsumtionsbaserade utsläppsberäkningar används som kompletterande metoder. Utskottet påminner även om att Naturvårdsverket under året arbetar med att utveckla mätmetoder för att få mer tillförlitlig statistik över de utsläpp av växthusgaser som sker i andra länder till en följd av svensk konsumtion. Vid sidan av mätmetoder ska Naturvårdsverket bedöma om det finns andra indikatorer än konsumtionsutsläpp som kan användas för att följa upp konsumtionens klimatpåverkan.

Utskottets sammantagna bedömning är att nuvarande beräkningsmodeller av svenska klimatutsläpp redan möjliggör en adekvat uppföljning av miljömålen. Utskottet bedömer också att regeringen redan aktivt integrerar beräkningar av konsumtionsbaserade utsläpp i sin nationella och internationella klimatpolitik. Därmed anser utskottet att motionerna 2017/18:3352

(M) yrkande 2 samt 2017/18:1141 (V) yrkandena 8 och 9 kan lämnas utan vidare åtgärd.

Även motion 2017/18:4148 (-) yrkandena 1–4 avstyrks. Så som motionen får förstås är den med hänvisning till redovisningen ovan i allt väsentligt redan tillgodosedd.

Utvärdering och analys av svensk klimatpolitik m.m.

I likhet med regeringen anser utskottet att klimatfrågan är komplex, vilket kräver en politisk hantering som ständigt utvärderas i ljuset av nya vetenskapliga rön. Det råder emellertid ingen tvekan om att klimatpolitiken redan i dagsläget ställs under noga avvägning och analys. Utskottet vill särskilt framhålla det nyligen inrättade Klimatpolitiska rådet som är ett oberoende och tvärvetenskapligt expertorgan. Rådet har bl.a. till uppgift att belysa effekter av beslutade och föreslagna styrmedel från ett brett samhällsperspektiv samt bidra till en ökad diskussion i samhället om klimatpolitiken. Utskottet föreslår att motionerna 2017/18:4154 (SD) yrkandena 2 och 11, 2017/18:3887 (SD) yrkande 5 och 2017/18:3524 (SD) avslås med hänvisning till det ovan anförda.

I fråga om tilldelning av utsläppsätter på individnivå vill utskottet framhålla att svensk klimatpolitik bygger på generella ekonomiska styrmedel, och som motionärerna själva framför är det osäkert huruvida ett ransonerings-system skulle ha effekt på klimatarbetet. Därtill råder det stor osäkerhet i fråga om hur ett sådant system skulle administreras. Utskottet ser därmed ingen anledning till att en utredning specifikt om koldioxidransonering borde prioriteras i dagsläget och avstyrker därför motion 2017/18:1141 (V) yrkande 20.

Horisontella styrmedel

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bifaller två motionsyrkanden om att dubbla styrmedel är problematiskt och bör undvikas.

Riksdagen avslår motionsyrkanden om klimatintegrering, klimat-anpassning, kostnadseffektiva styrmedel, prissättning av utsläpp samt utformning av system för tekniska landvinningar.

Jämför reservation 23 (L), 24 (L), 25 (S, MP, V), 26 (M, C, L, KD), 27 (M, C, L, KD) och 28 (C).

Skrivelsen

Klimatintegrering och klimatanpassning

I skrivelsen framför regeringen att den delar Miljömålsberedningens bedömning om att klimat- och miljöfrågorna behöver fortsätta integreras i arbetet i alla politikområden och sektorer och på alla nivåer i samhället.

Regeringen menar att en förutsättning för detta är att det görs konsekvensanalyser av effekterna på klimatet inom de politikområden där så är relevant.

Vidare anser regeringen att förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning bör ses över. En utgångspunkt i översynen är bl.a. att säkerställa att det ställs krav på att konsekvenser för klimatet ska analyseras där så är relevant. Regeringen anser att även kommittéförordningen (1998:1474) bör ses över. När nya eller befintliga samhällsmål tas fram eller ses över bör hänsyn tas till miljö och klimat där så är relevant, t.ex. genom att analysera och utforma samhällsmålen i förhållande till klimatlagen (2017:720) och det klimatpolitiska ramverket i övrigt.

Som skäl för denna bedömning framför regeringen bl.a. följande. De miljömål som beslutats av riksdagen är sektorsövergripande. Regeringen konstaterar att aktörer inom alla samhällsområden och på alla nivåer behöver delta för att miljömålen ska kunna nås. En utgångspunkt är därför att miljökonsekvenser ska analyseras och ingå i beslutsunderlag inom alla politikområden där så är relevant. Denna utgångspunkt är väsentlig inte minst för möjligheten att nå klimatmålen. Det svenska samhället ställer om för att klara de globala och nationella klimatmålen. Samhällsomställningen kommer att påverka alla sektorer och beröra samtliga samhällsaktörer. För att säkerställa att regeringens arbete bidrar till att uppnå klimatmålen och för att undvika konflikt mellan skilda intressen behöver det klimatpolitiska arbetet vara samordnat och integrerat med regeringens övriga arbete inom samtliga politikområden.

Regeringen anser att den redan i dag arbetar aktivt med att integrera klimat och miljö i viktiga politikområden och utgiftsområden. Inte desto mindre anser regeringen att Regeringskansliets interna processer och styrningen av myndigheter ska fortsätta utvecklas för ett mer integrerat miljö- och klimatarbete i samhället. I Statens ägarpolicy har regeringen slagit fast att bolag med statligt ägande ska agera föredömligt inom området hållbart företagande och i övrigt agera på ett sådant sätt att de åtnjuter offentligt förtroende. Av Statens ägarpolicy framgår att det för staten som ägare är av särskild vikt att bolag med statligt ägande arbetar för en minskad klimat- och miljöpåverkan genom en hållbar och giffri resursanvändning för att generationsmålet, miljökvalitetsmålen och Parisavtalet ska uppnås. Regeringen bedriver det klimatpolitiska arbetet på ett sätt som ger förutsättningar för klimatpolitiska och budgetpolitiska mål att samverka med varandra. Bildandet av Miljömålsrådet med fokus på åtgärder är en del i regeringens arbete för miljöintegrering liksom initiativet Fossilfritt Sverige där näringslivet ingår.

Regeringen framhåller vidare att den har utvecklat ett ramverk för välbefinningsmått som kompletterar BNP för att belysa ekonomins långsiktiga hållbarhet och människors livskvalitet utifrån ekonomiska, sociala och ekologiska aspekter. Indikatorerna presenterades i en särskild bilaga i 2017 års vårproposition. Arbetet med att utveckla ramverket har bl.a. tagit avstamp i Utredningen om mått på livskvalitet (SOU 2015:56), det nationella

miljömålssystemet, målen i FN:s globala mål för hållbar utveckling – Agenda 2030 och ett regeringsuppdrag till SCB om att ta fram förslag på indikatorer för att belysa ekonomins långsiktiga hållbarhet och människors livskvalitet. Från och med 2017 års ekonomiska vårproposition kommer regeringen att vartannat år även inkludera en miljöbilaga som ger en fördjupad bild av hur regeringen arbetar med frågan.

I fråga om klimatanpassning bedömer regeringen att eftersom konsekvenserna av klimatförändringarna märks redan i dag och kommer att bli alltmer påtagliga under åren som kommer, behöver också arbetet med att klimatanpassa samhället utvecklas. Regeringen har tagit steg för att stärka det nationella arbetet med klimatanpassning. Den 8 mars 2018 beslutade regeringen att överlämna en proposition med förslag på en strategi för klimatanpassning till riksdagen, proposition 2017/18:163 (propositionen behandlas i detta betänkande). Regeringen framför att dess mål för samhällets anpassning till ett förändrat klimat är att utveckla ett långsiktigt hållbart och robust samhälle som aktivt möter klimatförändringar genom att minska sårbarheter och ta till vara möjligheter.

Klimatpolitikens styrmedel

I skrivelsen anför regeringen att den skapar politik i enlighet med en s.k. klimatprincip enligt vilken det ska vara lätt att göra rätt, och att det ska vara billigare att vara miljövän och dyrare att släppa ut. På så sätt ska klimatprincipen ge långsiktig och tydlig vägledning till individer, företag, kommuner och landsting inför investeringsbeslut i omställningen till ett fossilfritt Sverige.

Regeringen anför att flera av de styrmedel och åtgärder som beskrivs i strategin har positiv inverkan även på andra miljö kvalitetsmål, exempelvis Frisk luft, God bebyggd miljö och Bara naturlig försurning. På samma sätt finns risk för målkonflikter mellan klimatmålen och andra miljö kvalitetsmål. Enligt riksdagens beslut ska miljö kvalitetsmålet Begränsad klimatpåverkan uppnås på ett sådant sätt och i en sådan takt att den biologiska mångfalden bevaras, livsmedelsproduktionen säkerställs och andra mål för hållbar utveckling inte äventyras.

Enligt regeringen behövs långsiktig styrning mot de klimatpolitiska målen för fortsatt omställning. Den samlade styrningen ska skapa förutsättningar för att nå etappmålen inklusive det långsiktiga klimatmålet till 2045 till en så låg kostnad som möjligt för samhället och utan att orsaka ökande utsläpp utanför Sveriges gränser. Utöver nya och förstärkta styrmedel som ökar kostnaden för att förorena och underlättar klimatsmarta investeringar, har regeringen tagit initiativ för att öka engagemanget bland aktörer i hela samhället. Ett sådant initiativ är Fossilfritt Sverige. Genom Fossilfritt Sverige (dir. 2016:66) har regeringen stärkt dialogen med näringsliv, kommuner, andra offentliga aktörer och det civila samhället. En särskild samordnare har tillsatts, och i dag är nära

300 aktörer anslutna till nätverket. Även inom ramen för andra initiativ främjar regeringen dialog och samverkan med berörda aktörer.

Ett annat exempel på hur regeringen vill understödja omställning i hela samhället är de insatser som regeringen har genomfört för att få finansmarknaden att investera mer hållbart. Sedan 2016 är hållbarhet en del av målen för finansmarknadsområdet. Regeringen är övertygad om att såväl individuella sparare som professionella investerare bryr sig om hur kapitalet används under tiden det genererar avkastning. En viktig utgångspunkt för regeringens arbete är att förbättra möjligheten för individer och investerare att fatta medvetna val och bidra till en ansvarsfull utveckling, t.ex. genom miljömärkning av fonder. Pensionsgruppen, en blocköverskridande arbetsgrupp som består av företrädare för de partier som står bakom pensionsöverenskommelsen, har kommit överens om att premiepensionens kapital ska förvaltas på ett hållbart sätt. Ett förslag på att endast fonder med hållbarhetsarbete ska få tillträde till premiepensionens fondtorg remitterades den 19 december 2017.

Regeringen redovisar att den även infört Bränslebytet, en reform bestående av ett reduktionspliktssystem i kombination med ändrade skatteregler som regeringen bedömer kommer att leda till minskade utsläpp från bensin och dieselbränslen genom ökad inblandning av biodrivmedel. Regeringen påminner om att EU:s statsstödsregelverk påverkar möjligheterna att utforma effektiva styrmedel, exempelvis beskattning av fossila respektive förnybara drivmedel. Regeringen anför att Sverige därför bör fortsätta att verka för att energiskattedirektivet och andra relevanta EU-rättsakter ska möjliggöra och inte hindra effektiva styrmedel, som t.ex. miljöskatter. Regeringen anser att det är viktigt att verka för en global prissättning av växthusgasutsläpp och för att fasa ut subventioner till fossila bränslen.

Som skäl till regeringens bedömningar anför den bl.a. följande: Sverige har haft koldioxidskatt på fossila bränslen sedan 1991. Koldioxidskatten har varit ett av de huvudsakliga instrumenten för att åstadkomma kostnadseffektiva minskningar av växthusgasutsläppen som kommer att omfattas av ESR bl.a. när det gäller transporter, fjärrvärme och industrin utanför EU ETS. Regeringen redovisar att Sverige t.ex. har högst andel hållbara biodrivmedel i transportsektorn i EU, vilket enligt regeringen bl.a. följer av de skattemässiga förutsättningarna för hållbara biodrivmedel. Regeringen redovisar att den samlade utsläppsminskningen genom användning av biodrivmedel i Sverige beräknades uppgå till 3,9 miljoner ton koldioxid under 2016 enligt Energimyndigheten, en ökning med nästan 40 procent jämfört med 2015.

Därtill anser regeringen att de aktuella EU-regelverken bör ge medlemsstaterna större handlingsutrymme när det gäller utformningen av kostnadseffektiva styrmedel för att minska utsläppen i den icke handlande sektorn (ESR). Regeringen framhåller att den driver ett långsiktigt påverkansarbete för att globalt främja prissättning av växthusgasutsläpp genom exempelvis aktiv medverkan i Carbon Pricing Leadership Coalition och i FN:s skattekommitté. Regeringen verkar samtidigt för att globalt fasa ut subventioner till fossila bränslen.

Prissättning av utsläpp av växthusger

I skrivelsen framhåller regeringen att basen för omställningen till en cirkulär ekonomi är tydliga styrmedel inklusive prissättning av utsläpp. Regeringen bedömer att koldioxidskatten bidrar till en kostnadseffektiv minskning av utsläppen och även i fortsättningen bör utgöra en grund för styrningen av de utsläpp som kommer att omfattas av ESR. Stimulanser och ekonomiska styrmedel bör användas för att ställa om det svenska samhället och för att miljöskatternas styrande effekt ska öka. Väl avvägda och väl utformade miljöskatter gör att miljö kvalitetsmålen kan nås på ett kostnadseffektivt sätt.

Regeringen påminner återigen om att den också infört Bränslebytet, och att Sverige bör fortsätta att verka för att energiskattedirektivet och andra relevanta EU-rättsakter ska möjliggöra och inte hindra effektiva styrmedel, som t.ex. miljöskatter. Regeringen anser vidare att det är viktigt att verka för en global prissättning av växthusgasutsläpp och för att fasa ut subventioner till fossila bränslen. Vidare behöver EU ETS skärpas, bl.a. genom att minska det totala utsläppsutrymmet.

Näringspolitik, forskning och innovation

Minskade utsläpp av växthusgaser är enligt regeringen en förutsättning för framtida svensk konkurrenskraft. Sveriges ambition att vara ett föregångsland i klimatomställningen bör därför vara vägledande för närings- och innovationspolitiken. Det finns enligt regeringen potential att i större utsträckning nyttja befintliga företagsstöd för att stödja näringslivets klimatomställning, och regeringen har därför gett Vinnova i uppdrag att redogöra för hur myndighetens stöd till forskning och utveckling samt innovation bidrar till minskad klimatpåverkan samt hur myndighetens framtida insatser kan fortsätta att bidra till minskad klimatpåverkan.

Regeringen framhåller att samspelet mellan offentliga och privata aktörer är viktigt för att åstadkomma tekniksiften och en strukturomvandling som leder till att klimatmålen nås. Av denna anledning har regeringen tagit initiativ till flera satsningar för att öka samverkan mellan stat och näringsliv och till att stärka företagets konkurrenskraft och omställningsförmåga.

Regeringen anför bl.a. följande skäl för sin bedömning i frågan: Huvudinriktningen i svensk näringspolitik bör vara att skapa förutsättningar för en hållbar tillväxt. En ekonomi i balans och goda förutsättningar för befintliga och nya företag är avgörande. Att lyckas kombinera minskade utsläpp av växthusgaser och annan miljöpåverkan med bibehållen konkurrenskraft och jobbskapande är centralt. Sverige kan genom ökad utvinning av råvaror, export av förnybar energi samt klimateffektiva produkter och tjänster bidra till att världen globalt minskar växthusgasutsläppen. För att nå det långsiktiga klimatmålet till 2045 anser regeringen att alla relevanta politikområden behöver bidra till klimatomställningen, och näringspolitiken har här en central roll. Stat och kommun har en viktig roll i närings- och innovationspolitiken och särskilt vid omfattande tekniksiften.

Regeringen redovisar att den i januari 2016 presenterade Smart industri – en nyindustrialiseringsstrategi för Sverige. Strategin syftar till att stärka företagens omställningsförmåga och konkurrenskraft. I juni 2016 presenterades den första handlingsplanen, och i december 2017 presenterades en andra uppdaterad och utökad handlingsplan. Handlingsplanen ska bl.a. bidra till att stimulera utveckling, spridning och användning av den digitala teknik som har högst potential att leda industrins omvandling, ta till vara potentialen i nya digitala och andra tekniker för omställningen mot en fossilfri och cirkulär ekonomi samt utveckla nya eller förbättra existerande tekniker, varor och tjänster med avseende på kraftigt minskade utsläpp. Regeringen har även inrättat Industriklivet för att stödja utvecklingen av morgondagens klimatsmarta lösningar.

Motionerna

Klimatintegrering och klimatanpassning

I partimotion 2017/18:2820 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 2 framhåller Motionärerna att vägen mot ett klimatsmart samhälle kräver långsiktiga, strukturella investeringar som kommer många till del och som bidrar till omställningen mot ett klimatsmartare samhälle. Det kan handla om biogasanläggningar och metangasreducering inom jordbruket eller cykelinfrastruktur för att underlätta cykelpendling.

I samma motion yrkande 3 anförs att det finns behov av en lång rad insatser där klimat- och miljöanpassningar gör som mest nytta, bl.a. inom områden som transport, energi och industri samt jord- och skogsbruket.

Klimatpolitikens styrmedel

Ett antal motionsyrkanden handlar om utformningen av klimatpolitikens styrmedel. I motion 2017/18:4153 av Kristina Yngwe m.fl. (C, M, L, KD) yrkande 2 föreslås att klimatpolitiken baseras på styrmedel som på ett kostnadseffektivt sätt kan uppnå de utsläppsmål som riksdagen beslutat om. Motionärerna betonar vikten av att utforma styrmedel som på ett effektivt sätt leder till minskade utsläpp utan att innebära onödigt slöseri med skattemedel. Genom att införa styrmedel som gynnar teknikutveckling kan tillväxt och minskade utsläpp gå hand i hand. Därmed kan Sverige visa internationellt ledarskap och visa vägen för andra länder att följa efter.

Enligt yrkande 3 i samma motion framhåller motionärerna att dubbla styrmedel är problematiskt. Motionärerna påpekar att flera av de initiativ som regeringen beskriver i skrivelse 2017/18:238 En klimatstrategi för Sverige, t.ex. flygskatten och Industriklivet, är riktade mot sektorer som redan omfattas av EU ETS. Eftersom dessa verksamheter omfattas av EU ETS menar motionärerna att åtgärderna inte kommer att leda till utsläppsminskningar på kort sikt. Motionärerna konstaterar därmed att användandet av dubbla styrmedel kan vara problematiskt.

Även i kommittémotion 2017/18:4154 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 4 anförs att dubbla styrmedel inom klimatpolitiken bör undvikas. Enligt motionärerna kännetecknas regeringens klimatpolitik i stor utsträckning av just dubbla styrmedel, t.ex. flygskatten och biodrivmedelssektorn. Flygsektorn omfattas redan av EU:s utsläppshandelssystem, och i biodrivmedelssektorn får vi inom kort en situation där styrmedel för nedsatt skatt på låginblandade biodrivmedel kvarstår trots att reduktionsplikten införs.

Prissättning av utsläpp av växthusger

Enligt kommittémotion 2017/18:3730 av Kristina Yngwe m.fl. (C, M, KD, L) yrkande 7 bör klimatåtgärder grundas i principen om att förorenaren betalar. Genom att göra det dyrare att släppa ut växthusgaser eller på andra sätt förorena miljön skapas signaler till konsumenter när produkter och tjänster som belastar miljön blir dyrare. Samtidigt skapas incitament för företagen att utveckla mindre miljöbelastande varor och tjänster.

I partimotion 2017/18:3686 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 24 framhålls vikten av effektiv prissättning på klimatutsläpp i Sverige, i EU och globalt. För att nå målen i Parisavtalet krävs det enligt Centerpartiet snabbare minskning av utsläppen än vad vi ser i dag och mer kraftfulla åtgärder. Det är därför centralt att utsläpp av klimatgaser prissätts effektivt, och de positiva erfarenheterna från koldioxidskatter, utsläppshandel och minskade fossilsubventioner behöver spridas och utvecklas internationellt.

Näringspolitik, forskning och innovation

I fråga om att utforma system för att premiera tekniska landvinningar som minimerar klimatstörande utsläpp anförs i motion 2017/18:4148 av Olle Felten m.fl. (-) yrkande 6 att åtgärder för att underlätta och premiera satsning på ny miljövänlig teknik bör prioriteras.

Tidigare behandling och kompletterande uppgifter

Klimatintegrering och klimatanpassning

I budgetpropositionen för 2018 (prop. 2017/18:1 utg.omr. 20 s. 35) framhåller regeringen att alla samhällets aktörer måste bidra och vidta åtgärder för att nå klimatmålen. Med initiativet Fossilfritt Sverige (dir. 2016:66) har regeringen stärkt dialogen med näringsliv, kommuner, andra offentliga aktörer och det civila samhället. I juli 2016 beslutade regeringen om att tillsätta en särskild samordnare för initiativet Fossilfritt Sverige (dir. 2016:66). Sedan dess har initiativet fortsatt att engagera, och i dag är 258 aktörer anslutna till nätverket, vilket är en uppgång från 177 aktörer i september 2016. Initiativet har lanserat olika utmaningar för företag, kommuner och organisationer. Hittills lanserade utmaningar är fossilfria transporter och solceller på taket med än så länge 37 respektive 36 anslutna aktörer. Initiativet arbetar även med workshoppar och samverkansgrupper för att stödja dess medlemmar i sitt arbete. Dialog och

samverkan med berörda aktörer sker också inom ramen för andra regeringsinitiativ, såsom det nationella skogsprogrammet.

Regeringen har inrättat Miljömålsrådet som en plattform för fler åtgärder och ett intensifierat arbete på alla nivåer i samhället för att nå Sveriges miljömål. Miljömålsrådet består av chefer för 17 myndigheter som är strategiskt viktiga för att de nationella miljömålen ska nås. Miljömålsrådet presenterar den 1 mars varje år åtgärder som myndigheterna åtar sig att genomföra för att öka takten i arbetet med att nå miljömålen. Miljömålsrådet ska slutredovisa sitt arbete den 18 oktober 2018.

I proposition 2017/18:163 Nationell strategi för klimatanpassning föreslår regeringen två ändringar i plan- och bygglagen (2010:900), PBL, som syftar till att förbättra beredskapen i kommunerna för klimatets förändring. I propositionen presenterar regeringen även en nationell strategi för klimatanpassning som syftar till att långsiktigt stärka klimatanpassningsarbetet och den nationella samordningen därav. Genom strategin möter regeringen också åligganden under Parisavtalet samt i EU:s strategi för klimatanpassning där en nationell strategi för klimatanpassning lyfts fram som ett centralt analytiskt instrument avsett att förklara och prioritera åtgärder och investeringar. Propositionen behandlas i detta betänkande.

Klimatpolitikens styrmedel

Av Miljömålsberedningens delbetänkande En klimat- och luftvårdsstrategi för Sverige (SOU 2016:47) framgår följande (s. 93 f.):

Svensk klimatpolitik har utvecklats successivt sedan slutet av 1980-talet och baseras på ett brett spektrum av styrmedel. Generella ekonomiska styrmedel som energi- och koldioxidskatter utgör centrala inslag i strategin. Dessa styrmedel har i många fall kompletterats med riktade insatser för att bland annat understödja teknikutveckling och marknadsintroduktion samt för att undanröja barriäreffekter. Detta har skett genom exempelvis demonstrationsprojekt, teknikupphandling, investeringsbidrag och skattenedsättningar.

Även administrativa styrmedel i form av regelgivning på avfallsområdet och inom fysisk planering har varit viktiga verktyg i det svenska klimatarbetet. På senare år har de EU-gemensamma styrmedlen, främst systemet för handel med utsläppsrätter, men även EU-direktiv om t.ex. utsläppskrav på nya bilar, fått en alltmer betydelsefull roll. Tidigare beslut om utformningen av samhällsplaneringen i Sverige har i hög grad satt ramarna inom vilken dagens styrmedel kan verka i. Särskilt utbyggnaden av fjärrvärmenät, kollektivtrafiksystem och koldioxidfri elproduktion har haft betydelse.

[...] En tydlig utveckling inom det internationella klimatarbetet är att insatser riktas mer mot bredare ansatser på lands- eller sektornivå i syfte att åstadkomma omställning och möjliggöra storskaliga utsläppsminskningar. Det kan röra sig om styrmedel som gör att ett pris sätts på utsläpp, till exempel genom skatter, utsläppshandel och sektorsbaserade insatser. Det kan också handla om styrmedel som på annat sätt skapar drivkrafter att minska utsläppen, till exempel teknikstandarder eller utfasning av subventionering av fossila bränslen. Gemensamt är att man vill rikta

stödet mot åtgärder som bidrar till systemomställning och som ger förutsättningar för andra länder att ta efter och göra liknande insatser.

I budgetpropositionen för 2018 (prop. 2017/18:1 Förslag till statens budget, finansplan och skattefrågor s. 436) föreslår regeringen höjningar av koldioxidskatten i värmesektorn i syfte att minska utsläppen av koldioxid från svenska anläggningar och bidra till en globalt hållbar utveckling samt för att lägga grunden till en omställning till nettonoll-utsläpp till 2045. Flera remissinstanser framför synpunkterna att de föreslagna åtgärderna inte påverkar de totala utsläppen inom EU ETS, att det är principiellt fel med dubbla styrmedel, dvs. att värmeföretagen möts av både ett pris på utsläppsrätter och en koldioxidskatt samt att en omställning till fossilfria bränslen redan pågår inom branschen. Regeringen gör emellertid bedömningen att det i ljuset av de nationella klimatmål som riksdagen beslutat om är angeläget att arbeta för att sänka utsläppen från svenska anläggningar och parallellt bedriva arbete för en skärpning av EU ETS. Förslagen bedöms som ändamålsenliga i detta avseende. Med dessa mål för ögonen anser regeringen att skälen för förslagen inte kan anses vara oklara, något som Konjunkturinstitutet har framfört.

Det bindande målet om att senast 2030 minska växthusgasutsläppen från hela ekonomin med minst 40 procent jämfört med 1990 fastställdes av Europeiska rådet i oktober 2014. Målet ska uppnås gemensamt av unionen på det mest kostnadseffektiva sättet, och alla sektorer inom ekonomin bör bidra till att uppnå dessa utsläppsminskningar. Det reformerande EU ETS-direktivet innebär att en s.k. marknadsstabiliseringsreserv (MSR) införs för att begränsa antalet utsläppsrätter på marknaden och därmed dämpa prisvolatiliteten i systemet (se närmare redovisning om EU ETS ovan).

Konjunkturinstitutet (KI) har på uppdrag av regeringen analyserat under vilka förutsättningar och i vilken utsträckning nationella åtgärder påverkar det totala utsläppsutrymmet inom EU ETS när löpande annulleringar ur marknadsstabilitetsreserven genomförs. Uppdraget innefattar även en analys av vilka faktorer som avgör om nationella åtgärder leder till minskade utsläpp inom EU eller inte och vilka av dessa som är dominerande. Specialutredningen presenterades den 30 april 2018. Sammanfattningsvis konstaterar KI att den automatiska annulleringen av utsläppsrätter innebär att Sverige genom lokala och nationella åtgärder påverkar den totala mängden utsläpp som ingår i EU:s handel med utsläppsrätter. Det kräver emellertid att de nationella åtgärderna snabbt leder till svenska utsläppsminskningar, och därför kan t.ex. åtgärder som medför att aktörer snabbt byter till fossilfria bränslen vara aktuella. Systemet gör att svenska åtgärder kan påverka utsläppen så länge som antalet utsläppsrätter i omlopp överstiger 833 miljoner. Är antalet lägre fungerar systemet precis som tidigare – en minskning av utsläppen från den svenska handlande sektorn innebär att andra länder släpper ut i stället eller att utsläppen görs vid ett annat tillfälle. Den nya ordningen kan däremot inte motivera långsiktiga justeringar av svensk klimatpolitik.

I budgetpropositionen för 2018 (prop. 2017/18:1 utg.omr. 18 s. 148) påpekar regeringen att utsläpp från industrins förbränning och processer utgör omkring en tredjedel av de samlade utsläppen i Sverige, och att en stor del av de direkta utsläppen för industrin kommer från några särskilt energi- och koldioxidintensiva branscher. De flesta av dessa branscher har en stor andel processrelaterade växthusgasutsläpp som är svåra att minska. För att stödja tekniksprång som minskar de processrelaterade utsläppen i dessa branscher inför regeringen Industriklivet som består av stöd både till förstudier och till investeringar. Det övergripande syftet är att åstadkomma tekniksprång som är nödvändiga för att på längre sikt åstadkomma väsentliga utsläppsminskningar, inte utsläppsminskningar på marginalen i närtid. I december 2017 beslutade riksdagen om att anvisa 300 000 000 kronor för 2018 till anslaget 1:20 Industriklivet inom utgiftsområde 20 (prop. 2017/18:1, bet. 2017/18:MJU1, rskr. 2017/18:115).

Enligt uppgift från Miljö- och energidepartementet får reduktionsplikten inte kombineras med skattebefrielse för samma volymer, dvs. en faktisk liter biodiesel får inte omfattas av både reduktionsplikten och skattenedsättning. Däremot kan man ha reduktionsplikt för de volymer som blandas med bensin och diesel och skattebefrielse för de volymer som säljs som rena biodrivmedel. På så sätt används olika styrmedel för olika produkter i stället för s.k. dubbla styrmedel.

Prissättning av utsläpp av växthusger

I artikel 191.2 i EUF-fördraget föreskrivs att unionens politik ska bygga på principen att förorenaren bör betala, och på denna grund föreskrivs i EU ETS en övergång mot full auktionering. Principen framgår även av 2 kap. 3 § miljöbalken: Alla som bedriver eller avser att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd ska utföra de skyddsåtgärder, iakttä de begränsningar och vidta de försiktighetsmått i övrigt som behövs för att förebygga, hindra eller motverka att verksamheten eller åtgärden medför skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön. I samma syfte ska vid yrkesmässig verksamhet användas bästa möjliga teknik. Dessa försiktighetsmått ska vidtas så snart det finns skäl att anta att en verksamhet eller åtgärd kan medföra skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön.

Utskottets ställningstagande

Klimatintegrering och klimatanpassning

Liksom regeringen anför i skrivelsen anser utskottet att klimat- och miljöfrågorna behöver integreras i alla politikområden och sektorer och på alla nivåer i samhället för att Sverige ska kunna nå de utsläppsmål som har beslutats av riksdagen. Samtidigt som utskottet med tillfredsställelse noterar att regeringen och dess myndigheter redan i dag arbetar aktivt för att integrera klimat- och miljöhänsyn i viktiga politikområden, förutsätter utskottet att

sådana ansträngningar fortsätter. Därtill vill utskottet framhålla att regeringen föreslagit ändringar i plan- och bygglagen (2010:900) som syftar till att förbättra beredskapen i kommunerna för klimatets förändring. Regeringen har även presenterat en nationell strategi för klimatanpassning som syftar till att långsiktigt stärka klimatanpassningsarbetet och den nationella samordningen därav. Mot denna bakgrund bedömer utskottet att motionerna 2017/18:2820 (L) yrkandena 2 och 3 kan lämnas utan vidare åtgärd. Motionsyrkandena avstyrks.

Klimatpolitikens styrmedel

Utskottet vill inledningsvis framhålla att flera verksamheter i Sverige omfattas av EU:s utsläppshandelssystem (EU ETS). Utskottet framhåller vidare att flera av de åtgärder som regeringen beskriver i skrivelse 2017/18:238 En klimatstrategi för Sverige, t.ex. flygskatten och Industriklivet, är riktade mot sektorer inom EU ETS.

Utskottet anser att regeringens användning av sådana s.k. dubbla styrmedel kan ifrågasättas. Å ena sidan kan subventionering av utsläppsreducerande åtgärder inom sådana sektorer leda till utsläppsminskningar. Å andra sidan kommer de aktörer som subventioneras att kunna sälja utsläppsrätter, eller undvika att köpa lika många. Detta innebär i praktiken inte en utsläppsminskning, utan en omförflyttning av medel från skattebetalarna till de aktuella sektorerna. Därmed är det osäkert om regeringens planerade klimatåtgärder verkligen kommer att leda till de avsedda utsläppsminskningarna.

Mot denna bakgrund konstaterar utskottet att användandet av dubbla styrmedel kan vara problematiskt och att sådana styrmedel därför bör undvikas. Detta bör tillkännages för regeringen. Därmed bifaller utskottet motionerna 2017/18:4153 (C, M, L, KD) yrkande 3 och 2017/18:4154 (SD) yrkande 4.

I fråga om utformningen av kostnadseffektiva styrmedel välkomnar utskottet att regeringen arbetar enligt devisen att det ska vara lätt att göra rätt och att det ska vara billigare att vara miljövän och dyrare att släppa ut. Utskottet välkomnar att regeringen ständigt strävar efter att utveckla och förstärka styrmedel som ökar kostnaden för att förorena och underlättar klimatsmarta investeringar. Utskottet välkomnar också att regeringen verkar för att relevanta EU-regelverk ska ge medlemsstaterna större handlingsutrymme när det gäller utformningen av effektiva styrmedel för att minska utsläppen i den icke handlande sektorn.

Med hänvisning till det anförda bedömer utskottet att motion 2017/18:4153 (C, M, L, KD) yrkande 2 kan lämnas utan vidare åtgärd.

Prissättning av utsläpp av växthusger

Utskottet konstaterar att principen om att förorenaren bör betala redan fastställs i såväl europeisk som svensk rätt. Utskottet påminner också om att principen är vägledande i utformningen av styrmedel. Utskottet avstyrker

motion 2017/18:3730 (C, M, KD, L) yrkande 7 eftersom den i all väsentligt kan anses tillgodosedd.

När det gäller prissättning av utsläpp framhåller utskottet att en effektiv prissignal är av grundläggande betydelse för att omställningen till en cirkulär ekonomi ska kunna ske. Utskottet välkomnar att regeringen internationellt driver på för en global prissättning och inom EU för att energiskattedirektivet och andra relevanta rättsakter ska möjliggöra och inte hindra effektiva styrmedel. Därtill noterar utskottet med tillfredsställelse att regeringen ständigt verkar för att sänka det totala utsläppsutrymmet inom EU ETS. Motion 2017/18:3686 (C) yrkande 24 kan lämnas utan vidare åtgärd med hänvisning till det arbete som redan pågår.

Näringspolitik, forskning och innovation

Utskottet har ingen annan uppfattning än den som framförs i motion 2017/18:4148 (-) yrkande 6 om att tekniska landvinningar som minimerar klimatstörande utsläpp bör premieras och konstaterar att flera initiativ för att underlätta teknisk utveckling redovisas i skrivelsen. Utskottet är med det anförda inte berett att föreslå någon ytterligare åtgärd med anledning av motionen, som därmed avstyrks i berörd del.

El- och värmeproduktion

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår en motion om solceller och elcertifikatssystemet.
Jämför reservation 29 (SD).

Skrivelsen

Energisystemets utformning har enligt skrivelsen en central betydelse för möjligheten att genomföra en effektiv klimatpolitik. En omställning till nettonollutsläpp av växthusgaser i Sverige senast 2045 medför utmaningar och möjligheter för energisystemet.

För att främja förnybar elproduktion är elcertifikatssystemet det huvudsakliga stödsystemet. Elcertifikatssystemet bedöms vara ett effektivt stödsystem för att främja förnybar elproduktion eftersom det leder till konkurrens mellan olika projekt och olika produktionstekniker samt eftersom elcertifikatspriset bestäms av utbud och efterfrågan. Regeringen fortsätter också att stimulera utbyggnaden av solceller och energilagring genom ett riktat stöd för att främja teknik som ännu inte är tillräckligt konkurrenskraftig för att stå på egna ben.

Den 1 juli 2017 infördes efter förslag från regeringen (prop. 2016/17:141) en ny skattenedsättning som innebär att energiskatten på förnybar el, inklusive solel, som framställs i små anläggningar på den plats där elen förbrukas sänks

till 0,5 öre per kilowattimme, dvs. med över 98 procent. Skattebefrielsen uppnås genom ett avdrag för energiskatt på el. I proposition 2017/18:197 Fler bygglovsbefriade åtgärder har regeringen föreslagit att det inte ska krävas bygglov för att på en byggnad inom ett detaljplanelagt område montera solcellspaneler och solfångare som följer byggnadens form, i syfte att bl.a. underlätta och påskynda omvandlingen till förnybar el.

Motionen

Enligt kommittémotion 2017/18:4154 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 5 bör elcertifikatssystemet och stödet till solceller snarast avvecklas. Elcertifikatssystemet och de olika formerna av stöd till solceller är exempel på åtgärder som gör mer skada än nytta enligt motionärerna. Motionärerna menar att stödet till solcellssektorn är besynnerligt mot bakgrund av att solcellspaneler orsakar större utsläpp av växthusgaser i ett livscykelperspektiv än vad genomsnittet är för annan elproduktion.

Tidigare behandling och kompletterande uppgifter

I proposition 2017/18:99 Vårändringsbudget för 2018 föreslår regeringen att ytterligare medel om 170 miljoner kronor tillförs för att förstärka investeringsstödet för solceller och för att ge länsstyrelserna möjlighet att omhänderta och snabbare besluta om ansökningar för detsamma. Detta innebär att investeringsstödet för 2018 sammantaget kommer att uppgå till över 1 miljard kronor, vilket innebär en ökning med närmare 20 gånger jämfört med 2014.

I betänkande 2017/18:NU9 avstyrkte näringsutskottet ett motionsyrkande om att fasa ut elcertifikatssystemet. Ett motionsyrkande om att avveckla elcertifikatssystemet avstyrktes av utskottet våren 2017 i samband med behandlingen av regeringens proposition Nytt mål för förnybar el och kontrollstation för elcertifikatssystemet 2017 (prop. 2016/17:179, bet. 2016/17:NU20). Även hösten 2017 avstyrkte utskottet ett motionsyrkande om att avveckla investeringsstödet till solceller (bet. 2017/18:NU3).

När det gäller stöd till solel kan det även noteras att näringsutskottet nyligen behandlat regeringens skrivelse 2017/18:181 Riksrevisionens rapport om det samlade stödet till solel och tre följdmotioner om stöd till solel (bet. 2017/18:NU18). Utskottet noterade att regeringen avser att utförligt redovisa motiv till och effekter av det samlade stödet till solel och att arbete pågår för att förenkla förfarandena som rör stödet till solel. Utskottet anförde följande.

När det gäller vilken typ av inriktning stödet till solel bör ha i fortsättningen vill utskottet framhålla att det huvudsakliga styrmedlet för att öka andelen förnybar el är elcertifikatssystemet. Det är för ändamålet både ett kostnadseffektivt och teknikneutralt styrmedel. Den förlängning och utökning av elcertifikatssystemet som riksdagen ställde sig bakom i juni 2017 är ett viktigt steg för att nå energiöverenskommelsens mål 100 procent förnybar elproduktion 2040.

Vidare kan utskottet konstatera att flera av de stöd som berör solet har införts med syfte att förenkla för mikroproduktion av förnybar el, vilket kan bidra till ökad tillförsel av förnybar el och aktivare småskaliga elkunder och elproducenter. I sammanhanget noterar utskottet att Energimyndigheten har redovisat en strategi för hur tillförseln av solet ska kunna öka och bidra till målet 100 procent förnybar elproduktion och att myndigheten i sitt regleringsbrev för 2018 fått i uppdrag att utveckla och tillhandahålla en lättanvänd informationsplattform för solet som gör det enklare för den som vill installera solceller. Plattformen ska utgöra ett nav för offentlig information som är relevant för aktörer som står i begrepp att installera solceller. Regelförenklade åtgärder när det gäller utbyggnad av solelproduktion föreslås även i propositionen Fler bygglovsbefriade åtgärder som behandlas av riksdagen senare under våren 2018.

Utskottets ställningstagande

Som redovisats ovan har näringsutskottet vid upprepade tillfällen under innevarande mandatperiod tagit ställning till frågan om stöd till solceller m.m. Miljö- och jordbruksutskottet gör ingen annan bedömning och avstyrker motion 2017/18:4154 (SD) yrkande 5.

Skogs- och jordbruksnäringen

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om ett konkurrenskraftigt jordbruk och växtgasutsläpp från skogs- och jordbruksmarkerna.

Jämför reservation 30 (SD) och 31 (C).

Skrivelsen

Jordbruket

Enligt regeringens bedömning är det svenska jordbruket klimateffektivt i en global jämförelse, men arbetet med att ytterligare minska den negativa klimatpåverkan måste fortsätta. Att uppnå ambitiösa nationella klimatmålsättningar och en cirkulär och biobaserad ekonomi är utmanande men innebär också möjligheter för det svenska jordbruket. Genom att ersätta fossila bränslen med biodrivmedel som produceras av råvaror från jordbruket kan utsläppen av växthusgaser minskas betydligt. Styrmedel som utformas måste ta hänsyn till risken för växthusgasläckage. Fortsatt fokus behövs på åtgärder som främjar en förbättrad kväveeffektivitet i jordbruket och där synergier finns med andra hållbarhetsmål. En ökning av kolinnehållet i jordbruksmarken är en tänkbar åtgärd för att öka både kolsänkan och bördigheten, vilket kan bidra såväl till negativa utsläpp på lång sikt som till målsättningen i livsmedelsstrategin om att öka livsmedelsproduktionen i Sverige.

Utsläppen av klimatpåverkande gaser från jordbrukssektorn är enligt regeringen en viktig utmaning för att klara klimatmålet. Jord- och skogsbruket

är även viktigt för klimatet genom deras bidrag till bioenergi och fossilfria material. Sektorns växthusgasutsläpp kommer till stor del från biologiska processer och är därför ofta svåra att minska med bibehållen produktion.

Regeringen påpekar vidare att utsläppen av metan från djurproduktion är betydande. Att minska utsläppen av växthusgaser får dock inte ske genom att flytta orsakerna till utsläppen utomlands. Det svenska jordbruket har låga utsläpp per kilo producerat kött jämfört med många andra länder. Styrmedel som utformas måste ta hänsyn till risken för växthusgasläckage.

Omställningen till ett fossilfritt samhälle och ett hållbart utnyttjande av naturresurser är enligt regeringen en stark drivkraft för strukturomvandling till en cirkulär och biobaserad ekonomi. Innovationer skapar möjligheter för ökad export, tillväxt och sysselsättning. Restprodukter bör utnyttjas genom nya smarta lösningar som kan sluta kretsloppen och utgöra en resurs i en växande cirkulär och biobaserad ekonomi.

Regeringen anför vidare att flera andra insatser kommer att vara viktiga för att utveckla hållbara produktionssystem. Forskning och utvecklad kompetens kring nya produktionsmetoder, växtförädling, avel och nya proteinkällor är viktigt för en konkurrenskraftig och klimatvänlig livsmedelsproduktion. I takt med att kunskapen ökar bör utbildning och rådgivning till företagen intensifieras. EU:s jordbrukspolitik behöver utvecklas för att öka effektiviteten i de åtgärder som är riktade mot klimatomställningen. Därtill är ny kunskap och forskning avgörande för att klara framtidens livsmedelsförsörjning på ett hållbart sätt.

Skogen

Regeringen anför att de två jämställda målen för skogen, ett miljömål och ett produktionsmål, ligger fast.

Biobaserade bränslen och biobaserade material som ersätter material producerat av fossila råvaror har enligt regeringens bedömning ett mycket stort värde för samhället i en klimatomställning.

Regeringen anser dessutom att Sverige har mycket goda förutsättningar för att förena ett aktivt skogsbruk med höga miljökrav samtidigt som en betydande kolsänka kan upprätthållas. Regeringen anser att berörda myndigheter bör få i uppdrag att genomföra en strategisk planering för arbetet med att minska avgången av växthusgaser från jord- och skogsbrukets organogena jordar och öka kolinlagringen i åker- och betesmark.

Ett ökat kolupptag, och minskade utsläpp, kan enligt regeringen bidra till negativa nettoutsläpp på lång sikt och vara en kompletterande åtgärd för att bidra till att etappmålen i det klimatpolitiska ramverket nås.

Regeringen anser vidare att Sverige har mycket goda förutsättningar att förena ett aktivt skogsbruk med höga miljökrav samtidigt som en betydande sänka kan upprätthållas. Regeringen har en tydlig ambition att skyddsvärda skogar inte ska avverkas utan bevaras, antingen genom formellt skydd eller frivilliga avsättningar, och att miljöhänsynen i skogsbruket ska öka.

Regeringen bedömer att ett aktivt, hållbart skogsbruk bättre kan bidra till klimatomställningen än en tillfälligt ökad inlagring av kol i skogsmark samtidigt som övriga miljö kvalitetsmål, bl.a. levande skogar, ska nås.

Motionerna

Enligt kommittémotion 2017/18:3772 av Kristina Yngwe m.fl. (C) yrkande 41 bör regeringen ge berörda myndigheter i uppdrag att ta fram en strategisk plan för att minska utsläppen av växthusgaser från skogs- och jordbruk och öka kolinlagringen i åker- och betesmark. Uppdraget bör redovisa hur utsläppen av växthusgaser från skogs- och jordbrukets organogena jordar kan minska och hur koldioxidinbindningen kan öka i åker- och betesmark.

Enligt kommittémotion 2017/18:4154 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 6 bör målet inom jordbrukssektorn i klimatarbetet i första hand utgå från att öka svensk konkurrenskraft. Motionärerna anför att det svenska jordbruket är ledande vad gäller låga växthusgasutsläpp, varför ökad svensk livsmedelsförsörjning bidrar positivt till arbetet med att minska utsläppen på global nivå (yrkande 7). Ökad svensk matproduktion kommer till följd av konsumtionsmönster trots något ökade utsläpp av växthusgaser på nationell nivå totalt att bidra till att minska utsläppen på global nivå. Målet inom jordbrukssektorn bör således i första hand utgå från att öka den svenska livsmedelsförsörjningsgraden.

Kompletterande uppgifter

Enligt riksdagens beslut En livsmedelsstrategi för Sverige (bet. 2016/17:MJU23 s. 26) ska det övergripande målet för livsmedelsstrategin vara en konkurrenskraftig livsmedelskedja där den totala livsmedelsproduktionen ökar samtidigt som relevanta nationella miljömål nås för att skapa tillväxt och sysselsättning och bidra till hållbar utveckling i hela landet. Tre strategiska mål bedöms som särskilt viktiga för att nå det övergripande målet och för utvecklingen för livsmedelskedjan, nämligen målen om regler och villkor, konsument och marknad samt kunskap och innovation (prop. 2016/17:104, bet. 2016/17:MJU23, rskr. 2016/17:338). Produktionsökningen, både konventionell och ekologisk, bör svara mot konsumenternas efterfrågan. En produktionsökning skulle kunna bidra till en ökad självförsörjningsgrad av livsmedel. Sårbarheten i livsmedelskedjan ska minska. Utformningen av regler och villkor ska stödja målet om en konkurrenskraftig och hållbar livsmedelskedja där produktionen ökar. Ändamålsenliga skatter och avgifter, regelförenklingar, administrativa lättnader och andra åtgärder ska bidra till att stärka konkurrenskraften och lönsamheten.

I budgetpropositionen för 2018 konstaterar regeringen (prop. 2017/18:1 utg.omr. 22) att verksamheten inom landsbygdsområdet till stor del består av åtgärder inom Landsbygdsprogram för Sverige 2014–2020. Programmets övergripande mål är att främja jordbrukets konkurrenskraft, säkerställa en håll-

bar förvaltning av naturresurser och klimatåtgärder samt uppnå en territoriellt balanserad utveckling av ekonomier och samhällen på landsbygden. Vidare anförts att det för att jordbruksnäringen ska vara framgångsrik och potentialen kunna tas till vara krävs ökat fokus på både konkurrenskraft och hållbarhet. Inom ramen för livsmedelsstrategins handlingsplan har beslut fattats om ett antal åtgärder för att nå livsmedelsstrategins mål om en konkurrenskraftig livsmedelskedja. Fokus på ökad produktivitet kan enligt regeringen bidra till både stärkt konkurrenskraft och minskad klimatpåverkan per producerad enhet livsmedel. För att ytterligare stärka jordbrukets klimatarbete har regeringen bl.a. gett Jordbruksverket i uppdrag att sammanställa och redovisa pågående åtgärder som bidrar till att minska jordbrukets klimatpåverkan samt ge förslag på insatsområden och styrmedel som kan utvecklas.

Utskottets ställningstagande

När det gäller frågan om jordbrukets konkurrenskraft vill utskottet framhålla att det övergripande målet för livsmedelsstrategin är en konkurrenskraftig livsmedelskedja där den totala livsmedelsproduktionen ökar samtidigt som relevanta nationella miljömål nås för att skapa tillväxt och sysselsättning och bidra till hållbar utveckling i hela landet. Vidare är landsbygdsprogrammets övergripande mål att främja jordbrukets konkurrenskraft, säkerställa en hållbar förvaltning av naturresurser och klimatåtgärder samt uppnå en territoriellt balanserad utveckling av ekonomier och samhällen på landsbygden.

Därutöver kan det konstateras att omställningen till ett fossilfritt samhälle och ett hållbart utnyttjande av naturresurser är en stark drivkraft för strukturomvandling till en cirkulär och biobaserad ekonomi. Innovationer skapar möjligheter för ökad export, tillväxt och sysselsättning. Restprodukter bör utnyttjas genom nya lösningar som kan sluta kretsloppen och utgöra en resurs i en växande cirkulär och biobaserad ekonomi. Ny kunskap och forskning är avgörande för att klara framtidens livsmedelsförsörjning på ett hållbart sätt. Forskning och utvecklad kompetens kring nya produktionsmetoder, växtförädling, avel och nya proteinkällor är viktigt för en konkurrenskraftig och klimativänlig livsmedelsproduktion.

Utskottet finner att syftet med motion 2017/18:4154 (SD) yrkandena 6 och 7 i allt väsentligt är tillgodosett. Motionen avstyrks.

Regeringen anser att Skogsstyrelsen och Statens jordbruksverk bör få i uppdrag att efter samråd med Naturvårdsverket genomföra en strategisk planering för arbetet med att minska avgången av växthusgaser från jord- och skogsbrukets organogena jordar och öka kolinlagringen i åker- och betesmark. Enligt uppgift pågår detta arbete i Regeringskansliet.

Utskottet föreslår att motion 2017/18:3772 (C) yrkande 41 nu lämnas utan vidare åtgärd i avvaktan på resultatet av den aviserade utredningen.

Hållbara bränslen

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motioner om förnybara drivmedel, reduktionsplikt och biogas.

Riksdagen lägger skrivelse 2017/18:238 En klimatstrategi för Sverige till handlingarna.

Jämför reservation 32 (SD), 33 (SD) och 34 (C).

Skrivelsen

Bränslebytet

Hållbara förnybara bränslen kommer enligt regeringen att spela en viktig roll i transportsektorns klimatomställning. En ökad svensk efterfrågan tillsammans med EU:s krav på hållbara biodrivmedel och en ökad internationell efterfrågan från flyget innebär att konkurrensen om tillgången till biodrivmedel sannolikt kommer att öka. En successivt ökad användning av hållbara biodrivmedel kan ersätta en betydande del av dagens användning av fossil bensin och diesel i transportsektorn till 2030. Ytterligare styrmedel kommer att behöva användas för att fasa ut de fossila bränslena och för att stimulera elektrifiering och en konkurrenskraftig svensk produktion av andra hållbara förnybara drivmedel, såsom biobränslen och vätgas.

Enligt regeringen ska Sverige bli världens första fossilfria välfärdsland, och ambitionen är att den svenska fordonsflottan ska bli fossilfri. Regeringen strävar mot en cirkulär och biobaserad ekonomi och har sedan tidigare slagit fast att en viktig del i insatserna för att nå en fossilfri fordonsflotta är att skapa långsiktiga spelregler för hållbara biodrivmedel. På så sätt ges förnybara bränslen förutsättningar att konkurrera med fossila bränslen, så att andelen förnybara bränslen successivt kan öka.

Regeringen konstaterar att tillgången på hållbara biodrivmedel på både lång och kort sikt är beroende av utvecklingen på de globala och regionala biodrivmedelsmarknaderna och är svår att kvantifiera. Ökad efterfrågan från andra länder kan minska tillgången för svenska drivmedelsleverantörer kortsiktigt men leder samtidigt till förutsättningar för ökad produktion. På samma sätt ger den nya reduktionsplikten långsiktiga förutsättningar för biodrivmedelsproducenter i Sverige. På lite längre sikt kommer även efterfrågan på biodrivmedel från sjöfarten och flyget att öka, vilket ytterligare ökar konkurrensen om de producerade volymerna. Sverige behöver enligt regeringen slå vakt om att biodrivmedlen produceras på ett hållbart sätt i linje med EU:s hållbarhetskriterier och utan att äventyra andra miljö kvalitetsmål. Efterfrågan på biodrivmedel bedöms öka kraftigt globalt.

Sverige har enligt regeringen goda förutsättningar att producera förnybara drivmedel. I dag finns avancerade biodrivmedel, baserade på skoglig råvara,

på marknaden. En övergång till hållbara drivmedel från svenskt jord- och skogsbruk kan därmed skapa nya affärsmöjligheter och arbetstillfällen.

Regeringen framhåller att den i genomförandet av det s.k. ILUC-direktivet (indirect land use change) kommer att se över hur tolkningen ska göras av vilka ämnen som ska anses utgöra restprodukter för att fler ämnen ska spåras tillbaka till odling av råvaran. Regelverket på EU-nivå utvecklas samtidigt. När regeringen nu höjer ambitionen med mer biodrivmedel är det viktigt att säkerställa att den ökningen ska fyllas med hållbara drivmedel.

En fortsatt positiv utveckling av biogas och höginblandade bibränslen är enligt regeringen nödvändig för att få en fossilfri fordonsflotta. För att dessa biodrivmedel ska fortsätta vara konkurrenskraftiga har de helt befriats från energiskatt från den 1 januari 2018. Insatserna på EU-nivå intensifieras för att skapa fortsatt goda villkor för höginblandade biodrivmedel. Grunden för utveckling av styrmedel bör vara att förnybara energibärare ska användas där de utgör så stor samhällsnytta som möjligt under marknadsmässiga villkor. Under en övergångsperiod krävs dock incitament för introduktion av förnybar energi för att kunna nå de uppställda målen. Fordon som drivs på vätgas kan komma att bli betydelsefulla framgent.

Bränslebytet är enligt skrivelsen ett av regeringens viktigaste styrmedel för att skapa långsiktiga förutsättningar för ökad användning av hållbara biodrivmedel i transportsektorn. Potentialen för inhemsk produktion är väsentlig, och reduktionsplikten gör det möjligt för svenska företag att investera i ny produktionskapacitet för hållbara biodrivmedel. Bränslebytet innebär ändrade skatteregler för drivmedel och krav på successivt minskade utsläpp av växthusgaser från bensin och dieselbränslen genom successivt ökad inblandning av biodrivmedel. Denna reduktionsplikt innebär en skyldighet för drivmedelsleverantörer att minska utsläppen av växthusgaser från bensin eller dieselbränsle genom att blanda i hållbara biodrivmedel. Målet är att på ett långsiktigt och tydligt sätt öka andelen hållbara biodrivmedel med låga växthusgasutsläpp i ett livscykelperspektiv. Detta förutsätter att kraven skärps över tid.

För att skapa ökad förutsägbarhet för aktörerna på marknaden och för att nå reduktionspliktens syfte att bidra till att minska växthusgasutsläppen från inrikes transporter utom luftfart med minst 70 procent senast 2030 jämfört med 2010 bör reduktionsnivån för 2030 enligt regeringen ligga på 40 procent, vilket betyder att inblandningen av biodrivmedel kommer att vara ungefär 50 procent i bensin och dieselbränsle. Bränslebytet inleds den 1 juli 2018.

Reduktionsplikten kan enligt regeringen bli ett långsiktigt styrmedel, inte minst eftersom den till skillnad från dagens skattenedsättning inte utgör ett statligt stöd och därmed inte är beroende av kommissionens tidsbegränsade godkännanden. En fördel med reduktionsplikten är också att den främjar biodrivmedel med låga utsläpp av växthusgaser, såsom avancerade biodrivmedel baserade på skoglig råvara.

Regeringen redovisar därtill att en stor andel av de biodrivmedel som används i Sverige i dag importeras från andra länder. Potentialen för en ökad

inhemsk produktion är dock stor, och reduktionsplikten gör det möjligt för svenska företag att investera i ny produktionskapacitet för hållbara biodrivmedel. På så sätt kan både andelen låginblandning och användning av rena biodrivmedel öka.

Främjande av svensk biogasteknik

Biogasen spelar enligt regeringen en viktig roll i omställningen till fossilfria transporter. För att biogasen ska kunna konkurrera med de fossila alternativen behövs ett utbud av tankställen och gasfordon samt ett främjande av svenska tekniklösningar för biogasproduktion. I linje med detta stöder regeringen inrättandet av ett innovationskluster för flytande biogas som demonstrerar befintlig teknik för produktion av flytande biogas, drift med gasfordon i regional- eller lokaltrafik och kombinationer av dessa tekniker i Sverige. Tunga godstransporter och möjlighet till gasdrift inom sjöfart är andra områden som bör inkluderas i innovationsklustret.

Produktion av biogas ger upphov till olika nyttor beroende på vilken produktionsmetod och vilka råvaror som används. Biogasproduktion ger vissa nyttor som är specifika för biogas. Det är därför viktigt att se att biogas inte är en enhetlig produkt vad gäller produktionskostnader, miljönytta respektive användningsområden. Produktion av biogas från avfall och gödsel ger i allmänhet högre miljönytta än biogas från jungfrulig råvara. Förutom att energiinnehållet i biogas kan nyttjas för att ersätta fossila bränslen, kan det även bidra till att minska metangasutsläpp från t.ex. stallgödselhanteringen och bidra till att mer näringsämnen återförs till jordbruket.

Användning av biogas som drivmedel kräver särskild infrastruktur och särskilda fordon. Trots omfattande statliga stöd och kommunala insatser har användningen av fordonsgas varit förhållandevis stabil de senaste åren. Biogasandelen i fordonsgasen har dock ökat. I syfte att ytterligare främja omställningen till fossilfria godstransporter avser regeringen att inrätta ytterligare innovationskluster.

Enligt regeringen är biogas en förnybar energikälla med mycket hög miljöprestanda (prop. 2017/18:99). Större delen av det som används för att framställa biogas kommer från lantbruket och livsmedelskedjan, och dessa näringar har därför en central roll i omställningen till en cirkulär och biobaserad ekonomi i Sverige. Regeringen vill att biogasens nytta som resurs tas till vara på bästa sätt och ges konkurrenskraftiga villkor på både kort och lång sikt.

Importen av biogas från framför allt Danmark har ökat de senaste åren då den drar nytta av både Danmarks produktionsstöd till biogas och Sveriges konsumtionsstöd. Det har lett till att den importerade biogasen är billigare än den svenska och till lönsamhetsproblem för svenska biogasproducenter. För att stärka konkurrensen och påskynda omställningen till förnybara energikällor föreslår regeringen att stödet till produktion av biogas breddas såsom att det omfattar fler substrat än gödsel, såsom matavfall och slam. För

att finansiera denna breddning ökas stödet med 270 miljoner kronor under innevarande år. Satsningen gäller för 2018.

Utsläpp från arbetsmaskiner

Regeringen konstaterar att utsläppen av växthusgaser och luftföroreningar från arbetsmaskiner behöver minska för att det ska vara möjligt att nå de klimat- och luftrelaterade målen. Frågan behöver hanteras genom samordning mellan myndigheter och tydliga ansvarsförhållanden.

Utsläppen från arbetsmaskiner har ökat med ungefär en tredjedel sedan 1990, och stod 2015 för cirka 10 procent av Sveriges utsläpp i den icke handlande sektorn. Större arbetsmaskiner drivs dessutom nästan uteslutande av dieselmotorer, vilka har förhållandevis höga utsläpp av kväveoxider och partiklar. 2005 beräknades arbetsmaskinernas andel av de totala kväveoxidutsläppen i Sverige uppgå till omkring 16 procent. Jämfört med andra sektorer är potentialen till minskade utsläpp av luftföroreningar och växthusgaser från arbetsmaskiner betydande.

Samtidigt påpekar regeringen att grundläggande förutsättningar behöver komma på plats för att kunna styra mot minskade utsläpp. Det finns t.ex. inget samlat register över arbetsmaskiner i Sverige, vilket gör att vi saknar kunskap om vilka arbetsmaskiner som finns i landet, hur gamla de är, vad de släpper ut och hur de används. Vidare saknas etablerade metoder för att mäta, registrera och jämföra utsläppen från olika typer av arbetsmaskiner. Inledningsvis behövs alltså bättre kunskap, statistik och metoder för att mäta och följa utsläppen från arbetsmaskiner. När mätmetoder och kunskap finns på plats blir det t.ex. möjligt att ställa grundläggande krav i lagar och förordningar samtidigt som spetsteknik kan stimuleras genom miljökrav i offentlig upphandling, vilket ger ett omställningstryck.

Arbetsmaskiner används i en rad olika samhällssektorer, t.ex. inom byggsektorn, anläggningsverksamhet, gruvnäring, jordbruk och skogsbruk. Regeringen bedömer att frågan behöver hanteras genom samordning mellan myndigheter och tydliga ansvarsförhållanden.

Nationella insatser kan bidra till en omställning internationellt. För att åstadkomma detta behöver Sverige verka för att EU-lagstiftningen ändras så att det införs gränser för tillåtna nivåer koldioxidutsläpp på arbetsmaskiner som avsevärt minskar deras bidrag till de totala utsläppen. Samtidigt finns också möjligheter att åstadkomma minskade utsläpp genom t.ex. en övergång till förnybara bränslen (Bränslebytet), inklusive el, genom andra styrmedel. Naturvårdsverket beräknar att effekten av en reduktionsplikt på 40 procent 2030 innebär att utsläppen från arbetsmaskiner kan minska med upp till 1 miljon ton. För att lägga grunden för det arbetet bedömer regeringen att det krävs mer och bättre kunskap om koldioxidutsläpp från arbetsmaskiner. Regeringen har gett Naturvårdsverket i uppdrag att kartlägga klimat- och luftutsläppen från arbetsmaskiner och identifiera områden och kategorier med potential för kostnadseffektiva utsläppsminskningar samt att föreslå åtgärder.

Motionerna

Bränslebytet

Enligt kommittémotion 2017/18:4154 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 8 bör biodrivmedelspolitiken inriktas mot svenskproducerade avfallsbaserade biodrivmedel med hög klimatnytta. De biodrivmedel som används i Sverige kännetecknas enligt motionärerna till största delen av bränslen som om man räknar med markeffekter och indirekta effekter inte bidrar till att minska koldioxidutsläppen globalt.

Vidare framhåller motionärerna att reduktionsplikten måste sättas på en avsevärt lägre nivå som är långsiktigt hållbar (yrkande 9). Motionärerna ställer sig bakom principen om en reduktionsplikt, men den måste anpassas till vad som kan produceras i Sverige från avfallsbaserade råvaror.

Främjande av svensk biogasteknik

I kommittémotion 2017/18:3888 av Martin Kinnunen och Runar Filper (båda SD) yrkande 7 anförs att biogasproduktionen för närvarande möjliggörs av gynnsamma skatteregler. I södra Sverige finns ett med Danmark integrerat biogasnät, vilket medför att svenska biogasproducenter konkurrerar med danska aktörer som erhåller produktionsstöd. Produktionsstöd för biogas är ingen idealisk lösning, men givet att marknaderna har integrerats bör förutsättningarna för produktion i Sverige och Danmark harmoniseras. Regeringen bör låta utreda frågan skyndsamt, och arbetet med att åstadkomma rimliga förutsättningar att bedriva rötning av matavfall bör fortgå. Enligt motionens yrkande 12 bör Sverige harmonisera regelverket för stödet till biogassektorn med Danmark.

Utsläpp från arbetsmaskiner

Enligt partimotion 2017/18:3686 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 21 bör incitamenten stärkas för att ställa om till en större andel förnybara drivmedel i arbetsmaskiner. Inom lantbruket och skogsbruket är det viktigt att öka andelen förnybar energi i arbetsmaskinerna. Även i lantbruket ska det löna sig att tanka fossilfritt vilket inte är fallet i dag när fossil diesel i och med skatteåterbäringen ofta är billigare än de förnybara drivmedlen. Då omställningen av arbetsmaskiner går långsamt finns ett stort behov av drivmedel som fungerar i dagens motorer. Motionärerna vill därför införa en omställningspremie för dem som tankar förnybart.

Tidigare behandling och kompletterande upplysningar

Bränslebytet

Regeringen anför i 2018 års budgetproposition (2017/18:1 Förslag till statens budget för 2018 s. 339) att Europeiska kommissionen den 30 november 2016 presenterade ett förslag till ändringar av förnybartdirektivet (EU-

kommissionens förslag till direktiv för förnybar energi för perioden 2020–2030, COM(2016) 767). Kommissionen föreslår bl.a. att samtliga medlemsstater ska införa en plikt för drivmedelsleverantörer att säkerställa att en viss andel av den totala mängden drivmedel de levererar ska utgöras av avancerade biodrivmedel eller andra biodrivmedel som räknas upp i bilaga IX till direktivet, förnybara flytande eller gasformiga drivmedel av icke-biologiskt ursprung, avfallsbaserade fossila drivmedel eller förnybar el. Ett flertal ändringar föreslås även i reglerna om hållbarhetskriterier.

I budgetpropositionen föreslog regeringen att ett reduktionspliktssystem införs som i kombination med ändrade skatteregler syftar till att minska växthusgasutsläpp från bensin och dieselbränsle genom inblandning av biodrivmedel. Regeringen föreslog en ny lag om reduktion av växthusgasutsläpp genom inblandning av biodrivmedel i bensin och dieselbränslen och ändringar i lagen (1994:1776) om skatt på energi samt i lagen (2010:598) om hållbarhetskriterier för biodrivmedel och flytande bibränslen, kallad hållbarhetslagen. Riksdagen beslutade enligt förslaget (bet. 2017/18:FiU1, rskr. 2017/18:54).

Enligt regeringen gynnar reduktionsplikten de biodrivmedel som har lägst växthusgasutsläpp per megajoule ur ett livscykelperspektiv. Förslaget kommer därmed att gynna producenter av sådana biodrivmedel. Det kan röra sig om biodrivmedel från grödor där insatser har gjorts för att minska utsläppen vid odling av råvaran. Det kan också röra sig om biodrivmedel från avfall och restprodukter, vilket kan leda till en viss ökning av användningen av fett- och oljerika avfall och restprodukter både i Sverige och i andra länder. På längre sikt bedöms användningen av restprodukter från bl.a. skogsbruk och jordbruk och andra råvaror baserade på lignocellulosa att öka. Sverige har särskilt goda förutsättningar att producera biodrivmedel med låga utsläpp från bl.a. skogliga restprodukter, vilket bedöms öka förutsättningarna för ökad produktion i Sverige.

En reduktionsplikt har enligt regeringen förutsättningar att utgöra ett långsiktigt styrmedel, inte minst eftersom den till skillnad från dagens skattenedsättning inte utgör ett statligt stöd och därmed inte är beroende av kommissionens tidsbegränsade godkännanden. Reduktionsplikten syftar till att ersätta det stödsystem genom skattebefrielse som hittills varit det huvudsakliga styrmedlet för inblandning av biodrivmedel i bensin och dieselbränslen. Förslaget ger en lösning för låginblandade biodrivmedel där risken för överkompensation och osäkerhet kring statsstöds godkännanden försvinner. En fördel med en reduktionsplikt jämfört med skattebefrielse är också att den främjar biodrivmedel med låga utsläpp av växthusgaser, såsom avancerade biodrivmedel baserade på skoglig råvara. Den ger även möjlighet att fortsätta främja livsmedelsbaserade biodrivmedel med hög klimatprestanda.

Den 1 juli 2018 träder lagen (2017:1201) om reduktion av växthusgasutsläpp genom inblandning av biodrivmedel i bensin och dieselbränslen i kraft.

Lagen syftar till att genom en reduktionsplikt minska utsläppen av växthusgaser från bensin och diesel som levereras till den svenska marknaden.

I svar på skriftlig fråga 2017/18:1281 anförde miljöministern den 23 maj 2018 att utsläppen av växthusgaser från vägtrafik har minskat med knappt 17 procent under perioden 2010 till 2016, och de fortsatte att minska även under 2017. Även om de samlade utsläppen alltså har fortsatt att minska behövs ytterligare insatser från såväl regeringen som andra aktörer för att målen ska kunna nås. Bränslebytet kommer att bidra till att minska utsläppen från såväl personbilar och lätta nyttofordon som tunga fordon. Bränslebytet ger dessutom de långsiktiga spelregler som krävs för att företag ska våga investera i biodrivmedelsproduktion. Regeringen stöttar även effektiva klimatinvesteringar i produktionsanläggningar för biogas, etanol och biodiesel genom Klimatklivet och den ökade metanreduceringsersättningen som aviserades i vårpropositionen. Regeringen avser även att införa ett tillfälligt eco-bonussystem för sjöfarten och en tidsbegränsad miljökompensation för godstransporter på järnväg. Syftet är att stimulera överflyttningen av transporter från väg till sjöfart och järnväg. För att främja ytterligare utsläppsminskningar hos personbilar har regeringen utökat Klimatklivet som bl.a. bidrar till att bygga ut infrastruktur för laddning av eldrivna personbilar. Från den 1 juli 2018 införs också ett bonus–malus-system för att snabba på övergången till bilar med låga koldioxidutsläpp i nybilsförsäljningen. Flera av styrmedlen träder alltså i kraft i år, och effekten kommer därmed framför allt att synas under nästkommande mandatperiod. Effektiviseringen av personbilar, som avtagit de senaste åren, måste öka för att vi ska kunna nå klimatmålen.

Vid riksdagsbehandlingen av regeringens proposition 2016/17:217 Genomförande av ändringar i förnybartdirektivet – ILUC beslutade riksdagen två tillkännagivanden till regeringen (bet. 2017/18:MJU6, rskr. 2017/18:31). Riksdagen ställde sig bakom vad miljö- och jordbruksutskottet anförde om att en analys av konsekvenserna av de nya reglerna för biodrivmedel bör göras och om att en utredning av konsekvenser ska göras innan föreskrifter meddelas om bl.a. vad som ska avses med begreppet restprodukt. Utskottet framhöll vikten av förutsägbara och långsiktiga villkor för biodrivmedel.

Under våren 2018 redovisade regeringen en analys i enlighet med det första tillkännagivandet i samband med remitteringen av förslag till ändringar i förordningen (2011:1088) om hållbarhetskriterier för biodrivmedel och flytande biobränslen. Beträffande det andra tillkännagivandet anger regeringen i sin senaste skrivelse om åtgärder med anledning av skrivelser från riksdagen (skr. 2017/18:75) att det kommer att beaktas i förslaget till förändringar i den nyssnämnda förordningen.

Främjande av svensk biogasteknik

Regeringen anför i vårpropositionen för 2018 att biogas är en förnybar energikälla med mycket hög miljöprestanda (prop. 2017/18:99). Importen av

biogas från framför allt Danmark har ökat de senaste åren då den drar nytta av både Danmarks produktionsstöd till biogas och Sveriges konsumtionsstöd. Det har lett till att den importerade biogasen är billigare än den svenska och till lönsamhetsproblem för svenska biogasproducenter. För att stärka konkurrensen och påskynda omställningen till förnybara energikällor föreslår regeringen att stödet till produktion av biogas breddas så att det omfattar fler substrat än gödsel, såsom matavfall och slam. För att finansiera denna breddning ökas stödet med 270 miljoner kronor under innevarande år. Satsningen gäller för 2018.

Genom ett beslut den 9 maj 2018 beslutade regeringen att uppdra åt Statens energimyndighet att inrätta ett innovationskluster för flytande biogas för att främja omställningen till fossilfrihet för tunga transporter. Satsningen ska verka för demonstration, tillämpning och spridning av teknik för produktion av flytande biogas, drift med gasfordon i regional- och lokaltrafik, och kombinationer av dessa tekniker i Sverige. Särskild vikt ska läggas vid hur olika lösningar kan samverka med varandra och demonstreras samlat. Möjlighet till gasdrift inom sjöfart är ett annat område som bör inkluderas i klustret. I arbetet bör Statens energimyndighet verka för synergier med andra nationella satsningar samt bidra till utvecklingen mot fossilfria tunga transporter internationellt. Uppdraget ska slutredovisas senast den 31 mars 2022.

Genom ett beslut den 31 maj 2018 om långsiktiga konkurrensförutsättningar för biogas gav regeringen en utredare i uppdrag att kartlägga hur biogasens nytta som resurs kan tas till vara på bästa sätt och ge förslag på hur biogas kan ges konkurrenskraftiga villkor genom långsiktigt stabila spelregler. Utredaren ska analysera biogasens roll och konkurrensförutsättningar utifrån bl.a. de nya energi- och klimatpolitiska målen, den ökade integreringen av biogasmarknaden i EU samt utvecklingen mot mer förnybar energi i transportsektorn. Syftet är att biogas ska kunna bidra till att nå Sveriges energi- och klimatpolitiska mål på ett kostnadseffektivt sätt, samtidigt som hänsyn tas till värdet av de nyttor som produktion av biogas bidrar med för att nå andra samhällsmål. Utredaren ska bl.a.

- analysera biogasens konkurrensvillkor, särskilt utifrån konkurrensen från importerad biogas och utvecklingen i transportsektorn
- kartlägga och värdera de nyttor som produktion av biogas från olika råvaror bidrar med och vid behov lämna författningsförslag
- analysera vilken roll användning av biogas kan ha för att kostnadseffektivt nå de energi- och klimatpolitiska målen och i vilken sektor användning av biogas gör störst nytta
- vid behov lämna förslag på hur befintliga styrmedel och åtgärder kan ändras, kompletteras eller ersättas med nya styrmedel eller andra åtgärder; dock ska eventuella förslag på skatteområdet endast omfatta bränslebeskattningen.

Uppdraget ska redovisas senast den 3 juni 2019.

Utsläpp från arbetsmaskiner

Naturvårdsverket redovisade i april 2018 ett regeringsuppdrag om kartläggning och förslag för minskade utsläpp från arbetsmaskiner i rapport 6826 Arbetsmaskiners klimat- och luftutsläpp. Naturvårdsverket bedömer att det finns tydliga skäl för en skärpt styrning mot minskade klimat- och luftutsläpp från arbetsmaskiner. För en utvecklad utsläppskartläggning och förbättrade styrningsmöjligheter föreslås regeringen utöka registreringsplikten och införa obligatorisk inrapportering av data genom att ett nytt särskilt arbetsmaskinsregister inrättas. Regeringen föreslås också öka stödet till forskning, utveckling, demonstration och marknadsintroduktion för ny teknik som bidrar till minskade utsläpp från arbetsmaskiner. Vidare bör ned-sättningen av koldioxidskatten på diesel för arbetsmaskiner i gruvindustri, skogs-, jord- och vattenbruksverksamhet stegvis fasas ut. Regeringen föreslås införa miljözonbestämmelser för arbetsmaskiner liknande dem som gäller för tunga fordon. Enligt uppgift övervägs rapporten i Regeringskansliet.

Utskottets ställningstagande

Bränslebytet

En fördel med en reduktionsplikt är som regeringen framhåller att den främjar biodrivmedel med låga utsläpp av växthusgaser, såsom avancerade biodrivmedel baserade på skoglig råvara. Den ger även möjlighet att fortsätta främja livsmedelsbaserade biodrivmedel med hög klimatprestanda. Reduktionsplikten gynnar som regeringen framhållit de biodrivmedel som har lägst växthusgasutsläpp per megajoule ur ett livscykelperspektiv. Det kan röra sig om biodrivmedel från grödor där insatser har gjorts för att minska utsläppen vid odling av råvaran. Det kan också röra sig om biodrivmedel från avfall och restprodukter. Sverige har som regeringen anfört särskilt goda förutsättningar att producera biodrivmedel med låga utsläpp från bl.a. skogliga restprodukter, vilket bedöms öka förutsättningarna för ökad produktion i Sverige.

Reduktionsplikten kan bli ett långsiktigt styrmedel, inte minst eftersom den till skillnad från dagens skattenedsättning inte utgör ett statligt stöd och därmed inte är beroende av kommissionens tidsbegränsade godkännanden.

En stor andel av de biodrivmedel som används i Sverige i dag importeras från andra länder. Potentialen för ökad inhemsk produktion är dock stor, och reduktionsplikten gör det möjligt för svenska företag att investera i ny produktionskapacitet för hållbara biodrivmedel. På så sätt kan både andelen låginblandning och användning av rena biodrivmedel öka.

I 15 kap. 1 § miljöbalken finns en definition av avfall, nämligen att med avfall avses varje ämne eller föremål som innehavaren gör sig av med eller avser eller är skyldig att göra sig av med. I 15 kap. 10 § miljöbalken finns en avfallshierarki. Enligt uppgift från Miljö- och energidepartementet är det en avsevärd del av biodrivmedlen som produceras från annat än avfall i Sverige;

t.ex. klassificeras råttalolja inte som avfall utan som en restprodukt (jämför 1 kap. 2 § hållbarhetslagen).

Utskottet konstaterar med den lämnade redovisningen att det pågår ett omfattande arbete för att öka användningen av hållbara biodrivmedel och för att dessa ska ersätta en betydande del av dagens användning av fossil bensin och diesel. Utskottet avstyrker motion 2017/18:4154 (SD) yrkande 8 i den mån yrkandet inte tillgodosätts med vad som anförs.

Utskottet konstaterar vidare att reduktionsnivån nyligen beslutats av riksdagen och avstyrker därmed även motion 2017/18:4154 (SD) yrkande 9.

Främjande av svensk biogasteknik

För att stärka konkurrensen och påskynda omställningen till förnybara energikällor har som redovisats regeringen föreslagit att stödet till produktion av biogas breddas så att det omfattar fler substrat än gödsel, såsom matavfall och slam. För att finansiera denna breddning ökas stödet med 270 miljoner kronor under innevarande år.

Vidare har regeringen nyligen beslutat att utreda hur biogasens nytta som resurs kan tas till vara på bästa sätt och hur den kan ges konkurrenskraftiga villkor på både kort och lång sikt. Utredningen ska analysera marknadsförutsättningar och långsiktiga styrmedel för svensk biogas. Regeringen har också gett Statens energimyndighet i uppdrag att inrätta ett innovationskluster för flytande biogas för att främja omställningen till fossilfrihet för tunga transporter.

Utskottet avstyrker motion 2017/18:3888 yrkande 7 i avvaktan på resultatet av det pågående arbetet. Även motionens yrkande 12 avstyrks med den lämnade redovisningen.

Utsläpp från arbetsmaskiner

Enligt uppgift från Miljö- och energidepartementet övervägs förslagen i Naturvårdsverkets rapport 6826 Arbetsmaskiners klimat- och luftutsläpp i Regeringskansliet. Utskottet föreslår att motionerna 2017/18:3686 (C) yrkande 21 lämnas utan vidare åtgärd i avvaktan på resultatet av regeringens fortsatta arbete med dessa frågor.

Skrivelsen

Utskottet föreslår att riksdagen lägger skrivelse 2017/18:238 En klimatstrategi för Sverige till handlingarna.

Riskbedömning i kommunernas översiktsplan och marklovsplikt

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen antar regeringens förslag till ändring i plan- och bygglagen och avslår motionsyrkanden om en klimatanpassningsstrategi.

Propositionen

Kommunerna har en central roll i arbetet med klimatanpassning. Kommunen är huvudman för den kommunala tekniska försörjningen såsom vatten och avlopp samt gaturenhållning och ansvarar bl.a. för det förebyggande arbetet mot naturolyckor inom det geografiska området. Kommunen ansvarar också för den fysiska planeringen som är ett av de viktigaste områdena där klimatförändringarna och dess effekter måste förebyggas och tas om hand. Till följd av ny kunskap om klimatförändringarna, internationella åtaganden och ändringar i 6 kap. miljöbalken har regeringen sett ett behov av att anpassa nuvarande regler.

I proposition 2017/18:163 föreslås två ändringar i plan- och bygglagen (2010:900), förkortad PBL, som syftar till att förbättra beredskapen i kommunerna för klimatets förändring. Den ena ändringen innebär ett krav på att kommunerna i översiktsplanen ska ge sin syn på risken för skador på den byggda miljön till följd av översvämning, ras, skred och erosion som är klimatrelaterade samt på hur sådana risker kan minska eller upphöra. Den andra ändringen innebär att kommunen i en detaljplan får bestämma att det krävs marklov för markåtgärder som kan försämra markens genomsläpplighet och som inte vidtas för att anlägga en gata, väg eller järnväg som är förenlig med detaljplanen. Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 augusti 2018.

I propositionen presenterar regeringen även en nationell strategi för klimatanpassning som syftar till att långsiktigt stärka klimatanpassningsarbetet och den nationella samordningen av arbetet. Genom strategin möter regeringen också åligganden under Parisavtalet samt i EU:s strategi för klimatanpassning där en nationell strategi för klimatanpassning lyfts fram som ett centralt analytiskt instrument avsett att förklara och prioritera åtgärder och investeringar. Regeringen framhåller att målet för samhällets anpassning till ett förändrat klimat är att utveckla ett långsiktigt hållbart och robust samhälle som aktivt möter klimatförändringar genom att minska sårbarheter och ta till vara möjligheter. Målsättningarna om klimatanpassning i Parisavtalet och Agenda 2030 med de globala målen för hållbar utveckling ska också uppnås. Målen bör beaktas i politik, strategier och planering på nationell nivå och integreras i ordinarie verksamhet och ansvar. Ytterligare behov av mål eller förtydliganden av regeringens mål för klimatanpassning för olika politikområden och sektorer bör analyseras, liksom identifierade sårbarheter. Vidare

anser regeringen att anpassningsarbetet bör bedrivas utifrån vägledande principer om hållbar utveckling, ömsesidighet, vetenskaplig grund, försiktighetsprincipen, integrering av anpassningsåtgärder, flexibilitet, hantering av osäkerhets- och riskfaktorer, tidsperspektiv och transparens. Därtill understryker regeringen att ansvaret för skydd av egendom i första hand ligger på egendomens ägare. Det ger en drivkraft att undvika byggande på riskfyllda områden och att vidta lämpliga skyddsåtgärder.

Vidare bedömer regeringen att klimatanpassningsåtgärder bör vidtas inom flera samhällssektorer och geografiska områden. Med utgångspunkt i de konsekvenser för samhället som förutses framhåller regeringen följande områden som särskilt angelägna för det fortsatta arbetet:

- ras, skred och erosion som hotar samhällen, infrastruktur och företag
- översvämningar som hotar samhällen, infrastruktur och företag
- höga temperaturer som innebär risker för hälsa och välbefinnande för människor och djur
- brist i vattenförsörjningen för enskilda, jordbruk och industri
- biologiska och ekologiska effekter som påverkar en hållbar utveckling
- påverkan på inhemsk och internationell livsmedelsproduktion och handel
- ökad förekomst av skadegörare, sjukdomar och invasiva främmande arter som påverkar människor, djur och växter.

I propositionen framhåller regeringen att den har slagit fast att nationella myndigheter ska initiera, stödja och utvärdera arbetet med klimatanpassning inom sitt ansvarsområde genom att t.ex. ta fram handlingsplaner. Regeringen lyfter fram att ett nationellt kunskapscentrum för klimatanpassning vid Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut (SMHI) leder ett nätverk med 19 myndigheter. Kunskapscentret har utvecklat olika verktyg och vägledningar för klimatanpassningsarbete. Hittills har länsstyrelserna och 13 nationella myndigheter (Elsäkerhetsverket, Havs- och vattenmyndigheten (HaV), Riksantikvarieämbetet, Sametinget, Skogsstyrelsen, Statens geotekniska institut (SGI), Statens jordbruksverk, Statens veterinärmedicinska anstalt (SVA), Sveriges geologiska undersökning (SGU), Tillväxtverket, Trafikverket, Transportstyrelsen och Folkhälsomyndigheten (FHM)) tagit fram eller är på väg att ta fram handlingsplaner samt utveckla verktyg för klimatanpassning. Arbetet har medfört ett starkare fokus på klimatanpassning hos myndigheterna och lett till nya samarbeten mellan och inom myndigheterna. Flera myndigheter fick också uppdrag och återrapporteringskrav i regleringsbrevet för 2018 om att ta fram eller redovisa sitt arbete med klimatanpassning, bl.a. handlingsplaner för klimatanpassning.

Motionen

I motion 2017/18:2109 av Karin Svensson Smith (MP) yrkande 1 efterlyses en nationell klimatanpassningsstrategi. Motionären anför att Sverige i likhet med merparten av EU-länderna behöver anta en sådan strategi, bl.a. eftersom

det inte är rimligt att kommunerna ska klara klimatomställningsarbetet på egen hand. Vidare i yrkande 7 i samma motion föreslår motionären att regeringen bör se över och förtydliga instruktionen för Svenska kraftnät, Boverket, Havs- och vattenmyndigheten, Lantmäteriet, Livsmedelsverket, länsstyrelserna, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, Naturvårdsverket, Riksantikvarieämbetet, Skogsstyrelsen, Energimyndigheten, Statens geotekniska institut, Statens jordbruksverk, Statens geologiska institut, Statens meteorologiska och hydrologiska institut (SMHI) och Trafikverket så att de inom sina respektive verksamhetsområden tar initiativ till, stöder och följer upp arbete med anpassning till ett förändrat klimat.

Utskottets ställningstagande

I likhet med regeringen anser utskottet att beredskapen i kommunerna behöver förbättras till följd av klimatets förändring liksom till följd av internationella åtaganden. Utskottet välkomnar därför att regeringen nu går framåt med en samlad strategi för klimatanpassningsarbetet i syfte att öka långsiktigheten och samordningen i det nationella klimatanpassningsarbetet. Utskottet välkomnar också att regeringen tydliggör kommunernas ansvar i anpassningsarbetet.

Utskottet tillstyrker därmed regeringens förslag om ändringar i plan- och bygglagen (2010:900) och avstyrker motion 2017/18:2109 (MP) yrkandena 1 och 7 i den mån de inte kan anses tillgodosedda.

Miljöinformation om drivmedel

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen antar regeringens förslag till ändring i drivmedelslagen och avslår motioner om miljöinformation.

Jämför reservation 35 (C) och 36 (V).

Propositionen och skrivelsen

Regeringen föreslår i proposition 2017/18:229 Miljöinformation om drivmedel att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om att den som bedriver en verksamhet som tillhandahåller ett flytande eller gasformigt drivmedel är skyldig att informera konsumenter om drivmedlets utsläpp av växthusgaser och andra förhållanden som har betydelse för att bedöma drivmedlets miljöpåverkan. Bestämmelsen ska även omfatta den som tillhandahåller ett flytande eller gasformigt drivmedel och samtidigt tillhandahåller el som drivmedel.

Bestämmelser om detta ska föras in i drivmedelslagen (2011:319) och föreslås träda i kraft den 1 januari 2019.

Enligt regeringens bedömning kan regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer inom ramen för bemyndigandet meddela de föreskrifter om undantag från informationskravet som behövs.

Information om drivmedels miljöpåverkan kan enligt regeringen presenteras på olika sätt för konsumenterna. Det kan ske genom en deklaration vid själva anordningen för påfyllning av drivmedel, dvs. pumpen, eller på tankstationen. Det kan också göras på leverantörernas eller myndigheters webbplatser, eller genom olika applikationer i smarta telefoner.

Enligt regeringens bedömning bör drivmedelsleverantörer tillhandahålla miljöinformation om saluförda drivmedel till konsumenterna vid tankstationer och på webben. Informationen ska vara lätt att hitta och ta till sig för konsumenterna och samordnas med liknande informationskrav. Informationen ska baseras på de uppgifter som i dag rapporteras enligt drivmedelslagen (2011:319) och lagen (2010:598) om hållbarhetskriterier för biodrivmedel och flytande biobränslen.

I direktiv 2014/94/EU om utbyggnad av infrastrukturen för alternativa bränslen, det s.k. infrastrukturdirektivet, fastställs en gemensam åtgärdsram för utbyggnaden av infrastrukturen för alternativa bränslen i unionen i syfte att minimera transporternas oljeberoende och minska deras inverkan på miljön. I direktivet fastställs också minimikrav för uppbyggnaden av en infrastruktur för alternativa bränslen.

För att ytterligare minska företagens administrativa börda kan det finnas fördelar med att samordna miljödeklarationen med infrastrukturdirektivets kommande obligatoriska märkning där det är tillämpligt. Utgångspunkten är att den obligatoriska informationen enligt infrastrukturdirektivet ska framgå på tankstället. Även miljödeklarationen bör framgå vid tankstället.

Detaljerade uppgifter om drivmedels miljöpåverkan bör offentliggöras på drivmedelsleverantörernas webbplatser, och det kan också finnas behov av att offentliggöra vissa uppgifter av samlande karaktär på Energimyndighetens webbplats. Även en bestämmelse om detta bör tas in i förordning. En sådan bestämmelse bör dock innehålla en anvisning om att uppgifter som utgör företagshemligheter inte ska offentliggöras.

En kombination av olika typer av informationsmedier kan vara att föredra eftersom det kan finnas begränsningar i hur detaljerad miljöinformationen kan och bör vara i vissa typer av medier. Det kan exempelvis vara svårt att rent utrymmesmässigt presentera all information om ett drivmedel genom en deklaration vid pumpen. Samtidigt är det viktigt att den grundläggande information som finns tillgänglig vid tankstationer är enkel att ta till sig för att så många konsumenter som möjligt faktiskt ska ta del av den. Det kan därför vara bättre att informera om detaljerade uppgifter på en webbplats eller via en app. Men att bara lämna informationen på leverantörernas webbplatser riskerar att leda till att endast de allra mest intresserade tar sig tid att undersöka klimatprestandan i drivmedlen som leverantörerna erbjuder. Det skulle kunna underlätta för konsumenterna om detaljerad information samlas på t.ex. Energi-

myndighetens webbplats, bl.a. för att möjliggöra jämförelser mellan olika leverantörer.

I och med att utrymmet på en miljödeklaration som kan fästas vid pumpen är begränsat bör även den information som lämnas där vara begränsad. Detta bidrar till att informationen är lätt för konsumenterna att ta till sig.

När det gäller frågan om vilka uppgifter miljöinformationen bör omfatta har flera remissinstanser framfört att ursprung är en viktig uppgift. En uppgift om ursprung kan påverka vissa konsumenters val. Vidare kan det konstateras att vissa aktörer självmant informerar om sina produkters ursprung. Detta talar för att det kan finnas skäl för att miljödeklarationen bör omfatta uppgift om ursprung.

Regeringen anför att leverantörer bör offentliggöra fullständig information om vilka råvaror som ingår i drivmedlet på sina webbplatser. Konsumenterna kommer därigenom att få information om vilka råvaror som ingår i ett visst drivmedel, t.ex. att drivmedlet kan innehålla palmolja eller palmoljederivat. Syftet med den föreslagna lagstiftningen är att möjliggöra för konsumenterna att göra informerade val av drivmedel. Sådan information som konsumenterna kan vara intresserade av i valet bör därför beaktas i det fortsatta förordningsarbetet.

Motionerna

Enligt partimotion 2017/18:3686 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 15 bör olika typer av drivmedels hållbarhetsegenskaper synliggöras genom att EU ställer rättvisande livscykelkrav på både fossila och förnybara drivmedel. Bränslet bör ursprungsmärkas vid pumpen. Motionärerna anför att de vill synliggöra alla olika typer av bränslets hållbarhetsegenskaper.

I kommittémotion 2017/18:4138 av Jens Holm m.fl. (V) yrkas att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om att den som bedriver en verksamhet som tillhandahåller ett drivmedel är skyldig att informera konsumenterna vid drivmedlets påfyllningsplats om dess utsläpp av växthusgaser och andra förhållanden, inklusive dess råvaror och ursprungsländer, som har betydelse för att bedöma drivmedlets sociala och miljömässiga påverkan. Det finns enligt motionärerna otydligheter i propositionen om informationen ska omfatta ursprungsland och råvaror och om informationen ska finnas tillgänglig vid själva tankstationen. Att inkludera ursprungsmärkning och råvaror i miljöinformationen om drivmedlet ger möjligheter för bilister att t.ex. av hållbarhetsskäl undvika bränslen vid tankstationen från länder där vi vet att den sociala hållbarheten brister.

Även enligt motion 2017/18:4152 av Kristina Yngwe m.fl. (C) ska uppgift om råvaror och ursprung för drivmedlen redovisas vid pumpen. I förslaget till lagstiftning från Energimyndigheten ska en drivmedelsleverantör, eller annan som tillhandahåller drivmedel, informera konsumenterna om varje drivmedels utsläpp av växthusgaser, råvaror och ursprung. Det är vid köptillfället som den stora påverkan sker.

Utskottets ställningstagande

Som regeringen anför bör detaljerade uppgifter om drivmedels miljöpåverkan offentliggöras på drivmedelsleverantörernas webbplatser, och det kan också finnas behov av att offentliggöra vissa uppgifter av samlande karaktär på Energimyndighetens webbplats. En kombination av olika typer av informationsmedier kan vara att föredra eftersom det kan finnas begränsningar i hur detaljerad miljöinformationen kan och bör vara i vissa typer av medier. I och med att utrymmet på en miljödeklaration som kan fästas vid pumpen är begränsat bör även den information som lämnas där vara begränsad.

Som regeringen anfört bör leverantörer offentliggöra fullständig information om vilka råvaror som ingår i drivmedlet på sina webbplatser. Utskottet instämmer även i att det kan finnas skäl för att miljödeklarationen bör omfatta uppgift om ursprung.

Utskottet anser mot bakgrunden av redovisningen och på de skäl som anges i propositionen att riksdagen bör anta regeringens lagförslag. Motionerna 2017/18:3686 (C) yrkande 15, 2017/18:4138 (V) och 2017/18:4152 (C) avstyrks i den mån de inte tillgodosetts av vad som anförts.

Motioner som bereds förenklat

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett antal motionsyrkanden (S, M, SD, MP, C, V, L, KD) om klimatpolitik som rör förslag som har behandlats tidigare under valperioden.

Jämför särskilt yttrande 1 (M), 2 (SD), 3 (C), 4 (V), 5 (L) och 6 (KD).

Utskottets ställningstagande

De motionsförslag som tas upp i bilaga 3 rör samma eller i huvudsak samma frågor som utskottet tidigare har behandlat under valperioden i betänkandena 2015/16:MJU20 Klimat- och energimålen – Kontrollstation 2015 m.m., 2016/17:MJU23 En livsmedelsstrategi för Sverige samt 2016/17:MJU24 Ett klimatpolitiskt ramverk. Utskottet ser ingen anledning att nu göra någon annan bedömning när det gäller de väckta förslagen och avstyrker därför yrkandena.

Reservationer

1. Sveriges roll i det internationella klimatarbetet, punkt 1 (SD)

av Martin Kinnunen (SD) och Cassandra Sundin (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2017/18:3887 av Martin Kinnunen och Runar Filper (båda SD) yrkande 1 och 2017/18:4154 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 1 och avslår motionerna

2017/18:3686 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 8 och

2017/18:4148 av Olle Felten m.fl. (-) yrkande 5.

Ställningstagande

I en oklar situation förhåller sig Sverigedemokraterna till ett pessimistiskt scenario och anser att utsläppen av växthusgaser är negativa för den globala utvecklingen och att Sverige bör bidra till att lösa, dämpa eller på annat sätt motverka effekterna av denna problematik. Här intar ekonomisk utveckling en viktig roll, eftersom brist på resurser gör länder mer sårbara för klimatets nycker. Sverigedemokraterna står därför upp för en ansvarsfull och effektiv klimatpolitik, där det globala perspektivet ges en mer central plats.

Det globala perspektivet kommer dock i skymundan i svensk klimatpolitik, vilket tydligt illustreras av regeringens skrivelse. Det saknas på många håll en grundläggande insikt om att Sverige eller EU på egen hand inte kan styra de globala koldioxidutsläppen i någon betydande utsträckning.

2. Sveriges roll i det internationella klimatarbetet, punkt 1 (C)

av Kristina Yngwe (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2017/18:3686 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 8 och
avslår motionerna
2017/18:3887 av Martin Kinnunen och Runar Filper (båda SD) yrkande 1,
2017/18:4148 av Olle Felten m.fl. (-) yrkande 5 och
2017/18:4154 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 1.

Ställningstagande

För att nå de mål sju partier enades om i Miljömålsberedningens klimatbetänkande krävs ett nytt ledarskap i klimatpolitiken och politik som främjar förnybar energi, minskar utsläppen från transporter och åter gör Sverige till en ledande kraft i EU och det globala klimatarbetet. Sverige ska vara ledande i det globala och regionala klimat- och miljöarbetet.

3. Internationella samarbetsformer, punkt 2 (M)

av Maria Malmer Stenergard (M), Åsa Coenraads (M), Gunilla Nordgren (M) och Jesper Skalberg Karlsson (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2017/18:3352 av Jonas Jacobsson Gjörtler m.fl. (M) yrkande 18 och
avslår motionerna
2017/18:1141 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 5 och
2017/18:4154 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkandena 13 och 14.

Ställningstagande

För att möta klimatutmaningarna på ett kostnadseffektivt sätt bör en viktig del av de svenska insatserna göras genom flexibla mekanismer såsom CDM (clean development mechanism) och JI (joint implementation), vilka ger länder möjlighet att komplettera sina nationella utsläppsminskningar genom att förvärva utsläppsminskningar från projekt i andra länder. Eftersom klimatutmaningen är global spelar det ingen roll var i världen utsläppsminskningarna sker. Dessa mekanismer har visat sig vara mycket kostnadseffektiva och har gett goda resultat inte bara för klimatet, utan även för luftkvalitet, hälsa, tekniköverföring och teknikutveckling. Därför bör fler flexibla mekanismer utformas och införlivas. Kontrollfunktionen för systemen ska naturligtvis vara gedigen. Utgångspunkten för klimatpolitiken ska vara största möjliga minskning av växthusgaser per satsad krona. Varje ineffektivt spenderad krona är en förlust för miljön.

4. Internationella samarbetsformer, punkt 2 (SD)

av Martin Kinnunen (SD) och Cassandra Sundin (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2017/18:4154 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkandena 13 och 14 samt avslår motionerna

2017/18:1141 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 5 och

2017/18:3352 av Jonas Jacobsson Gjörtler m.fl. (M) yrkande 18.

Ställningstagande

Vi anser att internationella klimatinvesteringar bör ökas på bekostnad av ineffektiva åtgärder i Sverige. Det är anmärkningsvärt att regeringen ägnar så liten uppmärksamhet åt frågans internationella dimension.

Beräkningarna visar tydligt att internationellt samarbete, genom exempelvis clean development mechanism (CDM), utgör lågt hängande frukter för utsläppsminskningar i ett globalt perspektiv. Här kan utsläppsminskningar göras till en kostnad av 60 kronor per ton, att jämföra med regeringens klimatkliv där beräkningar just nu talar om en kostnad per ton på 400 kronor.

Det är positivt att arbete pågår med nya internationella samarbetsformer utifrån artikel 6 i klimatavtalet från Paris. Sverige bör inom ramen för det globala klimatarbetet högre prioritera arbetet med att snabbt sjsätta nya internationella samarbetsformer för verkningfulla internationella insatser för utsläppsminskningar.

5. Internationella samarbetsformer, punkt 2 (V)

av Jens Holm (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2017/18:1141 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 5 och

avslår motionerna

2017/18:3352 av Jonas Jacobsson Gjörtler m.fl. (M) yrkande 18 och

2017/18:4154 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkandena 13 och 14.

Ställningstagande

Sveriges etappmål om att våra utsläpp av växthusgaser utanför den handlande sektorn ska minska med 40 procent till 2020 kan nås med hjälp av flexibla mekanismer. Den nuvarande regeringen har höjt ambitionen och vill så långt som möjligt nå etappmålet genom nationella insatser. Vi välkomnar att regeringen intagit en mer ambitiös hållning till etappmålet men anser att det enda hållbara förhållningssättet är att besluta att det ska nås helt och hållet genom enbart nationella insatser.

Vi anser vidare att internationella klimatinvesteringar är nödvändiga men att dessa inte bör användas för att nå det nationella klimatmålet. I stället för köp av utsläppskrediter med tveksam miljöeffekt vill Vänsterpartiet driva en politik för kraftfulla klimatinvesteringar i utvecklingsländerna. Det ska vara investeringar som bidrar till nya minskningar av utsläppen och som inte ska användas för att nå vårt nationella klimatmål. Vi anser att Sveriges köp av utsläppskrediter via clean development mechanism (CDM) för att uppnå det nationella klimatmålet ska upphöra.

Därtill ska etappmålet om utsläppsminskning till 2020 för den icke handlande sektorn uppnås genom nationella insatser för utsläppsminskningar.

6. Klass- och genusperspektiv i klimatförhandlingarna m.m., punkt 3 (V)

av Jens Holm (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2017/18:1141 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkandena 1 och 2 samt avslår motionerna

2017/18:283 av Jan Lindholm (MP) yrkande 5 och

2017/18:1713 av Jan Lindholm (MP).

Ställningstagande

Sverige bör i internationella klimatförhandlingar och övriga forum som berör klimatfrågan uppmärksamma de globala skillnaderna liksom klass- och genusaspekter och verka för att kvinnors delaktighet och makt stärks i arbetet för att bromsa klimatförändringarna.

Det finns stora skillnader mellan fattigas och rikas klimatpåverkan även inom länder. Vi anser att det behöver synliggöras vilka som överskrider sitt miljöutrymme och med hur mycket, såväl nationellt som globalt. Det är kvinnor som drabbas hårdast av miljöförändringarna samtidigt som det är män som belastar miljön mest i såväl rika som fattiga länder. Det är därför nödvändigt att lyfta klimatfrågorna ur ett genusperspektiv. Politiska åtgärder mot klimatförändringarna bör inte vara könsneutrala.

Dessvärre fäster debatten som förs om klimatet knappt någon uppmärksamhet alls på kön trots att det är kvinnor som drabbas hårdast av miljöförändringarna samtidigt som det är män som belastar miljön mest, i såväl rika som fattiga länder. Det handlar om makt och resurser, och världens kvinnor har alltså inte jämställda levnadsvillkor i förhållande till män.

7. EU:s klimatpolitik, punkt 4 (SD)

av Martin Kinnunen (SD) och Cassandra Sundin (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2017/18:3887 av Martin Kinnunen och Runar Filper (båda SD) yrkande 7 och avslår motionerna
2017/18:1141 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkandena 10 och 12 samt
2017/18:3686 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkandena 25 och 26.

Ställningstagande

I oktober 2014 fattade Europeiska rådet beslut om ett ramverk för EU:s klimat- och energipolitik till 2030. Enligt beslutet ska utsläppen av växthusgaser minska med minst 40 procent inom EU fram till 2030 jämfört med 1990, vilket ska innebära 46 procent för Sveriges del. Med reservation för att siffrorna kan redovisas på olika sätt har Sveriges utsläpp minskat med 25 procent mellan 1990 och 2015. Sålunda är denna överenskommelse ett ambitiöst men inte orimligt riktmärke.

Andra partier i riksdagen vill ständigt förhandla om Sveriges åtagande utan att presentera realistiska strategier för hur det ska gå till. Inte heller tar man tillräcklig hänsyn till ekonomiska faktorer eller vad som egentligen är rimligt eller ens möjligt. Vårt mål är att försöka uppfylla åtagandet från 2014 och sedan utvärdera utvecklingen innan nya mål sätts upp. Samtidigt bör man hålla öppet för att framtida forskning kan motivera att målen justeras eller rentav slopas.

8. EU:s klimatpolitik, punkt 4 (C)

av Kristina Yngwe (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2017/18:3686 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkandena 25 och 26 samt avslår motionerna

2017/18:1141 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkandena 10 och 12 samt

2017/18:3887 av Martin Kinnunen och Runar Filper (båda SD) yrkande 7.

Ställningstagande

Vi behöver öka takten i EU:s klimatarbete och i det internationella klimatarbetet så att Parisavtalets mål uppnås. För att nå målen i Parisavtalet krävs snabbare minskning av utsläppen än vad vi ser i dag och mer kraftfulla åtgärder. Det är centralt att utsläpp av klimatgaser prissätts effektivt, och de positiva erfarenheterna från koldioxidskatter, utsläppshandel och minskade fossilsubventioner behöver spridas och utvecklas internationellt.

Inte minst måste Sverige verka för att EU uppfyller sina åtaganden i Parisavtalet och är drivande för att EU uppdaterar sin färdplan för att ställa om till en ekonomi till 2050 utan nettoutsläpp av koldioxid, och att alla delar av EU:s regler bidrar till klimatmålen.

9. EU:s klimatpolitik, punkt 4 (V)

av Jens Holm (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2017/18:1141 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkandena 10 och 12 samt avslår motionerna

2017/18:3686 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkandena 25 och 26 samt

2017/18:3887 av Martin Kinnunen och Runar Filper (båda SD) yrkande 7.

Ställningstagande

Inför FN:s klimatkonferens i december 2015 hade EU-länderna en gemensam förhandlingslinje som bl.a. innefattade en ram för EU:s klimatmål fram till 2030. Vi anser att dessa målsättningar är otillräckliga för att möta det ansvar som är rimligt att kräva av EU.

Sverige bör verka för att EU antar följande klimatmål för 2030. Till 2030 ska utsläppen av växthusgaser minska med minst 60 procent, jämfört med 1990, och minskningarna ska göras inom Europa. Detta ska vara bindande krav med åtaganden för alla EU-länder.

Sverige ska vidare verka för att EU antar en målsättning att nå nollutsläpp senast 2050 och att all energiproduktion då ska vara förnybar.

10. Reformering av EU:s utsläppshandelssystem, punkt 5 (C)

av Kristina Yngwe (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen delvis motion

2017/18:3686 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 27 och avslår motionerna

2017/18:1141 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 14 och

2017/18:3686 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 30.

Ställningstagande

För att bli det climateffektiva verktyg utsläppshandeln är tänkt att och behöver vara krävs flera reformer. Framförallt behöver andelen utsläppsätter som köps på auktion öka. Kraven ska skärpas så att det lönar sig för de företag som är bäst i klassen. De många undantagen till de medlemsländer med lägre BNP än EU:s genomsnitt måste också upphöra, och de fonder som skapats för omställning måste tydligt inriktas mot klimatsmarta innovationer för att ge stöd till de som går före i teknikutvecklingen.

11. Reformering av EU:s utsläppshandelssystem, punkt 5 (V)

av Jens Holm (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2017/18:1141 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 14 och
avslår motion
2017/18:3686 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkandena 27 och 30.

Ställningstagande

Vänsterpartiet anser att EU:s handel med utsläppsrätter, EU ETS, bör reformeras i grunden. Målsättningen för koldioxidminskningen måste skärpas genom att taket för koldioxidutsläppen från Europas industrianläggningar skrivs ned ytterligare. Ett minimipris på utsläppsrätter bör införas så att konjunkturrelaterade efterfrågeminskningar eller en underskattning av industrins möjligheter att sänka sina utsläpp inte saktar ned omställningen. Dessutom behöver systemet förändras även till formen. Alla utsläppsrätter ska auktioneras ut och inkomsterna från detta tillfalla medlemsländerna. Sverige bör inom EU verka för att en sådan reformering i grunden görs av EU:s handelssystem med utsläppsrätter.

12. Tildelning av utsläppsrätter för den EES-interna flygtrafiken m.m., punkt 6 (C)

av Kristina Yngwe (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2017/18:3686 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 28 och
avslår motion
2017/18:3686 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 31.

Ställningstagande

Vi anser att tildelningen av utsläppsrätter till den EU-interna flygtrafiken bör skärpas. Det behövs också skärpta krav på den EU-interna flygtrafiken så att den lyder under samma regler som övriga delar av utsläppshandeln.

13. Inriktningen för svensk klimatpolitik, punkt 7 (S, MP, V)

av Isak From (S), Johan Büser (S), Stina Bergström (MP), Monica Haider (S), Jens Holm (V), Marianne Pettersson (S), Leif Hård (S) och Marie Olsson (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed avslår riksdagen motionerna

2017/18:3730 av Kristina Yngwe m.fl. (C, M, KD, L) yrkande 1 och

2017/18:4153 av Kristina Yngwe m.fl. (C, M, L, KD) yrkande 1.

Ställningstagande

Svensk klimatpolitik ska vara ambitiös, långsiktig och stabil. Ramarna för en sådan politik fastställdes i juni 2017 då riksdagen beslutade om en klimatlag. Klimatlagen säkerställer långsiktighet i svensk klimatpolitik genom att innevarande och kommande regeringar har en skyldighet att föra en klimatpolitik som utgår från klimatmålen samt att tydligt redovisa hur arbetet fortskrider. Dessutom enades regeringen, Moderaterna, Centerpartiet och Kristdemokraterna i juni 2016 om en ramöverenskommelse om Sveriges långsiktiga energipolitik. Överenskommelsen utgör en gemensam färdplan för en kontrollerad övergång till ett helt förnybart elsystem, med målet 100 procent förnybar elproduktion 2040. Sverige har därmed på initiativ av regeringen två parlamentariska överenskommelser på plats som ger förutsägbarhet i klimatarbetet.

Det är tydligt var de stora utmaningarna för klimatomställningen finns. Industrin står för en tredjedel av de samlade utsläppen i Sverige, och för att komma till rätta med dessa behöver företag ges möjlighet att satsa på tekniskiften och ofta obeprövade teknologier. För att stödja sådana tekniksprång har regeringen inrättat Industrilivet. Satsningen uppgår till 300 miljoner kronor per år från 2018 till 2040 och innefattar stöd till företag för forsknings- och innovationsprojekt till demonstrations- och fullskaliga anläggningar. Det övergripande syftet är att hjälpa industrin att ta språnget mot nollutsläpp av växthusgaser, och initiativet har tagits emot mycket positivt av stora delar av näringslivet och industrin.

Därtill vill vi påminna om att regeringen startat initiativet Fossilfritt Sverige, som bl.a. arbetar med att ta fram branschvisa färdplaner i syfte att lyfta affärsmässiga möjligheter för företag och branscher att bli fossilfria samtidigt som konkurrenskraften stärks. Nyligen överlämnade nio olika branscher, från cementindustrin och gruvindustrin till dagligvaruhandeln och åkerinäringen, sina färdplaner för fossilfri konkurrenskraft till regeringen.

Färdplanerna ger en konkret bild av hur omställningen av de olika branscherna kan gå till samt identifierar utmaningar, möjligheter och behovet av politisk hinderröjning.

Mot denna bakgrund anser vi att klimatpolitiken redan präglas av långsiktighet och tydlighet och att det pågår ett aktivt arbete inom näringslivet för att nå klimatmålen. Därmed anser vi att motionsyrkandena ska lämnas utan vidare åtgärd.

14. Målen för svensk klimatpolitik, punkt 8 (SD)

av Martin Kinnunen (SD) och Cassandra Sundin (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2017/18:3887 av Martin Kinnunen och Runar Filper (båda SD) yrkande 15 och

2017/18:4154 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 10 och avslår motion

2017/18:1141 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 16.

Ställningstagande

Vi anser liksom Konjunkturinstitutet och Finanspolitiska rådet att klimatmål bör formuleras i termer av det miljöproblem man vill lösa och inte i termer av de medel vi har för att lösa det. Av den anledningen bör Sverige snarast avveckla alla sektorsvisa mål inom klimatpolitiken. Mål om förnybart, energi-effektivisering och koldioxidfri fordonsflotta bör överges. Regeringen bör därtill ge Miljömålsberedningen nya direktiv för klimatpolitiken. Forskning har visat att bindande mål för förnybart inom EU kraftigt kan öka kostnaderna utan att utsläppen minskar. Sammanfattningsvis vill vi framhäva att all politik på klimatområdet måste föregås av en ordentlig kostnads- och nyttoanalys.

15. Målen för svensk klimatpolitik, punkt 8 (V)

av Jens Holm (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2017/18:1141 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 16 och
avslår motionerna
2017/18:3887 av Martin Kinnunen och Runar Filper (båda SD) yrkande 15
och
2017/18:4154 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 10.

Ställningstagande

Sverige ska senast 2040 ha nollutsläpp av växthusgaser till atmosfären. Klimatmålet ska nås genom utsläppsminskningar inom landet, omfatta utsläpp inom såväl den handlande som den icke handlande sektorn, dvs. oavsett om det innefattar utsläpp som omfattas av EU:s handel med utsläppsrätter eller de som hanteras nationellt, och avse de utsläpp som är skapade av mänsklig verksamhet.

16. Nationellt klimatbidrag (INDC), punkt 9 (V)

av Jens Holm (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2017/18:1141 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 6.

Ställningstagande

Sverige har i likhet med de andra tidigt industrialiserade länderna ett stort historiskt ansvar för utsläppen som ackumulerats i atmosfären. Vid klimatförhandlingarna i Paris 2015 var emellertid den svenska positionen densamma som EU:s när det gäller utlovade utsläppsminskningar. Sverige intog därmed en position om att utsläppen ska minska med 40 procent till 2030, vilket vi anser är otillräckligt för att ta sitt historiska ansvar för klimatförändringarna. FN:s sekretariat för klimatkonventionen samt flera organisationer och oberoende forskare konstaterade att de samlade klimatbidragen inte alls räcker för att förhindra en global temperaturhöjning till maximalt 2 grader.

I stället för att stå bakom EU:s klimatbidrag INDC (intended nationally determined contributions) – dvs. löften om vad man avser att göra för att minska utsläppen av växthusgaser – bör Sverige presentera ett eget klimatbidrag. Sverige bör inför den kommande översynen av Parisavtalet presentera ett nationellt klimatbidrag, s.k. INDC, som kompletterar och går utöver EU:s.

17. Sverige som ett klimatföredöme, punkt 10 (M, C, L, KD)

av Kristina Yngwe (C), Maria Malmer Stenergard (M), Åsa Coenraads (M), Gunilla Nordgren (M), Lars Tysklind (L), Jesper Skalberg Karlsson (M) och Lars-Axel Nordell (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 10 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2017/18:3730 av Kristina Yngwe m.fl. (C, M, KD, L) yrkande 8 och

2017/18:4153 av Kristina Yngwe m.fl. (C, M, L, KD) yrkande 4.

Ställningstagande

Sverige ska vara ett klimatföredöme. Genom att införa tuffa styrmedel och incitament som gör en omställning lönsam kan teknik utvecklas så att svenska företag blir världsledande inom klimatområdet och tekniken exporteras till andra länder. Detta kan leda till konkurrensfördelar såväl som utsläppsminskningar på det globala planet. Rätt utformad kan klimatpolitiken leda till tekniska framsteg såväl som utsläppsminskningar och konkurrensfördelar för svensk industri.

Samtidigt är det viktigt att säkerställa att svenska företag inte drabbas av krav och kostnader som leder till att verksamheter flyttas utomlands och att utsläppen i stället ökar i andra länder. Ur miljöperspektiv är en sådan utveckling särskilt olycklig, då svenska industrier och företag ofta har kommit längre i sitt klimat- och miljöarbete än företag i många andra länder. Svensk klimatpolitik ska bygga på långsiktiga spelregler som inte driver jobb eller utsläpp ut ur Sverige eller EU. På så vis kan Sverige vara ett föregångsland inom klimatpolitiken och visa att en ambitiös klimatpolitik och bibehållen konkurrenskraft kan gå hand i hand och att nationella krav inte bidrar till koldioxidläckage.

18. Nationella åtgärder på klimatområdet, punkt 11 (SD)

av Martin Kinnunen (SD) och Cassandra Sundin (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 11 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2017/18:4154 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 3.

Ställningstagande

Sverigedemokraterna står upp för en ansvarsfull och effektiv klimatpolitik, men förhåller sig skeptiska till målsättningen att Sverige till varje pris, utan någon analys om hur detta bidrar på global nivå, ska åta sig större utsläppsminskningar än vad som stipuleras i internationella avtal. En föregångspolitik kan få direkt negativa konsekvenser om den till följd av försämrad konkurrenskraft exporterar utsläpp, jobb och tillväxt till andra länder där energiförsörjningen är beroende av fossila energikällor. Det måste vara grundläggande för den svenska klimatpolitiken att åtgärder i Sverige på klimatområdet inte leder till att utsläpp av växthusgaser flyttar till andra länder.

19. Beräkning av klimatutsläpp, punkt 11 (M)

Förslag till riksdagsbeslut

Jag/vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 11 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2017/18:3352 av Jonas Jacobsson Gjörtler m.fl. (M) yrkande 2 och
avslår motionerna
2017/18:1141 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkandena 8 och 9 samt
2017/18:4148 av Olle Felten m.fl. (-) yrkandena 1–4.

Ställningstagande

För att kunna bedöma olika klimatsatsningars kostnadseffektivitet är det avgörande att deras förväntade utsläppsminskningar beräknas på ett sätt som är enhetligt, genomarbetat och transparent. Därefter kan den förväntade utsläppsminskningen ställas i relation till satsningens kostnad. Utan enhetliga beräkningar finns ingen möjlighet att göra en rättvis jämförelse mellan olika satsningars kostnadseffektivitet – och då förlorar vi också förmågan att spendera våra gemensamma medel där de gör som allra störst nytta. Regeringen bör skyndsamt utarbeta ett ramverk för hur minskningar av klimatutsläpp beräknas.

20. Beräkning av klimatutsläpp, punkt 12 (V)

av Jens Holm (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 12 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2017/18:1141 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkandena 8 och 9 samt avslår motionerna

2017/18:3352 av Jonas Jacobsson Gjörtlér m.fl. (M) yrkande 2 och

2017/18:4148 av Olle Felten m.fl. (-) yrkandena 1–4.

Ställningstagande

Fram till dess att ett etappmål för konsumtionsrelaterade utsläpp införts är det av stor betydelse att konsumtionsbaserade utsläpp uppmärksammas. Naturvårdsverket bör ges i uppdrag att till sin årliga officiella statistik av växthusgasutsläpp i Sverige som rapporteras till FN:s klimatkonvention även rapportera de konsumtionsbaserade utsläppen.

För att uppnå rättvisa klimatavtal måste den rika världens ökade konsumtion beaktas. Sverige bör verka för att en konsumtionsbaserad bokföring av växthusgasutsläppen blir central i de internationella klimatförhandlingarna.

21. Utvärdering av svensk klimatpolitik m.m., punkt 13 (SD)

av Martin Kinnunen (SD) och Cassandra Sundin (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 13 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2017/18:3887 av Martin Kinnunen och Runar Filper (båda SD) yrkande 5 och 2017/18:4154 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkandena 2 och 11 samt avslår motionerna

2017/18:1141 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 20 och

2017/18:3524 av Josef Fransson (SD).

Ställningstagande

Svensk klimatpolitik har byggt på premissen att Sverige ska gå före och besluta om betydligt större utsläppsminskningar än andra länder. Det finns emellertid ingen forskning på området som stöder att denna föregångspolitik på något sätt bidrar till minskade utsläpp. Vi är skeptiska till målsättningen att Sverige ska åta sig större utsläppsminskningar än vad som stipuleras i internationella avtal utan någon analys om hur detta bidrar på global nivå. Den svenska föregångspolitik på klimatområdet bör i stället föregås av en analys, vilket saknas i regeringens klimatstrategi. Målet för svensk klimatpolitik ska utgå från hur man så kostnadseffektivt som möjligt kan bidra till att minska utsläpp av klimatgaser på global nivå. All politik på klimatområdet måste föregås av en ordentlig kostnads- och nyttoanalys.

En sådan analys av den svenska föregångspolitik på klimatområdet och av risken för koldioxidläckage bör genomföras skyndsamt så att inte svensk produktion försvinner utomlands till stor skada för samhället men med ringa nytta för miljömålen.

22. Utvärdering av svensk klimatpolitik m.m., punkt 13 (V)

av Jens Holm (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 13 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2017/18:1141 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 20 och avslår motionerna

2017/18:3524 av Josef Fransson (SD),

2017/18:3887 av Martin Kinnunen och Runar Filper (båda SD) yrkande 5 och 2017/18:4154 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkandena 2 och 11.

Ställningstagande

Koldioxidransonering innebär att ett tak sätts upp för utsläpp av koldioxid och att utsläppen fördelas lika inom befolkningen genom ransoner. Ett antal olika modeller för detta har utvecklats i Storbritannien. Förutom att ett tak sätts för utsläppen kan många andra fördelar finnas. Vi vet att höginkomsttagare, och män generellt, orsakar högre utsläpp av växthusgaser än låginkomsttagare och kvinnor. I motsats till dagens förhållande skulle ett ransoneringsystem innebära att höginkomsttagare måste betala till låginkomsttagare om de vill göra större utsläpp än de tilldelats.

Vänsterpartiet menar att det är för tidigt att fastställa att koldioxidransonering skulle vara ett effektivt sätt att hejda klimathotet. Förutom

kostnadsberäkningar för att införa ransonering behövs underlag för hur det påverkar andra styrmedel och de offentliga investeringarna för att minska utsläppen av koldioxid. En utredning bör därför tillsättas för att belysa effekterna av att införa koldioxidransonering i Sverige.

23. Klimatintegrering, punkt 14 (L)

av Lars Tysklind (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 14 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2017/18:2820 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 2.

Ställningstagande

Vägen mot ett klimatsmart samhälle kräver långsiktiga investeringar som det är rimligt att det offentliga är med och finansierar. Det handlar om strukturella investeringar som t.ex. är kopplade till infrastruktur och där det offentliga är avgörande för att investeringarna ska bli av. Fokus ska vara på att få ned utsläppen, och stöd ska inriktas mot insatser där investerade medel har störst klimateffekt. Det handlar om åtgärder som kommer många till del och som bidrar till omställningen mot ett mer klimatsmart samhälle. Det kan handla om biogasanläggningar och metangasreducering inom jordbruket eller om cykelinfrastruktur för att underlätta cykelpendling. I utvecklingen av hållbara städer kan eldrivna stadsbussar vara en del av lösningen. Och för att främja elektrifieringen av transportsektorn behövs en utbyggd laddinfrastruktur runt om i vårt land.

Vägen mot ett klimatsmart samhälle kräver långsiktiga, strukturella investeringar som kommer många till del och som bidrar till omställningen mot ett mer klimatsmart samhälle.

24. Klimatanpassning, punkt 15 (L)

av Lars Tysklind (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 15 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2017/18:2820 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 3.

Ställningstagande

Vi ser behovet av en lång rad insatser framför allt inom områden där klimat- och miljöanpassningar gör som mest nytta, såsom transport, energi, industri samt jord- och skogsbruket.

25. Dubbla styrmedel inom klimatpolitiken, punkt 16 (S, MP, V)

av Isak From (S), Johan Büser (S), Stina Bergström (MP), Monica Haider (S), Jens Holm (V), Marianne Pettersson (S), Leif Hård (S) och Marie Olsson (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 16 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed avslår riksdagen motionerna

2017/18:4153 av Kristina Yngwe m.fl. (C, M, L, KD) yrkande 3 och

2017/18:4154 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 4.

Ställningstagande

Enligt oppositionspartierna är användandet av s.k. dubbla styrmedel problematiskt och bör därför undvikas. Det påstås bl.a. att subventionering av utsläppsreducerande åtgärder inom sektorer som omfattas av EU:s utsläppshandelssystem (EU ETS) kan leda till utsläppsminskningar men att de aktörer som subventioneras kan välja att sälja utsläppsrätter, eller undvika att köpa lika många, och att detta skulle kunna innebära att dubbla styrmedel inte åstadkommer reella utsläppsminskningar utan bara en omfördelning av medel från skattebetalarna till de aktuella sektorerna.

Argumentationen brister i flera avseenden. Till att börja med bör det noteras att det reformerade EU ETS-direktivet innebär att en marknadsstabilitetsreserv införs genom vilken utsläppsrätter fr.o.m. 2023 kontinuerligt kommer att annulleras. Enligt Konjunkturinstitutets (KI) specialutredning innebär den automatiska annulleringen av utsläppsrätter att Sverige genom lokala och nationella åtgärder påverkar den totala mängden utsläpp som ingår i EU:s handel med utsläppsrätter. Det kräver emellertid att de nationella åtgärderna snabbt leder till svenska utsläppsminskningar. I detta hänseende föreslår KI åtgärder som t.ex. medför att aktörer ställer om till fossilfri verksamhet.

Bland annat för att åstadkomma en sådan omställning har regeringen infört Industriklivet. Industriklivet syftar till att stödja genomgripande åtgärder för att kraftigt minska de processrelaterade utsläppen i industrin, och består av

stöd både till förstudier och till investeringar. Satsningen är betydande och uppgår till 300 miljoner kronor per år mellan 2018 och 2040.

Avslutningsvis vill vi lyfta fram att det av riksdagen beslutade målet om att Sverige senast 2045 inte ska ha några nettoutsläpp av växthusgaser till atmosfären, för att därefter uppnå negativa utsläpp, gäller för hela ekonomin, inklusive de sektorer som ingår i EU ETS. Detta mål står allianspartierna bakom.

Med hänvisning till det anförda anser vi att det tankesätt som redovisas i de aktuella motionerna inte längre är giltigt. Motionsyrkandena ska därför lämnas utan vidare åtgärd.

26. Kostnadseffektiva styrmedel inom klimatpolitiken, punkt 17 (M, C, L, KD)

av Kristina Yngwe (C), Maria Malmer Stenergard (M), Åsa Coenraads (M), Gunilla Nordgren (M), Lars Tysklind (L), Jesper Skalberg Karlsson (M) och Lars-Axel Nordell (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 17 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion 2017/18:4153 av Kristina Yngwe m.fl. (C, M, L, KD) yrkande 2.

Ställningstagande

Vi vill att Sverige ska vara ett föregångsland inom klimatpolitiken. Genom att införa styrmedel som gynnar teknikutveckling kan tillväxt och minskade utsläpp gå hand i hand. Därmed kan Sverige visa internationellt ledarskap och visa vägen för andra länder att följa efter. Genom att skapa förutsättningar för teknikutveckling kan ny teknik utvecklas som kan bli en exportmöjlighet. På så sätt kan tekniken på sikt även leda till utsläppsminskningar i andra länder, samtidigt som den svenska ekonomin gynnas.

Vi anser att klimatpolitiken ska baseras på styrmedel som på ett kostnads-effektivt sätt kan uppnå de utsläppsmål som riksdagen beslutat om. Styrmedel ska på ett effektivt sätt leda till minskade utsläpp utan att innebära onödigt slöseri med skattemedel.

27. Principen om att förorenaren betalar, punkt 18 (M, C, L, KD)

av Kristina Yngwe (C), Maria Malmer Stenergard (M), Åsa Coenraads (M), Gunilla Nordgren (M), Lars Tysklind (L), Jesper Skalberg Karlsson (M) och Lars-Axel Nordell (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 18 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2017/18:3730 av Kristina Yngwe m.fl. (C, M, KD, L) yrkande 7.

Ställningstagande

För att kunna uppnå Parisavtalets mål krävs verkningfulla styrmedel som gör det dyrare att släppa ut växthusgaser. En viktig grundsten i vår miljöpolitik är principen om att förorenaren betalar. Principen finns uttryckt på global nivå i Riodeklarationen om hållbar utveckling och är även grundläggande i EU:s miljöpolitik. Genom att göra det dyrare att släppa ut växthusgaser eller på andra sätt förorena miljön skapas signaler till konsumenter när produkter och tjänster som belastar miljön blir dyrare. Samtidigt skapas incitament för företagen att utveckla mindre miljöbelastande varor och tjänster. Klimatåtgärder bör grundas på principen om att förorenaren betalar.

28. Effektiv prissättning på klimatutsläpp, punkt 19 (C)

av Kristina Yngwe (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 19 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2017/18:3686 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 24.

Ställningstagande

Vi vill framhålla vikten av effektiv prissättning på klimatutsläpp i Sverige, i EU och globalt. Sveriges utsläpp är små i ett globalt perspektiv, och därför är det viktigt att vara pådrivande regionalt, i EU och internationellt för att minska de globala utsläppen. För att nå målen i Parisavtalet krävs snabbare minskning av utsläppen än vad vi ser i dag och mer kraftfulla åtgärder. Det är centralt att

utsläpp av klimatgaser prissätts effektivt, och de positiva erfarenheterna från koldioxidskatter, utsläppshandel och minskade fossilsubventioner behöver spridas och utvecklas internationellt.

29. Stöd till solceller m.m., punkt 20 (SD)

av Martin Kinnunen (SD) och Cassandra Sundin (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 20 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2017/18:4154 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 5 och
avslår motion

2017/18:4148 av Olle Felten m.fl. (-) yrkande 6.

Ställningstagande

Energipolitiken är ett exempel på hur regeringen trots en närmast koldioxidfri energiproduktion lämnar subventioner och bidrag på ett sätt som stör marknaden och skapar långsiktiga risker för en fossilfri svensk energiförsörjning i framtiden. Elcertifikatssystemet och de olika formerna av stöd till solceller är exempel på åtgärder som gör mer skada än nytta. Stödet till solcellssektorn är besynnerligt mot bakgrund av att solcellspaneler orsakar större utsläpp av växthusgaser i ett livscykelperspektiv än genomsnittet för annan elproduktion. Elcertifikatssystemet och stödet till solceller bör därför snarast avvecklas.

30. Konkurrenskraftigt jordbruk, punkt 21 (SD)

av Martin Kinnunen (SD) och Cassandra Sundin (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 21 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2017/18:4154 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkandena 6 och 7.

Ställningstagande

Vi vill underlätta för svenskt jordbruk, vilket gör skillnad för klimatarbetet på global nivå. Det svenska jordbruket är ledande vad gäller låga växthusgasutsläpp, varför ökad svensk livsmedelsförsörjning bidrar positivt till arbetet med att minska utsläppen på global nivå. Precis som Jordbruksverket påpekar i sitt remissvar finns det skäl som talar emot att låsa jordbrukssektorns utsläppsutveckling. Ökad svensk matproduktion kommer till följd av konsumtionsmönster och trots något ökade utsläpp av växthusgaser på nationell nivå totalt att bidra till att minska utsläppen på global nivå. Målet inom jordbrukssektorn bör således i första hand utgå från att öka den svenska livsmedelsförsörjningsgraden.

Vi motsätter oss åtgärder som fördyrar svensk livsmedelsproduktion i Sverige. Det är oroande att regeringen inte ser kopplingen mellan höga skatter på drivmedel för jordbruksändamål och den svaga utvecklingen för svensk självförsörjningsgrad av livsmedel.

31. Växthusgasutsläpp från skogs- och jordbruksmark, punkt 22 (C)

av Kristina Yngwe (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 22 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2017/18:3772 av Kristina Yngwe m.fl. (C) yrkande 41.

Ställningstagande

Skogs- och jordbruksmark har stor potential att binda in koldioxid och fungera som en kolsänka. Samtidigt kan markerna också bidra till stora utsläpp av växthusgaser. Betydande avgångar av koldioxid sker vid bruk av organogena jordar, dvs. jordar med hög mullhalt, medan åkermark orsakar mindre utsläpp av koldioxid. Olika möjliga metoder har föreslagits för att minska utsläppen av koldioxid från dessa marker. Exempelvis menar Jordbruksverket att återställande till våtmark skulle utgöra en effektiv metod för att minska avgången. Andra åtgärder för åkermark och betesmark inkluderar ökad kolinbindning på åkermark eller plantering av fler buskar och träd på betesmark. Effekten av de kompletterande åtgärderna bör beräknas i enlighet med internationellt beslutade regelverk. Då åtgärderna kan kräva en långsiktig investeringshorisont behöver en detaljerad strategi tas fram för de kompletterande åtgärderna för att säkerställa att de kan bidra till att nå nettollmålet.

Centerpartiet anser att berörda myndigheter bör få i uppdrag att genomföra en strategisk planering över hur utsläppen av växthusgaser från skogs- och jordbrukets organogena jordar kan minska och hur koldioxidinbindningen kan öka i åker- och betesmark.

32. Hållbara bränslen, punkt 23 (SD)

av Martin Kinnunen (SD) och Cassandra Sundin (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 23 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2017/18:4154 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkandena 8 och 9.

Ställningstagande

De biodrivmedel som används i Sverige kännetecknas till största delen av bränslen som om man räknar med markeffekter och indirekta effekter inte bidrar till att minska koldioxidutsläppen globalt. Politiken på området är inte hållbar då svensk självförsörjningsgrad är liten och akut brist på befintliga bränslen kommer att uppstå i takt med att efterfrågan på biodrivmedel i världen ökar. Vi anser därför att biodrivmedelspolitiken bör inriktas mot svenskproducerade avfallsbaserade biodrivmedel med hög klimatnytta.

Sverigedemokraterna ställer sig bakom principen om en reduktionsplikt, men den måste anpassas till vad som kan produceras i Sverige från avfallsbaserade råvaror. Biodrivmedel har en roll att spela, men reduktionsplikten bör sättas på en avsevärt lägre nivå som är långsiktigt hållbar.

33. Främjande av svensk biogasteknik m.m., punkt 24 (SD)

av Martin Kinnunen (SD) och Cassandra Sundin (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 24 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna
2017/18:3888 av Martin Kinnunen och Runar Filper (båda SD) yrkande 7 och
2017/18:4154 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 12.

Ställningstagande

För närvarande möjliggörs biogasproduktionen av gynnsamma skatteregler. Sverigedemokraterna vill för biogasens vidkommande inte försämra villkoren, men det svenska systemet är ändå satt under press. Vi anser att biogasen har hamnat i skymundan inom biodrivmedelspolitiken trots att den sett till utsläppsvärden kan vara det bästa biodrivmedlet. Den svenska biogassektorn håller i dag på att slås ut till följd av konkurrensfördelar för industrin i andra länder där stödet ges i produktionsledet.

I södra Sverige finns ett med Danmark integrerat biogasnät vilket medför att svenska biogasproducenter konkurrerar med danska aktörer som erhåller produktionsstöd. Sverige bör harmonisera regelverket för stödet till biogassektorn med Danmark. Produktionsstöd för biogas är ingen idealisk lösning, men givet att marknaderna har integrerats bör förutsättningarna för produktion i Sverige och Danmark harmoniseras.

Regeringen bör därför låta utreda frågan skyndsamt, och arbetet med att åstadkomma rimliga förutsättningar att bedriva rötning av matavfall bör fortgå.

34. Utsläpp från arbetsmaskiner, punkt 25 (C)

av Kristina Yngwe (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 25 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2017/18:3686 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 21.

Ställningstagande

Centerpartiet vill se ett fossilfritt lantbruk och skogsbruk. Det pågår redan en omställning, och de gröna näringarna behöver ha ekonomiska förutsättningar för att bli fossilfria. Även inom lantbruket och skogsbruket är det viktigt att öka andelen förnybar energi i arbetsmaskinerna. I lantbruket ska det löna sig att tanka fossilfritt vilket inte är fallet i dag när fossil diesel på grund av skatteåterbäringen ofta är billigare än de förnybara drivmedlen. Då omställningen av arbetsmaskiner går långsamt finns ett stort behov av drivmedel som fungerar i dagens motorer. Vi vill därför införa en omställningspremie för dem som tankar förnybart.

35. Miljöinformation om drivmedel, punkt 27 (C)

Förslag till riksdagsbeslut

Jag/vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 27 borde ha följande lydelse:

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i drivmedelslagen (2011:319) och ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2017/18:229 och motionerna 2017/18:3686 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 15 och 2017/18:4152 av Kristina Yngwe m.fl. (C) samt avslår motion 2017/18:4138 av Jens Holm m.fl. (V).

Ställningstagande

Vi vill synliggöra alla olika typer av bränslens hållbarhetsegenskaper och vill att EU ställer rättvisande livscykelkrav på både fossila och förnybara bränslen. Bränslet bör ursprungsmärkas vid pumpen. Det bidrar till fler medvetna val vid bensinstationen eller hos bilförsäljaren.

I förslaget till lagstiftning från Energimyndigheten föreslogs att en drivmedelsleverantör, eller annan som tillhandahåller drivmedel, ska informera konsumenter om varje drivmedels utsläpp av växthusgaser, råvaror och ursprung. I regeringens förslag har informationsplikten flyttats ned från lagen till föreskrifter, och råvaror och ursprung ersätts med andra förhållanden som har betydelse för att bedöma drivmedlets miljöpåverkan.

Det är viktigt att informationen som presenteras är relevant, enkel att förstå och att den blir särskiljande och tydlig. Det finns en oro för att informationen till konsumenter endast ska presenteras på en webbplats, inte minst den viktiga informationen om ursprung riskerar att placeras där med regeringens förslag.

Det är avgörande med konsumentinformation för att påskynda utvecklingen mot mer förnybara och lokalt producerade drivmedel. Få svenskar är intresserade av att tanka olja från Ryssland om de har ett alternativ. Samma sak lär hindra oljeborring i Arktis och andra områden med ännu starkare påverkan på miljön än den som oljan redan har på klimatet. Det är rimligt att dessa skillnader presenteras för konsumenterna.

36. Miljöinformation om drivmedel, punkt 27 (V)

Förslag till riksdagsbeslut

Jag/vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 27 borde ha följande lydelse:

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i drivmedelslagen (2011:319) och ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2017/18:229 och motion 2017/18:4138 av Jens Holm m.fl. (V) och avslår motionerna 2017/18:3686 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 15 och 2017/18:4152 av Kristina Yngwe m.fl. (C).

Ställningstagande

Det finns otydligheter i denna proposition när det gäller huruvida skyldigheter kommer att införas med krav på att informationen även ska inbegripa ursprungsland. Propositionen är otydlig också när det gäller krav på att informationen ska finnas tillgänglig vid själva tankstationen och att även information om råvaror ska ingå. Vi anser att detta är av stor betydelse.

Att inkludera ursprungsmärkning och råvaror i miljöinformationen om drivmedlet ger möjligheter för bilister att t.ex. av hållbarhetsskäl undvika bränslen vid tankstationen från länder där vi vet att den sociala hållbarheten brister. Detta skulle ge konsumenterna ökad möjlighet att välja drivmedel.

Vi anser att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om att den som bedriver en verksamhet som tillhandahåller ett drivmedel ska vara skyldig att informera konsumenter vid drivmedlets påfyllnadsplats om dess utsläpp av växthusgaser och andra förhållanden, inklusive dess råvaror och ursprungsländer, som har betydelse för att bedöma drivmedlets sociala och miljömässiga påverkan.

Särskilda yttranden

1. Motioner som bereds förenklat, punkt 29 (M)

Maria Malmer Stenergard (M), Åsa Coenraads (M), Gunilla Nordgren (M) och Jesper Skalberg Karlsson (M) anför:

Utskottet har genom förenklad motionsberedning avstyrkt de motionsförslag som finns i bilaga 3. I fråga om våra förslag vidhåller vi de synpunkter som företrädare för vårt parti framfört i tidigare ställningstaganden och i aktuella kommittémotioner men avstår från att ge uttryck för dem i en reservation.

2. Motioner som bereds förenklat, punkt 29 (SD)

Martin Kinnunen (SD) och Cassandra Sundin (SD) anför:

Utskottet har genom förenklad motionsberedning avstyrkt de motionsförslag som finns i bilaga 3. I fråga om våra förslag vidhåller vi de synpunkter som företrädare för vårt parti framfört i tidigare ställningstaganden och i aktuella kommittémotioner men avstår från att ge uttryck för dem i en reservation.

3. Motioner som bereds förenklat, punkt 29 (C)

Kristina Yngwe (C) anför:

Utskottet har genom förenklad motionsberedning avstyrkt de motionsförslag som finns i bilaga 3. I fråga om våra förslag vidhåller vi de synpunkter som företrädare för vårt parti framfört i tidigare ställningstaganden och i aktuella parti- och kommittémotioner men avstår från att ge uttryck för dem i en reservation.

4. Motioner som bereds förenklat, punkt 29 (V)

Jens Holm (V) anför:

Utskottet har genom förenklad motionsberedning avstyrkt de motionsförslag som finns i bilaga 3. I fråga om våra förslag vidhåller vi de synpunkter som företrädare för mitt parti framfört i tidigare ställningstaganden och i aktuella parti- och kommittémotioner men avstår från att ge uttryck för dem i en reservation.

5. Motioner som bereds förenklat, punkt 29 (L)

Lars Tysklind (L) anför:

Utskottet har genom förenklad motionsberedning avstyrkt de motionsförslag som finns i bilaga 3. I fråga om våra förslag vidhåller vi de synpunkter som företrädare för vårt parti framfört i tidigare ställningstaganden och i aktuella parti- och kommittémotioner men avstår från att ge uttryck för dem i en reservation.

6. Motioner som bereds förenklad, punkt 29 (KD)

Lars-Axel Nordell (KD) anför:

Utskottet har genom förenklad motionsberedning avstyrkt de motionsförslag som finns i bilaga 3. I fråga om våra förslag vidhåller vi de synpunkter som företrädare för vårt parti framfört i tidigare ställningstaganden och i aktuella kommittémotioner men avstår från att ge uttryck för dem i en reservation.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Proposition 2017/18:163

Proposition 2017/18:163 Nationell strategi för klimatanpassning:

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i plan- och bygglagen (2010:900).

Proposition 2017/18:229

Proposition 2017/18:229 Miljöinformation om drivmedel:

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i drivmedelslagen (2011:319).

Följdmotionerna

2017/18:4138 av Jens Holm m.fl. (V):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om att den som bedriver en verksamhet som tillhandahåller ett drivmedel är skyldig att informera konsumenter vid drivmedlets påfyllnadsplats om dess utsläpp av växthusgaser och andra förhållanden, inklusive dess råvaror och ursprungsländer, som har betydelse för en bedömning av drivmedlets sociala och miljömässiga påverkan, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2017/18:4152 av Kristina Yngwe m.fl. (C):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att råvaror i och ursprung för drivmedel ska redovisas vid pumpen och tillkännager detta för regeringen.

Skrivelse 2017/18:238

Regeringens skrivelse 2017/18:238 En klimatstrategi för Sverige.

Följdmotionerna

2017/18:4148 av Olle Felten m.fl. (-):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av en komplettering med en beskrivning av relationen mellan aktivitet och utsläpp och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av en komplettering med en beskrivning av utsläppsrelationen mellan befolkning och utsläpp och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av en komplettering med en beskrivning av utsläppsförhållandena mellan land och stad samt glesbygd respektive mindre orter och stad och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att komplettera med en utvärdering av olika länders relativa och absoluta minskning av klimatstörande utsläpp och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att styra det globala klimatarbetet mot faktabaserade minskningskrav där de relativa och absoluta utsläppen är störst och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utforma system för att premiera tekniska landvinningar som minimerar klimatstörande utsläpp och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:4153 av Kristina Yngwe m.fl. (C, M, L, KD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att klimatpolitiken ska sträva efter att uppnå minskade utsläpp med bibehållen god ekonomisk tillväxt och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att klimatpolitiken ska baseras på styrmedel som på ett kostnadseffektivt sätt kan uppnå de utsläppsmål som riksdagen beslutat om och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om dubbla styrmedel och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att klimatåtgärder i Sverige inte ska leda till export av utsläpp och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:4154 av Martin Kinnunen m.fl. (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det globala perspektivet inom klimatpolitiken ska ges en mer central plats och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av en analys av den svenska föregångspolitikerna på klimatområdet och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av att svensk klimatpolitik inte leder till åtgärder som gör att utsläpp av växthusgaser flyttar till andra länder, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att dubbla styrmedel inom klimatpolitiken bör undvikas och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att elcertifikatssystemet och stödet till solceller snarast bör avvecklas och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att målet inom jordbrukssektorn i klimatarbetet i första hand bör utgå från ökad svensk konkurrenskraft och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av att stärka den svenska jordbrukssektorns konkurrenskraft och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att biodrivmedelspolitiken bör inriktas mot svenskproducerade avfallsbaserade biodrivmedel med hög klimatnytta och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att reduktionsplikten måste sättas på en avsevärt lägre nivå som är långsiktigt hållbar och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att de sektorsvisa målen inom klimatpolitiken bör avvecklas och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att alla klimatpolitiska åtgärder ska föregås av kostnad–nytto-analyser och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om anledningen att harmonisera regelverket för stöd till biogassektorn med Danmark och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att internationella klimatinvesteringar bör ökas på bekostnad av ineffektiva åtgärder i Sverige och tillkännager detta för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att högre prioritera arbetet med att snabbt sjösätta nya internationella

samarbetsformer för verkningsfulla internationella insatser för utsläppsminskningar och tillkännager detta för regeringen.

Motioner från allmänna motionstiden 2017/18

2017/18:182 av Markus Wiechel (SD):

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utveckla arbetet med sjöpungar och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:283 av Jan Lindholm (MP):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av att minska mängden klimatpåverkande gaser i atmosfären och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att värna biologisk produktionsförmåga och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om styrmedel för att stimulera bruket av biokolteknik och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av att utkräva ansvar från alla länder i FN-systemet att bidra till finansieringen av IPCC:s arbete och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:331 av Johnny Skalin (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om integrering av markanvändning, förändrad markanvändning och skogsbruk (land-use, land-use change and forestry, LULUCF) i Sveriges EU-interna åtaganden, i linje med ingångna avtal i och med Kyotoprotokollets andra åtagandeperiod, och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:899 av Mattias Bäckström Johansson m.fl. (SD):

22. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheter och nivåer för att ge producenter av biogödsel stöd och tillkännager detta för regeringen.
23. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en omprövning av regelverket för att kunna ta emot andra substrat än stallgödsel för biogasproduktion utan hygienisering och tillkännager detta för regeringen.
24. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av att tillsätta en utredning om potentialen i att framställa biogas och gödningsprodukter av alger och tång och tillkännager detta för regeringen.

27. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda förutsättningarna för en ökad brytning av torv på påverkad torvmark och tillkännager detta för regeringen.
28. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att användningen av torv från redan dikade torvmarker inte ska behöva utsläppsätter inom EU-ETS och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:945 av Ola Johansson m.fl. (C):

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att klargöra villkoren och förutsättningarna för koldioxidlagring med CCS i Sverige samt tillkännager detta för regeringen.

2017/18:1123 av Kenneth G Forslund och Catharina Bråkenhielm (båda S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om odling av sjöpungrar och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:1141 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige i internationella klimatförhandlingar och övriga forum som berör klimatfrågan bör uppmärksamma de globala skillnaderna liksom klass- och genusaspekter, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige i internationella klimatförhandlingar och övriga forum som berör klimatfrågan bör verka för att kvinnors delaktighet och makt stärks i arbetet för att bromsa klimatförändringarna, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att etappmålen om utsläppsminskningar till 2030 och 2040 för den icke handlande sektorn (ESR-sektorn) ska uppnås genom nationella insatser för utsläppsminskningar, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att etappmålet om utsläppsminskning till 2020 för den icke handlande sektorn ska uppnås genom nationella insatser för utsläppsminskningar, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige inför den kommande översynen av Parisavtalet bör presentera ett nationellt klimatbidrag, s.k. INDC, som kompletterar och går utöver EU:s, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör anta ett etappmål för att minska de konsumtionsrelaterade utsläppen av växthusgaser och tillkännager detta för regeringen.

8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Naturvårdsverket bör ges i uppdrag att till sin årliga officiella statistik av växthusgasutsläpp i Sverige som rapporteras till FN:s klimatkonvention även rapportera de konsumtionsbaserade utsläppen, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska verka för att en konsumtionsbaserad bokföring av växthusgasutsläppen blir central i de internationella klimatförhandlingarna och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om EU:s klimatmål till 2030 och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska verka för att EU antar en målsättning att nå nollutsläpp senast 2050, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om reformering av EU:s utsläppshandelssystem och tillkännager detta för regeringen.
16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om klimatmål för nollutsläpp av växthusgaser till senast 2040 och tillkännager detta för regeringen.
20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en utredning bör tillsättas för att belysa effekterna av att införa koldioxidransonering i Sverige och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:1210 av Peter Helander (C):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om genomförande av Miljömålsberedningens förslag och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en informationskampanj om ren eldnings och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:1577 av Johnny Skalin (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om integrering av markanvändning, förändrad markanvändning och skogsbruk (land use, land use change and forestry, LULUCF) i Sveriges EU-interna åtaganden, i linje med ingångna avtal i och med Kyotoprotokollets andra åtagandeperiod, och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:1713 av Jan Lindholm (MP):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska verka för inrättandet av en global klimat- och miljöombudsmannafunktion och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:2109 av Karin Svensson Smith (MP):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en nationell klimatanpassningsstrategi och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över och förtydliga instruktionen för Svenska kraftnät, Boverket, Havs- och vattenmyndigheten, Lantmäteriet, Livsmedelsverket, länsstyrelserna, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, Naturvårdsverket, Riksantikvarieämbetet, Skogsstyrelsen, Statens energimyndighet, Statens geotekniska institut, Statens jordbruksverk, Statens geologiska institut, Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut och Trafikverket så att de inom sina respektive verksamhetsområden tar initiativ till, stöder och följer upp arbete med anpassning till ett förändrat klimat, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2017/18:2335 av Emma Wallrup m.fl. (V):

9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör verka för att EU:s sociala hållbarhetskrav stärks för både fossila och alternativa drivmedel och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:2338 av Jens Holm m.fl. (V):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ett mål om att minska köttkonsumtionen med minst 25 procent till 2025, jämfört med dagens nivåer, bör införas och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en handlingsplan bör tas fram för hur klimat- och miljöpåverkan av livsmedelskedjan, inklusive animalieproduktionen, ska minskas och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör verka för att kommuner ska uppmuntra till vegetarisk kost, exempelvis genom att införa konceptet vegonorm och/eller vegetariska dagar och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:2609 av Lars-Axel Nordell m.fl. (KD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige fortsatt ska driva på för att EU ska vara ett klimatpolitiskt föredöme och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:2820 av Jan Björklund m.fl. (L):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att vägen mot ett klimatsmart samhälle kräver långsiktiga, strukturella investeringar som kommer många till del och som bidrar till

- omställningen mot ett klimatsmartare samhälle, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av klimat- och miljöanpassningar inom områden som transport, energi, industri samt jord- och skogsbruket och tillkännager detta för regeringen.
 34. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att minska köttkonsumtionens klimatpåverkan, bl.a. genom metangasreducering och marknadsdriven märkning och certifiering av varor, och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:3240 av Karin Enström m.fl. (M):

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att EU ska vara en pådrivande aktör inom de internationella klimatförhandlingarna och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att EU:s utsläppshandelssystem (EU ETS) bör utvidgas till fler sektorer, successivt skärpas och på sikt länkas samman med andra utsläppshandelssystem och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:3347 av Jonas Jacobsson Gjörtler m.fl. (M):

10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om skogens viktiga roll för klimatomställningen och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:3352 av Jonas Jacobsson Gjörtler m.fl. (M):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör utarbeta ett ramverk för hur minskningar av klimatutsläpp beräknas och redovisas och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en nationell nollvisionsstrategi för basindustrin bör tas fram i dialog med branschen och tillkännager detta för regeringen.
16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör verka för att EU:s system för handel med utsläppsrätter, EU ETS, på sikt länkas samman med utsläppshandelssystem i andra delar av världen, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör vara pådrivande i FN:s internationella klimatförhandlingar för att ländernas åtagandeplaner skärps i syfte att minska gapet mellan ländernas åtaganden och Parisavtalets ambitioner, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utgångspunkten för klimatpolitiken ska vara största möjliga minskning av växthusgaser per satsad krona och tillkännager detta för regeringen.
19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör vara pådrivande för att fler kostnadseffektiva flexibla mekanismer utformas inom ramen för FN:s klimatavtal, med lärdom av tidigare mekanismer såsom CDM, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
22. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska vara pådrivande för att fler internationella samarbeten likt Climate and Clean Air Coalition genomförs och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:3524 av Josef Fransson (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillsätta en kommitté bestående av erkända vetenskapsmän inom olika naturvetenskapliga discipliner för att utkristallisera faktoider i klimatdebatten och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:3686 av Annie Lööf m.fl. (C):

8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska vara ledande i det globala och regionala klimat- och miljöarbetet och tillkännager detta för regeringen.
15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att synliggöra olika typer av drivmedels hållbarhetsegenskaper genom att ställa rättvisande livscykelkrav på både fossila och förnybara drivmedel och att bränslen ursprungsmärks och tillkännager detta för regeringen.
21. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka incitament för omställning till en större andel förnybara drivmedel i arbetsmaskiner och tillkännager detta för regeringen.
24. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av effektiv prissättning på klimatutsläpp i Sverige, i EU och globalt och tillkännager detta för regeringen.
25. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att öka takten i EU:s klimatarbete och i det internationella klimatarbetet så att Parisavtalets mål uppnås och tillkännager detta för regeringen.
26. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör verka för att EU ska uppdatera sin färdplan för att ställa om till en koldioxidnsål ekonomi till 2050 och tillkännager detta för regeringen.
27. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att prissignalen i EU ETS stärks genom att ta bort större delar av överskottet av utsläppsrätter och att andelen utsläppsrätter som köps på auktion ökar, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

28. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tilldelningen av utsläppsrätter till den EU-interna flygtrafiken ska skärpas och tillkännager detta för regeringen.
30. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att sjöfartssektorn inkluderas i EU:s utsläppshandel senast 2023 om inget internationellt avtal för att minska dess klimatpåverkan kommit till stånd till dess och tillkännager detta för regeringen.
31. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska verka för ett trovärdigt system för LULUCF, med begränsade flexibiliteter, som stimulerar ersättning av fossilt material till biobaserat material och ett växande hållbart skogsbruk och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:3730 av Kristina Yngwe m.fl. (C, M, KD, L):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att klimatpolitiken ska bygga på långsiktiga spelregler som inte driver jobb eller utsläpp ur Sverige och EU och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen nationellt och inom EU ska verka för långsiktiga och teknikneutrala styrmedel som premierar förnybara drivmedel med hög klimatnytta och som ökar omställningstakten från fossilt till förnybart i transportsektorn och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att alla råvaror som kan användas för produktion av biodrivmedel ska kunna omfattas av nationella styrmedel och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör verka för en revidering av EU:s riktlinjer för stöd till miljöskydd, energi och drivmedel och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringens föreslagna styrmedel för biodrivmedel bör minska utsläppen från transportsektorn på ett kostnads- och klimateffektivt sätt samtidigt som de inte hindrar eller exkluderar import från tredjeland och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att klimatåtgärder bör grundas i principen om att förorenaren betalar, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör vara ett föregångsland i klimatpolitiken, vilket förutsätter att nationella krav inte bidrar till koldioxidläckage, och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:3748 av Penilla Gunther m.fl. (KD):

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska vara helt klimatneutralt 2050 och tillkännager detta för regeringen.
19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utvidga handelssystemet för utsläppsrätter inom EU, EU ETS, så att det omfattar alla växthusgaser och vidgas till ett globalt handelssystem med gemensamt mål för minskade utsläpp och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:3772 av Kristina Yngwe m.fl. (C):

25. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att svensk livsmedelskonsumtions påverkan på miljö och klimat bör minska och tillkännager detta för regeringen.
39. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa etappmål för luftföroreningar och tillkännager detta för regeringen.
40. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för att göra Sverige fritt från fossila bränslen och nettoutsläpp av koldioxidekvivalenter och att Sverige ska ha 100 procent förnybar energi till 2040, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
41. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för att ge berörda myndigheter i uppdrag att ta fram en strategisk plan för att minska utsläppen av växthusgaser från skogs- och jordbruk och öka kolinlagringen i åker- och betesmark och tillkännager detta för regeringen.
43. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utveckla definitionen av miljöarbetsmaskiner och tillkännager detta för regeringen.
44. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ställa miljökrav vid upphandling på t.ex. avgasutsläpp, bränsleförbrukning och drivmedel och tillkännager detta för regeringen.
45. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för att tilldela en myndighet ett samordningsansvar för att bidra till utvecklingen av arbetsmaskiner med bättre miljö- och klimategenskaper och tillkännager detta för regeringen.
46. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att skärpa EU-gemensamma koldioxidkrav på personbilar och lätta lastbilar i kombination med nationella styrmedel och tillkännager detta för regeringen.
47. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör driva på för att det inom EU utvecklas koldioxidutsläppskrav för tunga fordon och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:3887 av Martin Kinnunen och Runar Filper (båda SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska bidra till att dämpa eller på annat sätt motverka de negativa konsekvenserna av global uppvärmning och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska utreda riskerna för s.k. koldioxidläckage till följd av ogyynnsamma konkurrensförhållanden för svensk industri och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att klimatarbetet ska ta hänsyn till svensk och europeisk industri och dess konkurrenskraft och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör göra en analys av effekterna av föregångspolitiken på klimatområdet och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige tills vidare ska ha Europeiska rådets rambeslut från 2014 som riktlinje för sina åtaganden gällande reduktioner av utsläpp av växthusgaser och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att följa Parisavtalet och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om bindande internationella klimatavtal och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska verka för att de frivilliga åtagandena inom ramen för klimatavtalet i Paris framöver ska utformas så att de enkelt ska kunna jämföras och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om fördelning av utsläppsminskningar inom EU och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att LULUCF (förändrad markanvändning) bör räknas med i rapporteringen av utsläpp av växthusgaser och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att avskaffa klimatlagen och tillkännager detta för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att inte inrätta ett klimatpolitiskt råd och tillkännager detta för regeringen.
15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att inte ställa upp sektorsvisa mål inom klimatpolitiken och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:3888 av Martin Kinnunen och Runar Filper (båda SD):

7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om rimliga förutsättningar för biogasproduktion och tillkännager detta för regeringen.

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

1 Förslag till lag om ändring i plan- och bygglagen (2010:900)

Härigenom föreskrivs att 3 kap. 5 § och 9 kap. 12 § plan- och bygglagen (2010:900) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 kap.5 §¹

Av översiktsplanen ska framgå

1. grunddragen i fråga om den avsedda användningen av mark- och vattenområden,

2. kommunens syn på hur den byggda miljön ska användas, utvecklas och bevaras,

3. hur kommunen avser att tillgodose de redovisade riksintressena och följa gällande miljökvalitetsnormer,

4. hur kommunen i den fysiska planeringen avser att ta hänsyn till och samordna översiktsplanen med relevanta nationella och regionala mål, planer och program av betydelse för en hållbar utveckling inom kommunen,

5. hur kommunen avser att tillgodose det långsiktiga behovet av bostäder, *och*

6. sådana områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen som avses i 7 kap. 18 e § första stycket miljöbalken.

5. hur kommunen avser att tillgodose det långsiktiga behovet av bostäder,

6. sådana områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen som avses i 7 kap. 18 e § första stycket miljöbalken, *och*

7. kommunens syn på risken för skador på den byggda miljön som kan följa av översvämning, ras, skred och erosion som är klimatrelaterade samt på hur sådana risker kan minska eller upphöra.

9 kap.

12 §

Det krävs marklov *för trädgård och skogsplantering inom ett område med detaljplan*, om kommunen har bestämt det i *planen*.

Det krävs marklov, om kommunen har bestämt det i *detaljplanen*, för

1. trädgård,

2. skogsplantering, och

¹ Senaste lydelse 2014:224.

3. markåtgärder som kan försämra markens genomsläpplighet.

Trots första stycket 3 krävs det inte marklov för åtgärder för att anlägga gata, väg eller järnväg på mark som enligt detaljplan får användas för det ändamålet.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 augusti 2018.
 2. Äldre föreskrifter gäller fortfarande i ärenden om antagande eller ändring av översiktsplan som har påbörjats före ikraftträdandet.

2 Förslag till lag om ändring i drivmedelslagen (2011:319)

Härigenom föreskrivs att 22 § drivmedelslagen (2011:319) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

22 §¹

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. skyldighet för den som *tillhandahåller en bensin eller ett dieselbränsle* att informera konsumenter om hur stor andel biodrivmedel som *bensinen eller dieselbränslet* har, om metalltillsatser i drivmedlet och om lämplig användning av olika bränsleblandningar,

1. skyldighet för den som *bedriver verksamhet med att tillhandahålla ett flytande eller gasformigt drivmedel, eller i en sådan verksamhet tillhandahåller el som drivmedel, att informera konsumenter om*

a) *drivmedlets utsläpp av växthusgaser och andra förhållanden som har betydelse för att bedöma drivmedlets miljöpåverkan, och*

b) *hur stor andel biodrivmedel som en bensin eller ett dieselbränsle har, om metalltillsatser i drivmedlet och om lämplig användning av olika bränsleblandningar,*

2. märkning, utformning, provning och kontroll av anordningar för bränslepåfyllning,

3. hur koldioxidekvivalenter ska beräknas,

4. undantag från kraven i 6 § för bensin som är avsedd endast för drift av kolvmotorer i luftfartyg,

5. sådana undantag från saluföringsförbudet i 16 § som avser försäljning för fordonsindustrins forsknings- och testningsverksamhet eller för fordonsindustrins påfyllning av nytillverkade fordon inför leverans,

6. skyldigheten enligt 17 § att se till att det finns tillgång till sådan bensin som avses i den paragrafen,

7. skyldighet för den som ska informera om ett felaktigt drivmedel enligt 18 § att betala kostnaderna för att en myndighet informerar i leverantörens ställe,

8. rapporteringen enligt 19 och 20 §§ och undantag från rapporterings-skyldigheten,

¹ Senaste lydelse 2017:903.

BILAGA 3**Motionsyrkanden som avstyrks av utskottet**

Motion	Motionärer	Yrkanden
29. Motioner som bereds förenklad		
2017/18:182	Markus Wiechel (SD)	3
2017/18:283	Jan Lindholm (MP)	1, 2 och 4
2017/18:331	Johnny Skalin (SD)	
2017/18:899	Mattias Bäckström Johansson m.fl. (SD)	22–24, 27 och 28
2017/18:945	Ola Johansson m.fl. (C)	3
2017/18:1123	Kenneth G Forslund och Catharina Bråkenhielm (båda S)	
2017/18:1141	Jonas Sjöstedt m.fl. (V)	4 och 7
2017/18:1210	Peter Helander (C)	2 och 3
2017/18:1577	Johnny Skalin (SD)	
2017/18:2335	Emma Wallrup m.fl. (V)	9
2017/18:2338	Jens Holm m.fl. (V)	1–3
2017/18:2609	Lars-Axel Nordell m.fl. (KD)	1
2017/18:2820	Jan Björklund m.fl. (L)	34
2017/18:3240	Karin Enström m.fl. (M)	3 och 4
2017/18:3347	Jonas Jacobsson Gjörtlér m.fl. (M)	10
2017/18:3352	Jonas Jacobsson Gjörtlér m.fl. (M)	11, 16, 17, 19 och 22
2017/18:3730	Kristina Yngwe m.fl. (C, M, KD, L)	2–5
2017/18:3748	Penilla Gunther m.fl. (KD)	3 och 19
2017/18:3772	Kristina Yngwe m.fl. (C)	25, 39, 40 och 43–47
2017/18:3887	Martin Kinnunen och Runar Filper (båda SD)	3, 4 och 8–14